

Kun Halme herätti Helsingin lähiöt

Tony Halmeen vuoden 2003 eduskuntavaalivoiton tarkastelua altavastaja-asetelman
kautta

Oulun yliopisto Historiatieteet

Historian pro gradu -tutkielma

5.6.2023

Aleksi J. Tarkiainen

Sisällys

Johdanto	3
1. Altavastaaja Halme nousee Suomen mestariksi.....	10
2. Jumala armahtaa - Minä en	19
3. Altavastaaja Halme nousee suomalaisen nyrkkeilyn huipulle	30
4. Tuomiopäivä	38
5. Altavastaaja Halme nousee kansanedustajaksi	56
Loppulause.....	72
Lähteet ja tutkimuskirjallisuus	74

Johdanto

Mikä saa nukkuvat äänestäjät vaaliurnille? Vuonna 2003 Helsingin vaalipiirissä nukkuvia äänestäjiä herätteli Tony ”Viikinki” Halme. Massiivisesta koostaan tunnettu Halme oli ehtinyt tapahtumarikkaan elämänsä aikana kokoamaan myös massiivisen ansioluettelon. Halme kokeili muun muassa ovimiehen, kalakauppiaan, liikunnanopettajan, henkivartijan, ammattipainijan, ammattinyrkkeilijän, laulajan ja kirjailijan ammatteja ennen kuin hänestä tuli kansanedustaja. Urheilun saralla suurimpia saavutuksia olivat kaksi Suomen mestaruutta sekä ”Amerikan mestaruus” nyrkkeilyssä. Vuoden 2003 eduskuntavaaleissa 16 390 ääntä haravoineesta Halmeesta tuli Helsingin vaalipiirin toiseksi suosituin ehdokas, ja hän ohitti muun muassa vaalit voittaneen Keskustan silloisen puheenjohtajan Anneli Jäätteenmäen. Helsingissä hänen edellään oli vain Paavo Lipponen.¹

Halmeen eduskuntauralla oli kiistattomasti komea alku, joka kääntyi pian syöksykierteeseen kohujen saattamana. Itse asiassa ensimmäinen kohu syntyi vain päivä vaalien jälkeen 17.3.2003, kun Halme nimitteli YLE Radio 1:n haastattelussa tasavallan presidentti Tarja Halosta lesboksi.² Kohut eivät kuitenkaan jääneet tähän. Saman vuoden heinäkuussa Halme ammuskeli asunnossaan perheriidan seurauksena.³ Helsingin Sanomissa uutisoitiin, että tapauksen jälkeen Halme kiidätettiin sairaalaan, koska hän oli kriittisessä tilassa alkoholin ja lääkkeiden yhteisvaikutuksen vuoksi.⁴ Kohuista huolimatta Halme valittiin vielä vuonna 2004 ainoana perussuomalaisena Helsingin kaupunginvaltuustoon.⁵

Poliittiset saavutukset eduskunta- ja kaupunginvaltuustouralla jäivät kuitenkin olemattomaksi, ja vuonna 2007 kohujen ryvettämä ja pitkään sairaslomalla ollut Halme jäi työkyvyttömyyseläkkeelle.⁶ Poliittinen ura sai komeasta alusta huolimatta surullisen

¹ ”Helsingin ääniharavia”. Helsingin Sanomat, 17.3.2003.

² ”Tony Halme nimitteli Tarja Halosta lesboksi radiohaastattelussa”. Ilta-Sanomat, 18.3.2003.

³ Härkönen, Hasse & Jaakkola, Marie, ”Tony Halmeen epäillään ampuneen asunnossaan”. Helsingin Sanomat, 4.7.2003.

⁴ HS-STT, ”Tony Halme yhä sairaalassa”. Helsingin Sanomat, 5.7.2003.

⁵ Ahola, Merituuli, ”Tony Halme nousi valtuustoon Helsingissä”. Helsingin Sanomat, 25.10.2004.

⁶ Vuoristo, Pekka & STT, ”Tony Halme jää työkyvyttömyyseläkkeelle”. Helsingin Sanomat, 1.2.2007.

lopun. Halmeen elämä loppui sekini traagisesti, sillä vuonna 2010 Halme löydettiin kuolleena kotoaan ase vierellään.⁷ Halme oli päättänyt päivänsä oman käden kautta.

Silloinen Perussuomalaisten puheenjohtaja Timo Soini totesi heti Halmeen kuoleman jälkeen, että Halme oli herättänyt Helsingin lähiöt.⁸ Soini tiesi mistä puhui, sillä juuri lähiöiden asukkaat äänestivät Halmeen vaalivoittoon, kuten 19.3.2003 Helsingin Sanomista kävi ilmi. Lehden mukaan Halmeen suosio oli suurinta Jakomäessä, jossa Halme sai kaupungin vuokrataloalueen äänistä 14,3 prosenttia. Seuraavaksi suurimmat kannatusalueet löytyivät Kivikon, Kurkimäen, Meri-Rastilan, Vesalan Tuukkalantien ja Herttoniemen Siilitien äänestysalueilta. Näillä alueilla Halmeen saama ääniosuus vaihteli 10 prosentista 12,9 prosenttiin. Halme sai paljon ääniä myös Kontulankaaren, Pihlajamäen ja Herttoniemenrannan alueilta. Alueita yhdisti alhainen tulotaso, noin 65—75 prosenttia koko kaupungin keskiarvosta, ja alhainen äänestysprosentti. Lisäksi kaupungin vuokralaisten 14—18 prosentin työttömyysaste oli korkeampi kuin kaupungin keskiarvo, joka oli noin yhdeksän prosenttia. Huomionarvoista kuitenkin on, että äänestysprosentti nousi selvästi vuoden 1999 eduskuntavaaleista. Esimerkiksi Jakomäen äänestysprosentti nousi 53:sta 57,2:een ja Kivikossa 54,7:stä 63,2 prosenttiin.⁹

Halmeen synnyttämistä kohuista huolimatta Soinilla oli syytä kiitollisuuteen, koska Halmeen tukialueista muodostui myöhemmin Perussuomalaisten tukialueita Helsingissä. Esimerkiksi vuoden 2011 eduskuntavaalien jälkeen YLE uutisoi Suomen perussuomalaisimman äänestysalueen löytyvän Jakomäestä.¹⁰ Lisäksi Soini pääsi ensimmäistä kertaa eduskuntaan juuri Halmeen äänivyöryn saattamana.¹¹

Halmeen vaalivoitto on Suomen poliittisessa historiassa merkityksellinen tapahtuma ja juuri siksi valitsin sen tarkastelun kohteeksi. Halme on kuitenkin kiinnostanut minua jo aikaisemminkin. Ala-asteelta alkaen Halme oli minun ja monien kavereideni silmissä ”kovan jätkän” ruumiillistuma, jonka kirjat ja videot olivat kaveriporukassamme ”kulttikamaa”.

Osittain näistä syistä käsittelin kandidaatintutkielmassani Tony Halmeen julkisuuskuvan luomista ja käyttöä nyrkkeilyuran sekä omaelämäkertojen *Jumala armahtaa – Minä en*

⁷ Paakkanen, Mikko, ”Lehti: Halme surmasi itsensä”. Helsingin Sanomat, 12.1.2010.

⁸ IS-STT, ”Timo Soini järkyttyi Halmeen kuolemasta”. Ilta-Sanomat, 10.1.2010.

⁹ Pyykkönen, Anna-Leena, ”Suurin kannatus vuokrataloalueilla”. Helsingin Sanomat, 19.3.2003.

¹⁰ ”Jakomäki on Helsingin perussuomalaisin”. Yle.fi, 18.4.2011.

¹¹ Kovala & Pöysä 2017, 254.

(1998) ja *Tuomiopäivä* (2001) kautta. Esitin työssäni, että pohja Halmeen poliittiselle suosiolle rakennettiin nyrkkeilyuran tuoman suosion ja julkisuuden avulla. Eittämättä nyrkkeilyuran tuoma suosio ja julkisuus pohjustivat vaalivoittoa. Tässä pro gradu -tutkielmassani syvennän tarkasteluani ja esitän, että nyrkkeilyuran keskeisin anti Halmeen vaalivoitolle oli altavastaaaja-asetelman muodostuminen. Tämä asetelma kuuluu tiiviisti lajin vastakkainasetteluun ja niin tosielämän kuin fiktiivisenkin nyrkkeilyn hienoimmat tarinat pohjautuvat juuri tähän. Suosittujen *Rocky*-elokuvien nimikkohahmon lailla myös Halme aloitti nyrkkeilyuransa altavastaaajana ja päätyi lopulta mestariksi.

Tutkimustilanne

Halmeen vaalivoittoa käsittelevää historiatieteellistä tutkimusta ei ole aikaisemmin tehty. Tämän historiatieteellisen tutkimuksen puutteen vuoksi toivon, että pro gradu -tutkielmani auttaisi ymmärtämään Halmeen vaalivoittoa ja siihen johtaneita tapahtumia sekä toimisi mahdollisesti apuna tulevia tutkimuksia varten.

Halmeesta on kuitenkin tehty tutkimusta muilla aloilla. Omaelämäkertoja koskevia tutkimuksia on tehty viestintätieteiden, naistutkimuksen sekä kirjallisuuden tutkimuksen piirissä. Halme on myös mainittu monissa muissa politiikkaa, yhteiskuntaa ja vaaleja koskevissa teoksissa, mutta hän ei ole niiden varsinainen pääkohde.

Jussi Tervon pro gradu -tutkielma ”*OLETKO SÄ VIIKINKI VAI OLETKO SÄ ÄMMÄ!*” *Sankarimyytin ja maskuliinisuuden ongelmallisuus suomalaisten kamppailu-urheilijoiden omaelämäkertoissa* (2020), käsittelee Halmeen ensimmäistä omaelämäkertaa *Jumala armahtaa – Minä en*. Tervo käsittelee gradussaan Halmeen omaelämäkerran luomaa sankarimyyttiä. Tervon tutkielma avasi minulle uusia puolia tästä Halmeen ensimmäisestä omaelämäkerrasta, joka mahdollisti vaalivoiton yhdessä *Tuomiopäivä*-kirjan kanssa. Juuri Tervo käsittelee ensimmäisenä *Jumala armahtaa – Minä en* kirjassa esiintyvää altavastaaaja-asetelmaa, jonka hän yhdistää perinteiseen maskuliiniseen sankarimyyttiin.

Halmeen maskuliinisuutta on käsitelty myös Outi Junnon pro gradu -tutkielmassa ”*Nyrkki tuo, nyrkki vie*” - *Performatiivinen maskuliinisuus ja väkivalta Tony Halmeen*

teoksissa *Jumala armahtaa – Minä en ja Tuomiopäivä* (2012) avulla. Teos käsittelee Halmeen omaelämäkertojen maskuliinisuutta. Junno tarkastelee teoksessaan miten Halme tuotti ja esitti maskuliinisuuttaan tekstissään.

Tärkeänä apuna Halmeen vaalikirjan, *Tuomiopäivän*, poliittisen sisällön tarkasteluun on Markus Mattlarin journalistiikan lisensiaatintyö *Protesti, vitsi vai äärioikeiston nousu? Tony Halmeen vaalivoitto ja radikaali oikeistopopulismi suomalaisessa politiikan journalismissa* (2009). Mattlarin päähuomio on Halmeen vaalivoiton synnyttämässä lehdistön reaktioissa, mutta hän on laajassa työssään esitellyt vaalivoiton taustatapahtumat tarkkaan. Mattlar avaa hyvin Halmeen poliittisen ajattelun pääkohtia, joiden avulla niissä esiintyvän altavastaaaja-asetelman tarkasteleminen helpottuu huomattavasti.

Tarkastellessani Halmeen vaalivoittoa altavastaaaja-asetelman kautta on tärkeä ymmärtää vallinnutta yhteiskunnallista ja poliittista ilmapiiriä. Poliittisen ja yhteiskunnallisen kontekstin rakentamisessa käytän apuani Seppo Hentilän, Osmo Jussilan ja Jukka Nevakiven teosta *Suomen poliittinen historia 1809—2003* (2004), Ville Pernaan ja Mari K. Niemen toimittamaa teosta *Suomalaisen yhteiskunnan poliittinen historia* (2005) ja Ilkka Ruostetsaaren teosta *Valta muutoksessa* (2003). Anton Kurttilan gradu *Maahanmuuttopolitiikan kritiikin käsittely Helsingin Sanomissa ja muussa suomalaisessa journalismissa vuosina 2001—2011* (2019) on myös hyödyksi tässä tarkoituksessa.

Halmeen vaalikampanjan sijoittaminen muiden puolueiden kampanjoiden kontekstiin on myös tärkeää. Tässä apunani toimii Erkka Railon, Mari K. Niemen, Ville Pitkäsen ja Sini Ruohosen teosta *Kamppailu vallasta: Eduskuntavaalikampanjat 1945—2015* (2016). Teoksessa on laajasti tietoa eri puolueiden vaalikampanjoista sekä niiden historiasta, ja tämän tiedon avulla Halmeen vaalikampanjan tarkastelu vuoden 2003 kontekstissa on mahdollista. Lisää hyödyllistä tietoa vuoden 2003 vaaleista löytyy Heikki Paloheimon toimittamasta ja kolmentoista yhteiskuntatieteilijän kirjoittamasta suurteoksesta *Vaalit ja Demokratia Suomessa* (2005), jossa vuoden 2003 eduskuntavaalit käsitellään läpikotaisin.

Tutkimustehtävä, keskeiset käsitteet ja työn rakenne

Tutkielmassani tarkastelen Tony Halmeen vuoden 2003 eduskuntavaalivoittoa altavastaja-asetelman kautta. Tutkielmani rakentuu yhden pääkysymyksen varaan, jota alakysymykset tarkentavat. Tutkimuskysymykseni ovat:

Miten nyrkkeilyuran luoma altavastaja-asetelma rakennettiin poliittiseksi työkaluksi?

- Miten nyrkkeilyura loi altavastaja-asetelman?
- Miten *Jumala armahtaa – Minä en* (1998) vahvisti asetelmaa?
- Miten *Tuomiopäivä* (2001) siirsi asetelman politiikkaan?
- Miten asetelma näkyi Halmeen vaalikampanjassa vuonna 2003?

Altavastaja-asetelma on tutkielmani keskeisin käsite. Altavastaja tarkoittaa kielitoimiston sanakirjan mukaan alakynnessä olemista. Tässä tutkielmassa tarkoitan altavastaja-asetelmalla Halmeen tietoisesti vahvistamaa ja hyödyntämää asetelmaa, jossa hän on aluksi aina alakynnessä, mutta onnistuu kovan työn tuloksena nousemaan huipulle vastoin kaikkia odotuksia. Tästä esimerkkinä Halme voitti nyrkkeilyn Suomen mestaruuden altavastajana. Mestaruuden jälkeen julkaistusta omaelämäkerrasta *Jumala armahtaa – Minä en* suomalaiset saivat lukea, kuinka Halme oli ollut altavastaja koko elämänsä. Hän oli syntynyt köyhään perheeseen, mutta nosti itsensä kovalla työllä köyhyydestä rikkauksiin. Halme oli nuorena fyysisesti heikko ja kiusattu, mutta hän teki itsestään voimakkaan ja ison miehen, jolle ei ryttyily. Halme aloitti toivottomana nyrkkeilijänä, mutta nousi lopulta mestariksi. Toisessa omaelämäkerrassa, *Tuomiopäivässä*, nyrkkeilyä lopettamassa oleva ja poliittisen heräämisen kokenut Halme pyrki eduskuntaan suomalaisten altavastajien puolustajana.

Tutkielmani rakenne muodostuu neljän tarkentavan alakysymyksen pohjalle. Tutkielmani ensimmäisessä ja kolmannessa luvussa käsittelen Halmeen nyrkkeilyuraa alakysymyksen mukaisesti. Toinen luku koostuu *Jumala armahtaa – Minä en*, kirjassa esiintyvän tietoisesta altavastaja-asetelman vahvistamisen tarkastelusta. Neljäs luku

käsittelee, kuinka Halme muutti asetelmaa poliittista uraa varten *Tuomiopäivä* omaelämäkerran avulla, ja miten asetelma näkyi hänen poliittisissa ajatuksissaan. Viidennessä luvussa käsittelen asetelman vaikutusta Halmeen vaalikampanjassa. Esittelen samalla tutkielmassani Halmeen uran etenemistä kronologisesti sekä yleisesti vuoden 2003 eduskuntavaaleihin vaaleihin johtanutta poliittista ja yhteiskunnallista kehitystä.

Lähdeaineisto ja metodit

Halmeen omaelämäkerrat *Jumala armahtaa – Minä en* (1998) ja *Tuomiopäivä* (2001) ovat tutkielmani tärkeimmät lähdeaineistot. Näissä kirjoissa asiat on esitetty Halmeen näkökulmasta ja juuri siksi omaelämäkertojen sisällön suora siteeraaminen on tärkeää, jotta lukija hahmottaisi Halmeen tietoisesti luoman narratiivin. Tämä narratiivi oli aikalaisille ainoa versio Halmeen elämästä, oli se sitten totta tai ei, ja vaikutti sellaisenaan äänestyskäyttäytymiseen. Omaelämäkertojen teksti on Halmeen sanelemaa ja teokset toimitti ja haamukirjoitti toimittaja Jonni Aho. Kustannusosakeyhtiö Revontulen kustantamat noin 200-sivuiset omaelämäkerrat sisältävät myös kuvaliitteet sekä Halmeen nyrkkeilytilastot. Käytän apunani myös Halmeen keskeneräiseksi jäänyttä ja kirjailija Seppo Porvalin viimeistelemää omaelämäkertaa *Testamentti* (2010), jossa poliittinen ura on keskeisessä roolissa. Altavastaja-asetelma on vahvasti läsnä myös *Testamentissa*, mutta koska kirja ilmestyi Halmeen kuoltua, sen merkitys on tässä tutkielmassa vähäisempi kuin kahden aiemman omaelämäkerran. Teoksessa on kuitenkin oleellista lähdemateriaalia vaalikampanjan tarkastelua varten.

Altavastaja-asetelman tarkastelun avuksi luon selkeän aikajanan nyrkkeilyuran alusta vaalivoittoon, joten vuoropuhelu lähdeaineiston ja tutkimuskirjallisuuden kanssa on keskeisessä roolissa. Aikajanan luomisen ja altavastaja-asetelman tarkastelun apuna käytän omaelämäkertoja sekä Helsingin Sanomien arkistoa, jossa on runsaasti Halmetta koskevia aikalaislähteitä. Lisäksi hyödynnän muita internetistä löytyviä lähteitä, kuten haastatteluja, artikkeleja ja videoita. Etsin materiaalia Halmetta, nyrkkeilyuraa ja eduskuntavaaleja koskevien hakusanojen avulla. Tutkimusmetodina käytän laadullista sisällönanalyysia. Anneli Sarajärven ja Jouni Tuomen *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi* (2002) mukaan tutkimuksen aineisto kuvaa tutkittavaa ilmiötä.

Sisällönanalyysin avulla aineisto pyritään järjestämään tiiviiseen ja selkeään muotoon kadottamatta sen sisältämää informaatiota. Tämän avulla tutkittavasta ilmiöstä voidaan tehdä luotettavia ja selkeitä johtopäätöksiä.¹² Laadullisen sisällönanalyysin avulla järjestän etsimäni aineiston tiiviiseen ja selkeään muotoon, jonka avulla aikajanan luominen, tutkimuskysymysten mukainen tarkastelu ja vuoropuhelu tutkimuskirjallisuuden kanssa helpottuu.

¹² Sarajärvi & Tuomi 2002, 110.

1. Altavastaja Halme nousee Suomen mestariksi

Yhdeksänkymmentäluvun alku oli ikävää aikaa Suomessa. Ennenkokematon nousukausi oli tempaissut suomalaiset pyörteisiinsä 1980-luvulla, mutta kulutusjuhlat olivat loppuneet surkein seurauksin. Kontrasti oli suuri edelliseen vuosikymmeneen verrattuna, jonka aikana vaatimaton ja velkaa pelkäävä kansa oli alkanut yhtäkkiä tavoittelemaan rikkauksia pörssikeinottelulla ja kiinteistökaupoilla pankkien avokätisesti jakaman velkarahan turvin. Suomen rahamarkkinatkin oli vapautettu juuri nousukauden alla. Ajoitus ei olisi voinut olla huonompi: verotuksen aiheuttamia vääristymiä luottomarkkinoilla ei korjattu, ja korkojen laaja verovähennysoikeus lisäsi luottojen kysyntää. Talletusten verovapaus, pääoman tuonnin vapauttaminen ja pankkien kilpailu luottomarkkinoista lisäsivät lainan tarjontaa entisestään. Tämän seurauksena Suomen talous ylikuumentui ennennäkemättömällä tavalla vuosina 1988—1990.¹³

Talouden ylikuumentuminen johti katastrofiin yhdessä maailmalla tapahtuneiden mullistusten kanssa. Neuvostoliitto romahti vuoden 1991 joulukuussa ja vei samalla Suomen taloutta suojanneen bilateraalisen idänkaupan mukanaan. Samaan aikaan länsimarkkinoiden keskeisten vientimaiden vetovoima heikkeni. Korkeasuhdannetta seurasi talousromahdus, ja yhtäkkiä uutisia hallitsivat jutut konkurseista, suurtyöttömyydestä ja pankkikriisistä.¹⁴ Asuntojen hinnat nousivat räjähdysmäisesti ja samalla nousi myös velkaantuneiden kotitalousten määrä.¹⁵

Lama jatkoi syvenemistään vuosikymmenen edetessä, ja vuonna 1993 Suomessa saavutettiin kaksi laman synkintä tilastoa. Työttömien määrä rikkoi ennätyslukemat ja pankkikriisi sekä työttömyysmenot olivat aiheuttaneet valtiontalouteen valtavan 40 prosentin loven, jota paikattiin velkarahalla.¹⁶ Kontrasti menneeseen vuosikymmeneen oli todellakin suuri. Esimerkiksi vain viisi vuotta aikaisemmin, vuonna 1988, Maailmanpankki oli listannut Suomen jopa maailman kahdeksanneksi rikkaimmaksi

¹³ Nevakivi 2004, 322.

¹⁴ Nevakivi 2004, 322.

¹⁵ Nevakivi 2004, 326.

¹⁶ Nevakivi 2004, 327.

maaksi.¹⁷ Suomessa oli 1980-luvun lopulla puhuttu myös osittaisesta työvoimapulasta, mutta vuoden 1993 heinäkuussa tilastoitiin 515 000 työtöntä.¹⁸

Laman runnellessa Suomea moni haki viihdykettä televisiosta. Vuoden 1993 alkutalvella laman ollessa syvimmillään, moni televisionkatselija käänsi vastaanottimensa MTV3-kanavalle. MTV3 oli hankkinut ohjelmistoonsa yhdysvaltalaiseen tv-formaattiin perustuvan urheilu- ja toimintasarjan *Gladiaattorit*. Sarjan tekijöiksi oli saatu tunnettuja nimiä. Renny Harlinin ohjaama ja Markus Selinin tuottama sarja kuvattiin ammattimaisella otteella Keravalla sisähuvipuisto Planet FunFunissa.¹⁹ Sarjasta tuli heti todella suosittu. Aikajaksolla 1.2—7.2.1993 ohjelma oli saanut 795 000 katsojaa.²⁰ Sarjassa ohjelmaan valitut kilpailijat kamppailivat ohjelman omia ”gladiaattoreita” vastaan erilaisissa lajeissa. Ohjelman suuren suosion seurauksena huippuunsa treenatuista ja lihaksikkaista ”gladiaattoreista” tuli lähes välittömästi kansan tuntemia julkkiksia.²¹

Yksi näistä julkisuuteen nousseista gladiaattoreista oli Tony Halme, joka opittiin ohjelman myötä tuntemaan lisänimellä ”Viikinki”. Suomalaiselle yleisölle entuudestaan lähes tuntematon Halme tuli ohjelmaan mukaan Japanista, jossa hän työskenteli ammattipainijana. Halmeen ammattipainiotteluita oli toki voinut katsella Eurosport-televisiokanavalta, mutta *Gladiaattorit* -ohjelman myötä hän löi läpi Suomessa.²² Yleisö sai seurata, kun 192 cm pitkä, tatuoitu ja kehonrakennustaustansa vuoksi erittäin lihaksikas Halme otti yhteen muiden kilpailijoiden kanssa. Ohjelma myös vahvisti Halmeen kovan miehen imagoa katsojien silmissä, kun hän otti välillä rajustikin yhteen muiden kilpailijoiden kanssa. Halme ei myöskään sietänyt suunsoittoa tai uhoavia ihmisiä. Jos ohjelman kuvauksissa tuli tällainen henkilö vastaan, ”niin kyllä se sai tuntea sen nahoissaan”, muisteli ohjelmassa mukana ollut Pasi Paavisto vuonna 2017.²³

Halme oli ohjelmassa mukana kaksi kautta, mutta ei enää tullut kolmannelle kaudelle. Yhdysvaltalainen ammattipainiliitto WWF (World Wrestling Federation) oli kiinnostunut Halmeesta, ja hän siirtyi heidän riveihinsä Japanista. WWF oli etsinyt ulkomaalaista

¹⁷ Nevakivi 2004, 322.

¹⁸ Nevakivi 2004, 329.

¹⁹ Enqvist, Niina, ” Muistatko Gladiaattoreiden pelätyn Mohikaanin? Timanttisessa tikissä oleva Mika, 54, tekee paluun legendaariseen sarjaan – näin hänellä menee nyt”. *Ilta-Sanomat*, 6.11.2018.

²⁰ Tarkiainen 2020, 9.

²¹ Enqvist, Niina, ” Muistatko Gladiaattoreiden pelätyn Mohikaanin? Timanttisessa tikissä oleva Mika, 54, tekee paluun legendaariseen sarjaan – näin hänellä menee nyt”. *Ilta-Sanomat*, 6.11.2018.

²² Tarkiainen 2020, 9—10.

²³ Kantola, Iida & Manninen, Tea, ”Tony Halmeen kuolemasta 7 vuotta – kollega muistelee: Halmeella oli kaksi hyvin erilaista puolta”. *Ilta-Sanomat*, 9.1.2017.

painijaa, joka saisi esittää antiamerikkalaista hahmoa. Halme sopi hyvin tehtävään aikaisemman painikokemuksensa sekä ulkonäkönsä ja vahvan aksenttinsa vuoksi. Ammattipainissa painijat esittävät ennalta rakennettua hahmoa, joka esiintyy lavalla käsikirjoituksen mukaan. Show`hun kuuluu olennaisesti hyvän ja pahan painijan välinen kamppailu. Halmeen rooli oli esittää paha painijaa nimeltä Ludwig Borga. Ludwig Borga oli taustatarinansa mukaisesti Yhdysvaltoja vihaava suomalainen luonnonsuojelija, joka oli saapunut Yhdysvaltoihin puhdistamaan maan saastunutta luontoa. Ludwig Borgan myötä Halme nousi kuuluisuuteen Yhdysvalloissa.²⁴

Halmeen lupaavasti alkanut painiura kariutui kuitenkin nopeasti epäselvissä olosuhteissa. Ludwig Borga oli kuitenkin tehnyt Halmeesta tunnetun kasvon Yhdysvalloissa, ja pian hänet saattoi nähdä erilaisissa mainoksissa ammattipainin sijaan. Halme teki myös pieniä rooleja elokuvissa. Mainosten ja elokuvien ohella Halme kiinnostui kamppailulajeista, ja hän osallistui erinäisiin virallisiin ja epävirallisiin vapaaottelu-tapahtumiin Japanissa.²⁵

Vuonna 1995 vapaaottelu vaihtui nyrkkeilyyn, ja Halme nousi ensimmäistä kertaa ammattilaisnyrkkeilykehään legendaarisessa Las Vegasin Caesar's Palacessa 10.6.1995. Aiemman nyrkkeilytaustan puutteesta huolimatta Halme debytoi komeasti tyrmäämällä yhdysvaltalaisen Bradford Powellin ensimmäisessä erässä.²⁶ Helppo tyrmäysvoitto vaikutti innostaneen häntä jatkamaan nyrkkeilyn parissa. Seuraava ottelu yhdysvaltalaista merijalkaväen mestaria Archie Perryä vastaan käytiin vain 16 päivää myöhemmin 26.06.1995. Tällä kertaa Halme voitti ottelun pisteillä.²⁷ Kaksi ammattilaisvoittoa saivat hänet harkitsemaan nyrkkeilyä uravaihtoehtona. Halme kuitenkin tiedosti, että yhdysvaltalaisissa kehissä hänellä ei ollut mahdollisuuksia nousta huipulle. Siksi hän suuntasi huomionsa Suomeen.

Kerryttyään ottelukokemusta Yhdysvalloissa Halme saapui Suomeen ottelemaan uransa kolmannen ottelun. Ottelu yhdysvaltalaista Tony Messengeriä vastaan käytiin Helsingin urheilutalolla 4.3.1996. Halme voitti vastustajansa helposti ensimmäisen erän tyrmäyksellä.²⁸ Ottelu oli selvästi markkinointikikka, jolla Halmeen ura saatiin avattua komeasti Suomessa. Ensinnäkin Halmeen vastustaja, Tony Messenger otteli Halmetta

²⁴ Kuisma, Joonas, ”Tony Halme toi 90-luvun puolivälissä yhdysvaltalaisen show’n suomalaiseen nyrkkeilyyn – ”Ajattelin, että pelle pullistelee USA:ssa”. *Ilta-Sanomat*, 9.1.2020; Tarkiainen 2020, 10—11.

²⁵ Tarkiainen 2020, 12; Tony Halmeen virallinen vapaaottelutilasto.

²⁶ Tony Halmeen virallinen nyrkkeilytilasto.

²⁷ Tony Halmeen virallinen nyrkkeilytilasto.

²⁸ Tony Halmeen virallinen nyrkkeilytilasto.

vastaan ensimmäisen ja viimeisen ammattilaisnyrkkeilyottelunsa.²⁹ Tämän lisäksi Halme oli tullut Suomeen nyrkkeilemään kuuluisan helsinkiläisen liikemiehen Tom Sjöbergin King's tallin riveihin, joka kaipasi selvästi uutta virtaa iltoihinsa. Helsingin Sanomissakin nyrkkeilytapahtumasta uutisoitiin varsin viileään sävyyn, kuten seuraava katkelma osoittaa:

Suomalaiselle ammattilaisnyrkkeilylle lasketaan jälleen lukua. Kings tallin nyrkkeilyilta Helsingin Urheilutalossa oli lähes täydellinen pannukakku.

Iltaan oli saatu vain viisi ottelua. Kaksi ottelua olivat melko mitäänsanomatonta nuhraamista. Kahdessa seuraavassa ottelussa suomalaisnyrkkeilijät kokivat yllättävät tappiot. Ja viidennessä ottelussa ei ehditty nyrkkeillä oikeastaan ollenkaan ennen kuin toinen ottelija jäi kanveesille.

Urheilutaloon tuli vielä tällä kertaa yli tuhat katsojaa, mutta tällaisen illan jälkeen heitä on hyvin vaikea saada liikkeelle seuraavalla kerralla.³⁰

On huomionarvoista, että uutisessa ei mainittu Halmeen nimeä, mutta hän kyllä tiesi muita keinoja, joilla saada yleisö huomioimaan hänen nyrkkeilyuraansa. Olihan hän ehtinyt olla monta vuotta mukana yhdysvaltalaisessa showmaailmassa. Hänet myös muistettiin hyvin *Gladiaattorit* -ohjelmasta. Lisäksi Halme tunsu entuudestaan suomalaista mediaväkeä, jotka auttoivat häntä nyrkkeilyuran markkinoinnissa.³¹ Vain kolme päivää ottelun jälkeen Halme vieraili suosituksessa *Hyvät, Pahat ja Rumat* -televisio-ohjelmassa ja haastoi tuolloin Suomen parhaana ammattinyrkkeilijänä pidetyn Jukka Järvisen otteluun.³² Halmeen suunnitelmana oli ärsyttää Järvistä suunsoitollaan, jotta tämä suostuisi kohtaamaan hänet. Kovat puheet saivat yleisön ja Järvisen huomioimaan nopeasti uuden raskassarjalaisen tulokkaan.

²⁹ Tony Messengerin virallinen nyrkkeilytilasto.

³⁰ Jokinen, Jouko & Koskinen, Pentti, ”Ammattinyrkkeilylle lasketaan taas lukua”. Helsingin Sanomat, 5.3.1996.

³¹ Tarkiainen 2020, 15.

³² Varvikko, Kimmo, ”Tony Halmeen nyrkkeilyura”. Team Voimalaitos ry, 9.11.2017.

Ongelmana oli, että vain kolme ottelua nyrkkeilleen Halmeen tasoero Järviseen verrattuna oli valtava. Lajia tuntevien parissa oli selvää, että jos ottelu toteutuisi, Halmeella ei olisi todellisia mahdollisuuksia Järvistä vastaan. Suuren yleisön kiinnostuksen herättämisessä hän oli kuitenkin Järvistä parempi. Nyrkkeilyä huonosti tunteva tai harvakseltaan seurannut yleisö ei myöskään tiennyt koko totuutta miesten välisestä taitoerosta. Varsinkin, kun Halmeen aiemmat ottelut Suomessa olivat päättyneet aina komeilla ensimmäisen erän tyrmäyksillä. King's tallilla Halmeen potentiaali yleisön vetonaulana tiedostettiin ja paine ottelun aikaansaamiselle oli suuri. Järvinen oli pakko saada kehään. Uransa lopettamista suunnitellut Järvinen suostui kuitenkin otteluun vasta, kun oli saanut Halmeen suunsoitosta tarpeekseen.³³ Halmeen suunnitelma oli toiminut.

Ennen Järvisen kohtaamista Halme palasi takaisin Yhdysvaltoihin harjoittelemaan ja kerryttämään ottelukokemusta. Halme sai kuitenkin kokea uransa ensimmäisen häviön Patrick Freemia vastaan 27.4.1996 Las Vegasissa.³⁴ Kuukauden kuluttua häviöstä Halme palasi Suomeen. Hänen seuraava ottelunsa oli lähes ammattilaispainityylinen isojen miesten kohtaaminen. Halmeen vastustajaksi oli valittu mahdollisimman iso nyrkkeilijä ja tarkoituksena näyttää olleen ottelukokemuksen kartuttamisen lisäksi suomalaisyleisön kunnioituksen saaminen. Vain kerran aikaisemmin nyrkkeilyt vastustaja Robert Swenson oli yli 190-senttinen ja 160-kiloinen järkäle, jonka Halme löi helposti ensimmäisessä erässä.³⁵ Voitolla Halme pääsi Helsingin Sanomien otsikkoon: ”Tony Halme tyrmäsi vastustajansa Helsingin ammattinyrkkeilyillä”.³⁶ Kansan silmissä kuva Halmeesta vakavasti otettavana nyrkkeilijänä vahvistui näin entisestään.

Halmeen ja Järvisen valmistautuessa kohtaamaan toisensa King's talli valmisteli vuosisadan tapahtumaa. Ottelun tiedettiin kiinnostavan kansaa, ja siitä tehtiin alusta alkaen suuren maailman show. Ottelun voittaja sai suuren palkkion ja Suomen ensimmäisen raskaansarjan mestaruusvyön.³⁷ Palkkio ja mestaruusvyö olivat selviä mainoskikkoja, joiden lisäksi ottelun järjestävä King's talli markkinoi kymmeneräistä mestaruusottelua runsaasti. Halme hoiti myös tunnollisesti oman osansa markkinoinnista,

³³ Tarkiainen 2020, 16.

³⁴ Tony Halmeen virallinen nyrkkeilytilasto.

³⁵ Robert Swensonin virallinen nyrkkeilytilasto.

³⁶ ”Tony Halme tyrmäsi vastustajansa Helsingin ammattinyrkkeilyillä”. Helsingin Sanomat, 28.5.1996.

³⁷ Kallonen, Kari, ”Viikinkilaivalla Valhallaan – Tony Halmeen nousu, uho ja traaginen tuho”. Päivänlehti, 7.1.2018.

ja itsevarmuutta puhkuvan Halmeen saattoi huomata haukkumassa Järvistä lehdissä, radiossa ja televisiossa.³⁸

Paljon mainostettu, kauan odotettu ja kertaalleen siirretty ottelu toteutui vihdoin 9.9.1996. Markkinointi oli selvästi uponnut kansaan, jota virtasi solkenaan kohti Helsingin Nordenskiöldinkadun Jäähallia. Tom Sjöbergin mukaan lippuja myytiin hetkessä yli 5000. Sjöberg muisteli, että lopulta halliin pakkautui 12 500 katsojaa ja jopa 3000 ihmisen joukko jäi ulkopuolelle ilman lippuja.³⁹ MTV3 tosin uutisoi tuoreeltaan, että katsojia olisi ollut vain 8000, mutta väkeä oli joka tapauksessa riittänyt yli odotusten ja nyrkkeilyillan tunnelma oli ollut katossa.⁴⁰ Ottelun todellinen yleisömäärä oli todennäköisesti 8000 ja 12 000 välimaastossa, mikä oli ennennäkemätöntä suomalaisissa nyrkkeilyilloissa. Tom Sjöberg sai myöhemmin julistaa ylpeänä, että illan yleisömäärä oli ollut sisähallien Suomenennätys.⁴¹

Halme ei todellakaan ollut altavastaja otteluiden markkinoinnissa ja yleisön vetämisessä paikalle, mutta kehässä asia oli toisin. Ottelua edeltäneet puheet ja Halmeen esiintyminen vaikuttivat tosin siltä, että hän todella uskoi voittavansa Järvisen helposti. Olihan Halme jo kertaalleen tyrmännyt nuoruudessaan Järvisen katutappelussa Hangon Regatassa, mikä oli tietysti tuotu ilmi ennen ottelua Järvisen ärsyttämiseksi.⁴² Hangon tapauksen jälkeen kasvanutta taitoeroa ei kuitenkaan voinut korjata lihaksilla ja katutappeluista saaduilla opeilla.

Kongin kumahtamisen jälkeen miehet pääsivät ottamaan toisistaan mittaa. Halme ei pelännyt taitavampaa Järvistä, vaan ryntäsi heti vastustajansa kimppuun. Ottelustrategiana oli hakea isompana ja vahvempana ottelijana nopeaa tyrmäystä, mutta ensimmäisenä kanveesiin putosi Halme itse.⁴³ Järvinen hallitsi ottelua täydellisesti ja sai vastustajansa turhautumaan. Halmeelle häviö tarkoitti aina miehisen kunnian menetystä⁴⁴, joten hän turvautui epäurheilijamaiseen temppuun välttääkseen nöyryyttävän häviön. Hän alkoi puskea Järvistä päällään, ja ottelu keskeytyi diskaukseen kolmannessa erässä. Järvinen julistettiin voittajaksi, ja hänestä tuli historian ensimmäinen

³⁸ Tarkiainen 2020, 16.

³⁹ Tarkiainen 2020, 17.

⁴⁰ ”Halme törmäsi Järvisen nyrkkeihin”. Mtvuutiset.fi, 10.9.1996.

⁴¹ Tarkiainen 2020, 17.

⁴² Tarkiainen 2020, 16.

⁴³ Tarkiainen 2020, 17.

⁴⁴ Junno 2012, 28.

ammattinyrkkeilyn raskaansarjan Suomen mestari jäähallin ennätysyleisön edessä.⁴⁵ Ottelun jälkeen yleisölle oli selvää, että Halme oli täydellinen altavastaaja nyrkkeilykehässä. Asia näytti selvinneen myös Halmeelle itselleen, ja hän alensikin itsensä ammattinyrkkeilijästä ammattitappelijaksi Helsingin Sanomien haastattelussa.⁴⁶

Häviön jälkeen Halme palasi välittömästi takaisin Yhdysvaltoihin ja kokeili ammattinyrkkeilyn sijaan ”ammattitappelia” vapaaotteluorganisaatio UFC:n (Ultimate Fighting Championship) riveissä. Halmeen tarkoituksena oli selvästi hankkia häviössä menetetty kunnia takaisin todistamalla miehuutensa astumalla vapaaotteluhäkkiin, jossa lähes kaikki mahdollinen vastustajan satuttaminen oli sallittua. Halme nousi UFC:n häkkiin ensimmäisenä suomalaisena 30.5.1997. Halme oli pelotellut tehokkaasti vastustajaansa Randy Couturea ennen ottelua, mutta hävisi kuitenkin vain 57 sekunnissa ensimmäisessä erässä.⁴⁷ Häviöstä huolimatta Halmeen maine pelottomana tappelijana kasvoi, sillä vapaaottelua pidettiin tuolloin raakana lajina ja se oli jopa kielletty osassa Yhdysvaltojen osavaltioita.⁴⁸ Viesti suomalaisille ja erityisesti Järviselle oli se, että Halme saattoi kyllä olla altavastaaja nyrkkeilytaidoiltaan, mutta muuten täysin peloton ja ylivertaisen rohkea taistelija. Järvisen pitäisi olla onnellinen, että ammattitappeli Halme suostui kohtaamaan hänet nyrkkeilyn rajoittavien sääntöjen puitteissa.

Halme sai vapaaottelusta tarpeekseen ja palasi nyrkkeilyn pariin. Hävitty kunnia oli saatava takaisin. Nöyryytys oli pakko kostaa. Halme otti King’s talliin yhteyttä ja uutta Suomen mestaruusottelua alettiin suunnitella. Ottelu sopi hyvin myös Järviselle, joka oli kuitannut ensimmäisestä ottelusta komean palkkapussin ja mikä tärkeintä, Suomen historian ensimmäisen raskaansarjan mestaruusvyön.⁴⁹ Nyt hänen olisi aika puolustaa mestaruuttaan Halmetta vastaan, joka lähti otteluun selvänä altavastaajana. Illusio Halmeen nyrkkeilytaidoista oli murtunut ensimmäisessä kohtaamisessa. Tämän vuoksi kovin moni, Järvinen mukaan lukien, ei varmasti uskonut Halmeella olevan mitään mahdollisuuksia voittoon tälläkään kertaa, mutta mahdollisuus nähdä Järvisen lopettavan Halmeen suunsoiton kiinnosti silti yleisöä.

⁴⁵ Tarkiainen 2020, 17—18.

⁴⁶ Lahti, Markku & Westerbäck, Christian, ”Järvinen nyrkkeili, Halme tappeli Raskaan sarjan SM-titteli kuuluu ”Käpylän pyövelille””. Helsingin Sanomat, 10.9.1996.

⁴⁷ Tarkiainen 2020, 18—19.

⁴⁸ Kuisma, Joonas, ”Muistatko Tony Halmeen UFC-ottelun? Lähti ”tappamaan” vastustajaansa, mutta kesti alle minuutin: ”Tony ei tiennyt yhtään, mitä piti tehdä””. Ilta-Sanomat, 2.7.2021.

⁴⁹ Tarkiainen 2020, 19—20.

Uusintaottelun päivämääräksi varmistui 29.9.1997 ja paikaksi tuttu Helsingin jäähalli. Halme hoiti oman osuutensa ottelun markkinoinnista jo tutuksi tulleella suunsoitollaan, joka oli jopa kovempaa kuin edellisellä kerralla. Ennakkosuosikki Järvinen taas esiintyi lehdistötilaisuuksissa hillitymmin. Tällä kertaa Halme oli kuitenkin vaihtanut taktiikkaa. Hän ei enää tyytynyt Järvisen ärsyttämiseen, vaan käytössä oli psykologinen sodankäynti ja suoranainen uhkailu. Halme pyrki saamaan Järvisestä yliotteen uhoamalla käyttävänsä ”myrkkijä”, joista sai voimaa. Tämän lisäksi hän uhosi menevänsä kehään ”skalpeerausreissulle”.⁵⁰

Uhkailuilla ja psykologisilla tempuilla oli mahdollisesti vaikutusta Järviseen, mutta hän oli joka tapauksessa tehnyt suuren virheen ennen ottelua. Hän oli aliarvioinut vastustajansa vaarallisuuden ja valmistautunut otteluun huonosti odottaen helppoa voittoa. Järvinen oli myös hävinnyt edellisen ottelunsa tyrmäyksellä vuonna 1996, kun Halme puolestaan kävi hankkimassa itseluottamusta Atlantic Cityssä 6.9.1997, jossa hän voitti ottelun helpolla tyrmäyksellä.⁵¹

Järvinen ja yleisö epäilivät silti, pystyisikö altavastaja Halme nousemaan mestariksi. Toisaalta varsinkin yleisön silmissä taitoero alkoi yhtäkkiä tuntumaan pieneltä sivuseikalta, kun Halme palasi Suomeen Yhdysvalloista. Kaikki saivat ihmetellä Halmeen muuttunutta olemusta, joka onnistuneen harjoittelukauden ja anabolisten steroidien käytön seurauksena oli entistä uhkaavampi. Kokoero antoi pontta Halmeen uhkailulle, sillä hän painoi punnituksessa 131 kiloa, ollen 105 kiloista Järvistä 26 kiloa painavampi.⁵²

Ottelupäivänä jäähalli oli taas täyteen ahdettu ja yleisö odotti illan pääottelua. Pystyisikö Jukka Järvinen lopettamaan tälläkin kertaa Tony Halmeen uhon? Ainakin moni vaikutti toivovan sitä. Halme saapui ensimmäisenä esiin pukuhuoneesta aurinkolasit päässä. Selvästi vihamielinen yleisömeri tervehti Halmetta buuaamalla ja viheltämällä, kun hän aloitti kävelynsä kohti kehää Frederikin ”Jos jotain yrittää (Harva meistä on rautaa)” -kappaleen pauhatessa jäähallin kaiuttimista. Tämä kaikki oli kuitenkin Halmeelle tuttua, esittihän hän jo showpainiaikoinaan vihattua ottelijaa valtavien yleisömäärien edessä. Järvisen saapuessa kehään reaktio oli päinvastainen. Yleisö oli selvästi ensimmäisen Suomen mestarin puolella. Kukaan ei odottanut hänen häviävän nyrkkeilytaidottomaksi

⁵⁰ Tarkiainen 2020, 21—22.

⁵¹ Tarkiainen 2020, 20—21.

⁵² ”Halme tyrmäsi Järvisen”. Mtvuutiset.fi, 29.9.1997; Tarkiainen 2020, 22.

osoittautuneelle Halmeelle. Ottelu alkoi ja tunnelma oli katossa. Yleisö kannusti Järvistä, mutta yhtäkkiä yleisö kohahti, kun 130-kiloinen Halme iski Järvistä koukkusarjalla kaikella voimallaan ja tämä kaatui hervottomana kanveesiin. Ottelu päättyi ensimmäisen erän tyrmäyksellä ajassa 2.22.⁵³ Altavastaja Halme oli noussut mestariksi vastoin kaikkia odotuksia.

Kontrasti vuoden takaiseen häpeälliseen poistumiseen oli suuri, kun mestari Halme palasi voitokkaana Yhdysvaltoihin. Hän nettosi ottelusta komean palkkion, 50 000 markkaa, vuoden 2023 rahassa 13 400 euroa, jonka oli vielä lyönyt vetoa oman voittonsa puolesta.⁵⁴ Vedonlyönnin tuotto, 160 000 markkaa, vuoden 2023 rahassa 43 000 euroa, käytiin nostamassa Veikkauksen toimistolta lehdistön ollessa paikalla. King's tallikin oli tehnyt sievoisen tilin, huhujen mukaan jopa 400 000 markkaa, nykyrahassa 107 000 euroa.⁵⁵

Halme tosin oli ansainnut jotain vieläkin arvokkaampaa, eli Järviseltä viedyn mestaruusvyön. Edellisellä kerralla Järvinen oli nöyryyttänyt Halmetta kehässä, mutta kaiken suunsoiton, uhkailun, psykologisten temppujen ja ensimmäisen erän tyrmäyksen jälkeen entisen mestarin nöyryytys oli täydellinen ja Järvinen ei poistunut kotoaan viikkoon.⁵⁶ Mestaruuden jälkeen Halme otteli vähäisempiä epävirallisia otteluita ja nyrkkeilyn ohella hän työskenteli *Jumala Armahtaa - Minä en omaelämäkerran* kanssa, joka julkaistiin vuoden 1998 kesällä.⁵⁷ Teoksen tarkoituksena oli kertoa mestarin elämäntarina yleisölle ensimmäisen kerran.

⁵³ Tarkiainen 2020, 23.

⁵⁴ Suhonen, Pete, ”Tony Halme, Herra täystuho Cityssä vuonna 1998”. City.fi, 5.6.1998; Suomen Pankin rahamuseo, rahanarvolaskuri 2023.

⁵⁵ Suomen Pankin rahamuseo, rahanarvolaskuri 2023; Tarkiainen 2020, 25.

⁵⁶ Tarkiainen 2020, 25.

⁵⁷ Suhonen, Pete, ”Tony Halme, Herra täystuho Cityssä vuonna 1998”. City.fi, 5.6.1998.

2. Jumala armahtaa - Minä en

Kesälukemista etsivät suomalaiset saivat ihmetellä kauppojen hyllyille ilmestynyttä uutuutta kesällä 1998. Tuore nyrkkeilyn raskaan sarjan Suomen mestari Tony Halme oli ryhtynyt yllättäen kirjailijaksi julkaisemalla omaelämäkertansa vain 35-vuotiaana. Omaelämäkerran julkaiseminen tässä vaiheessa oli monesta varmasti lähes yhtä yllättävä tempaus kuin Halmeen syksyinen nousu mestariksi altavastaajana. Kirjan sisältö oli myös yllätyksiä täynnä, sillä Halme paljasti nyt koko elämäntarinansa suomalaisyleisölle ensimmäistä kertaa.

Kirjan kansi oli huomiota herättävä. Yläkannen teksti kertoi lukijalle heti mitä oli luvassa: ”Hylätyn pikkupojan raju tie Hollywoodiin ja raskaan sarjan mestariksi.” Tekstin alla oli kansikuva. Kansikuvassa lihaksikas ja tatuoitu Halme poseerasi ilman paitaa Auguste Rodinin kuuluisan Ajattelijan -pronssiveistoksen tyyliä. Otsikko *Jumala armahtaa – Minä en* kruunasi kokonaisuuden.

Kirja alkoi heti vahvistamaan altavastaaja-asetelmaa Halmeen elämäntarinan avulla:

*MINÄ, Tony Halme, aloitin taisteluni tossa Helsingin Naistenklinikalla missä kaikki muutkin mestarit on käyneet syntymässä.*⁵⁸

Kirjan ensimmäisestä lauseesta käy ilmi, että Halme kirjaimellisesti syntyi altavastaajaksi. Hänen elämänsä oli jatkuvaa taistelua alusta alkaen. Ensimmäisen sivun sisällä asetelma vahvistui entisestään. Isä hylkäsi perheen vain puoli vuotta Halmeen syntymän jälkeen, minkä seurauksena hänestä tuli isätön poika ja perheestä entistäkin köyhempi. Hieman myöhemmin koululaitoskin petti Halmeen, sillä Lauttasaarossa asunut Halme laitettiin ruotsinkieliseen esikouluun, vaikka hän ei puhunut sanaakaan ruotsia. Tämän vuoksi häntä alettiin heti kiusaamaan. Ainoana pakokeinona Halme alkoi karkailemaan esikoulusta.⁵⁹

⁵⁸ Halme 1998, 7.

⁵⁹ Halme 1998, 7.

Halmeen siirtyessä ruotsinkieliseen kansakouluun kiusaaminen ja koulusta karkaaminen jatkui. Kotiolotkaan eivät olleet hyvät. Äidin paheneva alkoholismi teki kotioloista sietämättömät. Halme muisteli lapsuuttaan ja kotiolojaan:

”Mun lapsuus niin pitkältä ajalta kuin mä muistan, oli suoraan sanoen pelkkää helvettä. Mun koti oli sellainen paikka, että jos mä olisin voinut nukkua jossain muualla, niin mä olisin nukkunut jossain muualla. Mä olin himassa niin vähän kuin mahdollista.”⁶⁰

Halmeen varttuessa kotiolot pahenivat entisestään, mutta laiminlyöty Halme osoitti jo tällöin periksiantamattomuutensa ja selviytymiskykynsä. Kun kotona ei ollut ruokaa, Halme varasti kaupasta, jotta saisi syödäkseen. Nuoren Halmeen elämän ainoa positiivinen asia oli isovelji, jonka kanssa kärsiminen oli helpompaa. Halme joutui kuitenkin veljensä kanssa todistamaan, kun heidän äitiään pahoinpideltiin jatkuvasti, kerran jopa tunnistamattomaksi, eivätkä he pienen kokonsa vuoksi voineet tehdä asialle mitään.⁶¹

Halmeen nuoruus kului siis todellisena altavastaajana. Kotiolot olivat kauheat, mutta kodin ulkopuolinen maailma ei ollut sen parempi. Häntä ei hyväksytty suomenkielisten joukkoon ruotsinkielisen koulun vuoksi ja ruotsinkieliset eivät hyväksyneet Halmetta hänen suomenkielisen taustansa vuoksi.⁶²

Halmeen elämässä tapahtui kuitenkin käännekohta, kun perhe muutti Lauttasaaresta Espoon Soukkaan. Uudessa koulussa Halmetta yritettiin kiusata, mutta hän vastasi heti tyrmäämällä kiusaajansa, sekä asiaan puuttuneen koulun rehtorin. Väkivallasta muodostui jo varhaisessa vaiheessa Halmeen altavastaajanarratiivin ainoa punteja tasaava tekijä. Väkivalta tosin johti joskus ongelmiin, mutta usein myös uusiin mahdollisuuksiin, josta hyvänä esimerkkinä edellä mainitun tapauksen jälkiseuraukset. Lyötyään rehtoria Halme erotettiin koulusta, mikä johti sikäli positiiviseen

⁶⁰ Halme 1998, 9.

⁶¹ Halme 1998, 10—11.

⁶² Halme 1998, 14.

lopputulemaan, että erottamisen seurauksena hän tapasi kaupungilla lorviessaan Christer Markusaksen, josta tuli Halmeen ensimmäinen ystävä.⁶³

Väkivaltainen käytös toi tällä kertaa positiivisen muutoksen, jonka myötä Halmeen elämä alkoi kääntyä paremmaksi. Konkreettinen muutos kohti parempaa tapahtui, kun hän muutti pois kotoaan äidin alettua vaatimaan vuokraa. Uusi koti löytyi onneksi Markusaksen perheen luota Kannelmäestä, ja perheen äidistä tuli Halmeen altavastajaanarratiivin olennainen suojelushahmo.⁶⁴ Uuden perheen kautta Halme sai kokea rakkautta ja turvaa sekä pääsi ystävänsä kautta mukaan kannelmäkeläiseen jengiin, tosin ensin hänen piti todistaa taitonsa tappelussa. Jengistä altavastaja Halme löysi itselleen kaipaamansa kaveripiirin, jossa hän oli vihdoinkin mukana tasa-arvoisena muiden joukossa.⁶⁵

Jengissä Halme osallistui erilaisiin pikkurikoksiin. Hän jätti koulunkäynnin kesken ja eli ystävänsä Markusaksen kanssa railakasta nuoruusaikaa ryypäten, treenaten ja tapellen kadulla ja kapakoissa. Halme oli alkanut nostella puntteja ystävänsä kanssa ja innostui kehonrakennuksesta. Kehonrakennuksesta tuli Halmeen altavastajaanarratiivin keskeinen käännekohta. Lihasten kasvaessa vaikutusmahdollisuus omaan elämään kasvoi, sillä iso lihaksikas ruumis teki väkivallasta tehokkaampaa ja esti näin Halmetta joutumasta enää alistetuksi. Samalla se herätti kunnioitusta muissa.⁶⁶ Panostaminen kehonrakennukseen tuotti myös tulosta ja lajille omistautunut Halme osallistui nuorten kehonrakennuksen SM-kilpailuihin.⁶⁷ Vain 17-vuotias Halme voitti kisoista hopeaa.⁶⁸

Kehonrakennuskilpailujen jälkeen oli aika astua Puolustusvoimien palvelukseen, mutta Halme ei lähtenyt palvelukseen altavastajana. Kova elämä ja kuntosaliharjoittelu oli tässä vaiheessa tehnyt hänestä muita ikäluokkansa miehiä kovemman niin fyysisesti kuin psyykkisestikin. Tämän vuoksi Halme ei sopeutunut kuriin, olihan hän jo valmiiksi yksi ”kovimmista jätkistä” jota ei voinut ”pompotella” ympäriinsä. Erityisesti varusmiesjohtajat olivat Halmeesta epämiehekkäitä räpäleitä, ja hän osoitti ylivoimaisuutensa heihin verrattuna tappelemalla johtajien kanssa useaan otteeseen tietysti voittaen kaikki tappelut ylivoimaisesti. Ainoastaan komppanian kapteeni ansaitsi

⁶³ Halme 1998, 16.

⁶⁴ Tervo 2020, 48.

⁶⁵ Halme 1998, 17.

⁶⁶ Junno 2012, 13.

⁶⁷ Halme 1998, 18—21.

⁶⁸ Kuisma, Joonas, ”Tony Halme toi 90-luvun puolivälissä yhdysvaltalaisen show’n suomalaiseen nyrkkeilyyn – ”Ajattelin, että pelle pullistelee USA:ssa”. *Ilta-Sanomat*, 9.1.2020.

Halmeen kunnioituksen. Halme sai armeijatarinassa jopa ”Rokkamaisia” piirteitä, kun hän osoittautui kerta toisensa jälkeen yliveritaiseksi sotilaallisissa taidoissa, mutta joutui jatkuvasti kahnauksiin ja tappeluihin esimiehiensä kanssa. Tarina huipentui, kun hän voitti valtakunnallisen pioneerikilpailun parhaalla pistetuloksella 25 vuoteen. Tämä oli selkein todiste Halmeen paremmuudesta muihin verrattuna.⁶⁹

Palveluksen jälkeen Halme suuntasi hotelli- ja ravintola-alalle, josta hänellä oli aiempaa kokemusta. Halme pärjäsi loistavasti työssään yliveritaisen työmoraalinsa, hyvän ruotsin kielen taitonsa ja ison kokonsa ansiosta. Vaikka altavastaaja Halme oli saanut huonot lähtökohdat elämään ja koulukin oli jäänyt kesken, korvasi hän puutteitaan yli-inhimillisellä uutteruudella. Halmeesta välittyikin kirjan narratiivissa kuva eräänlaisena arkielämän supersankarina.⁷⁰ Esimerkiksi Halme pystyi työskentelemään useissa eri työpaikoissa ja omistautumaan täysin eri ammateilleen. Kerrankin hän työskenteli erään talven ajan samanaikaisesti kalakauppiana, rakennusmiehenä, ovimiehenä ja liikunnanopettajana kahdessa eri koulussa, ollen tietysti paras kussakin ammatissaan.⁷¹

Kova työnteko ei kuitenkaan tuonut onnea, vaan vain valtavat lisäverot. Tämän johdosta verovirasto menetti Halmeen luottamuksen ja kunnioituksen. Verovirasto ei tietenkään saanut voittoa Halmeesta, vaan tämä onnistui ovelampana lopettamaan verojen maksamisen lopullisesti.⁷²

Osittain tämän seurauksena Halme alkoi harkitsemaan muuttoa Suomesta Yhdysvaltoihin. Tosin Halmeen mukaan syynä lähtöhaaveisiin oli osaltaan myös lapsuuden unelma muutosta Yhdysvaltoihin. Unelma perustui Halmeen 13-vuotiaana näkemään *Taksikuski* (1976) elokuvaan, jolloin Halme ei todennäköisesti tajunnut elokuvan täyttä merkitystä. Elokuvesta välittyi kuva, että Yhdysvallat oli paikka, jossa hänen kaltaisesta altavastaajastakin voisi tulla jotain. Halme kertoi elokuvan herättämästä reaktiosta:

Kun mä näin sen leffan, mulle tuli heti sellainen olo, että tuollakin mustakin voisi tulla jotain. Mä halusin kaiken paskan keskeltä sellaiseen paikkaan,

⁶⁹ Halme 1998, 24—35; Junno 2012, 20.

⁷⁰ Junno 2012, 17.

⁷¹ Halme 1998, 36—57.

⁷² Halme 1998, 48.

*missä hyvät kundit vetää aina lopussa pahoja kundeja kuonoon vaikka välillä meneekin täysin päin helvettä.*⁷³

Elokuva toimi Halmeen altavastajaanarratiivissa myyttisenä kutsuna seikkailuun Tuomas Tervon tutkielmassa esitellyn klassisen sankarimyytin mukaisesti. *Taksikuski* oli nuorelle Halmeelle kohtalon kutsu seikkailuun, mytologiselle matkalle meren toiselle puolen, jossa altavastaja Halme joutuisi kohtaamaan suuria riskejä ja sietämään tuskaa, mutta jossa hän pääsisi myös tekemään yli-inhimillisiä sankaritöitä ja löytämään suuria aarteita. Aika oli nyt kypsä vastata kohtalon kutsuun, sillä Halme oli kasvanut ulos tutusta elämäpiiristään. Suomesta oli tullut liian ahdas paikka kunnianhimoiselle ja työtä pelkäämättömälle Halmeelle. Siispä vuoden 1985 syksyllä 22-vuotias Halme suuntasi kohti Yhdysvaltoja.⁷⁴

Suomessa altavastaja Halme oli nostanut jatkuvista vastoinkäymisistä huolimatta itsensä niin ylös kuin mahdollista, mutta koneen laskeutuessa ”mahdollisuuksien maahan” mikään ei enää estäisi Halmeen menestystä. Halme teki ensin tuttavansa kanssa tapahtumarikkaan matkan Yhdysvaltojen halki päätyen lopulta tavoitteeseensa Kalifornian Venice Beachille, jossa uusi elämä saattoi alkaa.⁷⁵

Uusi elämä Yhdysvalloissa alkoi tietysti pohjalta, mutta Halme oli nyt päässyt paikkaan, jossa hän pystyisi itse vaikuttamaan menestykseensä, toisin kuin kotimaassaan. Asuttuaan hetken motellissa Halme vuokrasi tuttavansa kanssa ensimmäisen asuntonsa, yksiön huonomaineiselta alueelta. Elämäntyö Yhdysvaltojen huonoilla alueilla oli hieman toista kuin Suomessa. Lattialla nukkunut Halme heräsi ensimmäisenä yönä ulkoa kuuluviin laukauksiin ja vielä samana yönä hänen treenivaatteensa varastettiin parvekkeelta.⁷⁶

Vastoinkäymiset eivät kuitenkaan hetkauttaneet ja Halme alkoi heti toteuttamaan suunnitelmaansa. Hän oli tullut Kaliforniaan tavoitteenaan kokeilla, kuinka pitkälle hän pääsisi kehonrakennuksessa.⁷⁷ Venice Beachilla sijainnut kuntosali Gold’s Gym, lempinimeltään ”kehonrakentajien Mekka”, oli paikka, jossa lajin johtavat hahmot

⁷³ Halme 1998, 60.

⁷⁴ Halme 1998, 60—62; Tervo 2020, 29.

⁷⁵ Halme 1998, 62—66.

⁷⁶ Halme 1998, 67.

⁷⁷ Halme 1998, 79.

harjoittelivat. Siksi Halmeenkin oli mentävä sinne. Halme oli ollut Suomessa yksi salinsa kookkaimmista kehonrakentajista, mutta astuessaan Gold's Gymin ovesta hänelle ”tuli kyllä sellainen olo kuin ei olisi koskaan rautoja nähnytkään”.⁷⁸ Jälleen kerran altavastaaaja Halmeen oli kiivettävä ylös pohjalta.

Halme joutui myös tekemään töitä harjoittelun ohessa, ja työura Yhdysvalloissa alkoi tutussa ammatissa ovimiehenä. Halmeen asettuessa aloilleen ja verkostoituessa salilla, uusia parempia työmahdollisuuksia alkoi tulla pian. Moni työnantaja etsi salilta isoja miehiä palvelukseensa, ja isokokoinen ja kovanaamainen Halme sai työtarjoituksen henkivartijana. Hyvin hoidettu keikka poiki uusia mahdollisuuksia. Työtä pelkäämättömälle isolle miehelle löytyi töitä myös TV-mainoksista. Halme mainosti muun muassa Coor's-olutta ja Little Caesars -ketjun pizzaa. Ohessa Halme teki myös lasinleikkaajan töitä.⁷⁹

Elämä Kaliforniassa ei ollut palmupuun varjossa makoilua, vaan kovaa työtä, mutta Halme uskoi vakaasti aherruksensa kantavan lopulta hedelmää, ja mahdollisuuksien maa näytti lopulta hyvän puolensa. Aikaisemmin hankittu kontakti henkivartiointitehtävissä tarjosi hänelle mahdollisuutta johtotehtäviin, mutta ensin hänen piti raivata yritystä huijanneet pikkupomot pois. Halme hoiti asian helposti, ja hänet palkittiin ylennyksellä asuntopilvenpiirtäjän turvamieskaartin johtajaksi. Johtajan roolin kuului isosta palkasta huolimatta myös kovaa työtä, kymmentuntisia päiviä seitsemänä päivänä viikossa. Halme jatkoi työrupeamiensa ohessa kehonrakennusta uutterasti, mutta haaveet kehonrakentajan urasta kariutuivat pian. Halme tapasi salilla lihaksikkaan huoltomiehen, joka ei ollut omien sanojensa mukaan treenannut päivääkään. Tapaus sai hänet tajuamaan, että haaveet kehonrakentajan urasta olivat turhia, sillä kovasta treenaamisesta huolimatta Halmeen geenit eivät riittäneet lajiin.⁸⁰ Biologiakin oli altavastaaaja Halmeen unelmien toteutumisen tiellä.

Aika kehonrakentajana hyödytti kuitenkin Halmetta paljon, sillä iso ja lihaksikas keho oli avannut uran henkivartijana. Kehonrakennushaaveiden kariuduttua Halme keskittyi nyt täysin kehittämään uraansa. Nuoresta ja isokokoisesta Halmeesta pidettiin, ja hän eteni nopeasti henkivartijan uralla. Pian Halme työskenteli musiikkialan isojen nimien, kuten Gene Simmonsin ja Cheap Trickin henkivartijana. Tässä työssä Halme pääsi kokemaan

⁷⁸ Halme 1998, 67.

⁷⁹ Halme 1998, 68—75.

⁸⁰ Halme 1998, 75—80.

ja näkemään paljon, mutta ennen kaikkea hän onnistui verkostoitumaan tehokkaasti viihdemaailman ihmisten kanssa. Aivan kuten Suomessa, myös Yhdysvalloissa kova työnteko oli altavastaaja Halmeen ainoa mahdollisuus huipulle, ja hänelle kelpasi vaarallisempikin työ, kunhan palkkaus olisi kunnossa. Halme päätyi jopa sudanilaisen prinssin henkivartijaksi, ja tämän leivissä hän sekaantui alamaailman kuvioihin tehdessään työssään velanperintää ja kuriirin tehtäviä. Halmeelle maksettiin komeasti, mutta työ oli hengenvaarallista. Hän joutui muun muassa aseellisen ryöstöyrityksen kohteeksi ja häntä kohti ammuttiin useaan otteeseen. Hyvä palkkaus toi hänet aina takaisin töihin, mutta lopulta Halme sai tarpeekseen ja lopetti henkivartijan työt.⁸¹ Työolosuhteet olivat yksinkertaisesti liian vaaralliset, ja isosta palkasta ei olisi hyötyä jos Halme haavoittuisi tai kuolisi. Altavastaajan oli etsittävä uusi vaarattomampi tie huipulle.

Työskennellessään yhdysvaltalaisessa viihdemaailmassa Halme oli viety katsomaan ammattipainia ja tapaamaan ammattipainijoita, kuten kuuluisan Hulk Hoganin.⁸² Lajia osaamaton Halme päätti kouluttautua ammattipainijaksi, ja hän suoriutui kunnialla rankoista painileireistä. Koulutuksen jälkeen Halme muutti suoraan Japaniin, jossa hänestä tuli nopeasti suosittu painija.⁸³

Halme oli vihdoin löytänyt itselleen sopivaa työtä, ja uramahdollisuudet näyttivät hyvältä. Hän piti elämästään Japanissa, ja kun hänelle tarjottiin Japanista uutta rahakasta sopimusta, hän suostui heti. Samoihin aikoihin Halmeen painiura oli huomioitu myös Yhdysvalloissa, ja maan suurin painiliitto WWF halusi miehen riveihinsä. WWF sai Halmeen kiinnostumaan, kun hän näki uuden hahmonsä. Mahdollisuus edustaa Suomea painikehissä suomalaisen Ludwig Borga -hahmon kautta sekä pääsy ammattipainimaailman huipulle sai Halmeen pauloihinsa. Hän vaihtoi japanilaisen sopimuksensa yhdysvaltalaiseen, ja uusi ura painimaailman kirkkaimmissa kehissä saattoi alkaa.⁸⁴

Vuosien yrittämisen jälkeen altavastaaja Halme oli vihdoin päässyt huipulle, mutta elämä siellä ei kuitenkaan ollut helpoimmasta päästä. Kova työtahti uuvutti mieltä ja hajotti kehoa. Positiivisiakin asioita oli, sillä jopa 90 000 katsojan edessä painiminen teki Halmeesta kuuluisan niin Yhdysvalloissa kuin laajemminkin. Hän myös ansaitsi hyvin.

⁸¹ Halme 1998, 88—102.

⁸² Halme 1998, 93.

⁸³ Halme 1998, 103—106.

⁸⁴ Halme 1998, 103—117.

Ura katkesi kuitenkin lyhyeen. Halme mursi selkensä ja nilkkansa lyhyen ajan kuluessa. Näistä loukkaantumisista Halme olisi kenties vielä selvinnytkin, mutta samanaikaisesti hän joutui yhdysvaltalaisen oikeusjärjestelmän pyörytykseen. Yhtäkkiä Halme löysi itsensä Los Angelesin piirikunnan vankilasta useita syytteitä niskassaan. Syytteet kaatuivat lopulta neljä vuotta myöhemmin, vuoden 1997 helmikuussa, mutta vahinko oli jo tapahtunut. Kerrankin huipulle päässyt altavastaaja Halme syöstiin sieltä väkisin alas.⁸⁵

Jouduttuaan sivuun ammattipainista loukkaantumisten ja syytteiden vuoksi Halme joutui etsimään uutta työtä, jota onneksi löytyi helposti ammattipainissa saadun kuuluisuuden ansiosta. Tehtyään ensin mainoksia Halme alkoi saada osia televisio-ohjelmista ja pienen budjetin elokuvista. Mahdollisuuksien maa näytti jälleen hyvät puolensa, ja näyttelijän työtä tunnollisesti tehnyt Halme alkoi hiljalleen nousta Hollywoodin arvoasteikossa. Näyttelijänuran huippukohta osui Die Hard III-elokuvaan, josta Halme sai pienen roolin. Kuvauksien aikana Halme joutui kuitenkin sanaharkkaan elokuvan tähden Bruce Willisin kanssa, joka yritti nöyryyttää Halmetta julkisesti pyytämällä häntä tanssimaan muiden edessä erään mainoksen koreografian mukaisesti. Kovanaamainen Halme kieltäytyi kiro sanoja säästelemättä, ja tapauksen jälkeen Halmeen ura Hollywoodissa hiipui.⁸⁶

Jälleen kerran juuri läpilyönnin kynnyksellä ollut Halme sysättiin alas. Näyttelijänuran hiipussa, ammattipainin ollessa tauolla ja oikeusjutun käsittelyn ollessa kesken Halme menetti koko ajan rahaa, sillä hän ei ollut luopunut saavutetusta elämäntyylistään. Lopulta Halme joutui tekemään henkilökohtaisen konkurssin. Altavastaaja Halme oli jälleen pohjalla, mutta uusi tie ylöspäin löytyi hieman yllättävästi ammattinyrkkeilystä.⁸⁷

Halmeen tarina ammattinyrkkeilyn pariin päättämisestä alkoi todella lennokkaasti. Hän rakensi kirjassaan eräänlaista ”veijaritarinaa”, jossa humaltunut Halme seurasi Las Vegasissa tasotonta nyrkkeilyottelua kritisoiden äänekkäästi. Edessä istunut nyrkkeilypromoottori sai Halmeen mekastuksesta tarpeekseen ja haastoi Halmeen nousemaan itse kehään, jos hän kerran osaisi paremmin. Ammattipainista sivussa ollut ja useiden loukkaantumisten vaivaama, mutta silti isokokoinen ja kovakuntoinen Halme suostui ja aloitti harjoittelun välittömästi. Nyrkkeilyosalilla Halmeesta kiinnostuttiin heti. Vaikka tämä oli lajia taitamaton aloittelija, useiden vuosien harjoittelutausta ja kokemus tappelijana tekivät hänestä vaarallisen vastustajan. Halme retostelikin kirjassaan

⁸⁵ Halme 1998, 117—137.

⁸⁶ Halme 1998, 138—149.

⁸⁷ Halme 1998, 150—151.

tyylilleen uskollisesti lyöneensä pari kertaa säkin irti katosta ja tyrmänneensä entisen maailmanmestarin Michael Dokesin sparratessaan tätä vastaan. Näiden saavutusten seurauksena muut promoottorit kiinnostuivat tietysti uudesta tulokkaasta, ja yhtäkkiä Halme kutsuttiin alun perin suunnittelun pienen illan sijaan isoon nyrkkeilyiltaan Las Vegasin Caesar's Palaceen. Halme aloitti uransa komeasti ensimmäisen erän tyrmäyksellä. Kaiken huipuksi Halme painotti myös tehneensä suomalaista nyrkkeilyhistoriaa, sillä hän oli ensimmäinen suomalainen, joka oli koskaan otellut legendaarisella kasinolla.⁸⁸

Tyrmäyksen myötä altavastaja Halme oli löytänyt uuden suunnan ylös pohjalta. Halme kertoi päätöksestään jatkaa lajeista miehisimmän, nyrkkeilyn parissa:

”Matsin jälkeen mä näin ihmisten silmissä jotain uutta. Mä olin jakanut jo painiaikoina lukemattomia nimikirjoituksia, mutta nyt kun multa pyydettiin nimmaria mua katsottiin ihan eri tavalla. Varsinkin naisten ja lasten huomiosta mä nautin. Mulla oli uskomattoman hyvä olo. Mä tiesin nyt, että mä olin löytänyt lajin, joka edustaa suurinta mahdollista miehekkyyttä.”⁸⁹

Loistokkaasta debyytistään Halme kuittasi palkkiokseen 475 dollaria, joka oli paljon ensimmäistä kertaa otelleelle nyrkkeilijälle, mutta taskurahoja Halmeelle. Hän nyrkkeilikin vain puhtaasta mielenkiinnosta lajiin. Kunnollinen ansaitsemismahdollisuus aukeaisi vasta otteluissa Järvistä vastaan. Halmeen uran alku ei ollut todellakaan rahallisesti kannattavaa, vaan nyrkkeilyllisesti opettavaista aikaa. Ottelupalkkiot pyörivät muutamissa sadoissa dollareissa, mutta jokainen ottelu opetti aina jotain uutta. Uusista nyrkkeilysaavutuksista huolimatta Halme oli silti pohjalla lajin arvoasteikossa. Koska yhdysvaltalaisissa nyrkkeilykehissä ei ollut tulevaisuutta, hän siirtyi Suomeen nyrkkeilemään Kannelmäestä tutun Simo Kärkkäisen kautta, joka oli King's tallin toiminnassa mukana. Kirjassaan Halme painotti olevansa altavastaja nyrkkeilyssä, mutta mestari julkisuuspelissä ja vastustajan ärsyttämässä. Hän kertoi ärsyttäneensä Järvistä muistelemalla tapausta, jolloin hän oli emaskuloinut Järvisen totaalaisesti tyrmäämällä

⁸⁸ Halme 1998, 153—154.

⁸⁹ Halme 1998, 157.

tämän Hangon regatassa ja vieneensä tämän seuralaisen mukanaan.⁹⁰ Tarinan viesti lukijoille oli se, että vaikka Järvinen saattoi olla taitavampi kehässä, ei hänellä silti ollut mahdollisuutta Halmetta vastaan oikeassa tappelussa.

Halme kertoi oman osuutensa Järvistä vastaan käytyjen otteluiden taustatarinasta. Halme kertoi lähteneensä ensimmäiseen otteluun todellisena altavastaja ja tiedostaneensa hyvin, että hän oli Järvistä huonompi nyrkkeilijä, mutta myös valmistautuneensa huonosti otteluun väärän harjoittelun vuoksi. Sen lisäksi hänen jalkapöydästään oli murtunut luu, koska hänen oli rahavaikeuksien takia pitänyt käydä ennen ottelua ansaitsemassa rahaa ammattipainin parissa Saksassa. Halme kuitenkin myönsi lukijoilleen rehellisesti olleensa huonompi ja alkaneensa puskea Järvistä, jotta saisi tämän ärsyntyneeseen ja mahdollisuuden tyrmäykseen. Kirjan mukaan diskkaus ei vaikuta haitanneen Halmetta vaan hän otti ottelun ikään kuin oppituntina ja julisti oppineensa virheistään ja löytäneensä oman tyyliinsä.⁹¹

Ottelun jälkeen Halmeelle ja King's tallille tuli eripuraa raha-asioista. Halme tiesi oman arvonsa vetonaulana ja julisti kirjassaan:

”Minä sen hallin täytin, ei Jukka Järvinen, ei Tom Sjöberg eikä kukaan muukaan, vaan minä!”⁹²

Halmeen mielestä hänelle olisi kuulunut isompi palkkio, mutta jälleen kerran altavastaja Halme jäi ilman hänelle kuuluvaa tunnustusta. Toinen ottelu järjestettiin Halmeen mukaan vain sen vuoksi, koska hänen oli päästävä mestariksi. Raha-asiat saivat siis jäädä taka-alalle, koska nyt kyseessä oli periaate. Kaikki altavastaja Halmeen kokemat vääryydet oikaistaisiin tämän ottelun avulla ja Halme kertoikin harjoitelleensa ottelua varten kovempaa kuin koskaan aikaisemmin ja myönsi käyttäneensä ”kaikki tempu”, kuten esimerkiksi steroideja saadakseen etulyöntiaseman. Teksti eteni lennokkaasti kohti ottelua seuraamalla Halmeen valmistumista, joka sujui tällä kertaa täydellisesti. Ottelukuvauskin kulki yhtä lennokkaasti kohti vääjäämätöntä Järvisen tyrmäämistä. Halme muisteli pelänneensä, että viedäänkö tämäkin saavutus häneltä pois jollain

⁹⁰ Halme 1998, 159—165.

⁹¹ Halme 1998, 174—175.

⁹² Halme 1998, 178.

keinolla ja potkitaanko häntä päähän vielä viimeisen kerran ja julmemmin kuin koskaan, mutta pelko oli turhaa. Ikuisesta altavastaajasta tuli vihdoinkin mestari.⁹³

Kirja loppui voittoisissa tunnelmissa mestaruuden myötä. Altavastaaja Halme oli noussut Suomen mestariksi, mutta hän ei ollut valmis eläköitymään. Uudet haasteet odottivat. Halmeen tarina oli vielä kesken ja nyrkkeilyuran parhaat vuodet vasta edessä. Altavastaajana voitettu Suomen mestaruus oli hieno saavutus, mutta kunnianhimoinen ja itsevarma Halme aikoi pyrkiä vieläkin pidemmälle. Hän aikoi jatkossa panostaa täysillä nyrkkeilyyn ja kertoi lukijoilleen, että suunnitelmana oli jopa nousta nyrkkeilyn maailmanmestariksi.⁹⁴ Suomen mestaruus ei siis ollut tarpeeksi Halmeelle. Hän aikoi nousta suomalaisen nyrkkeilyn huipulle. Lukijat saivat seurata nyrkkeilyuran jatkumista mielenkiinnolla. Pystyisikö altavastaaja Halme toteuttamaan jälleen suuret suunnitelmansa?

⁹³ Halme 1998, 181—187.

⁹⁴ Halme 1998, 188—192.

3. Altavastaaja Halme nousee suomalaisen nyrkkeilyn huipulle

Mestaruus ja omaelämäkertä nostivat Halmeen imagoa hieman positiivisemmaksi kansan silmissä. Omaelämäkerran rankka elämäntarina ikuisesta altavastaajasta toi esiin uusia puolia Halmeesta ja teki mestaruudesta entistä vaikuttavamman saavutuksen, mutta mikä tärkeintä, julkisstatus oli nyt vahvistunut entisestään. Nyrkkeilyura oli valtavassa nosteessa, mutta Halme oli tyrmännyt Järvisen vain kerran. Tämä oli tietenkin tehty vastoin kaikkia odotuksia ja täydellisenä altavastaajana, mutta Järvinen oli hänen ainoa tasokas voittonsa. Epäilijöitä siis riitti. Lisäksi helpot epäviralliset ottelut eivät juurikaan lisänneet Halmeen uskottavuutta nyrkkeilijänä. Halme ja King's talli alkoivat taas suunnitella uutta ottelua.

Halme otteli seuraavan virallisen ottelunsa mestarina yhdysvaltalaisesta Terry Armstrongia vastaan 16.3.1998 Helsingin jäähallilla.⁹⁵ Ottelun tarkoituksena oli valmistella uutta Suomen mestaruusottelua Jukka Järvistä vastaan ja lisätä Halmeen uskottavuutta nyrkkeilijänä. Halme voitti ottelun helposti, mutta totuus vastustajan tasosta paljastui seuraavan aamun Helsingin Sanomista. Lehti kirjoitti, että tasokkaaksi mainostettu Armstrong oli voittanut edellisen kerran kahdeksan vuotta aiemmin ja hävinnyt viimeiset kahdeksan ottelunsa.⁹⁶ Nyrkkeilyillassa nähtiin kuitenkin odottamaton käänne. Halukkuutensa revanssiin ilmaissut Järvinen⁹⁷ hävisi yllättäen tyrmäyksellä.⁹⁸ Kaavailtu kolmas kohtaaminen kariutui siis Järvisen häviöön, mutta Halmetta asia ei näyttänyt häiritsevän ja ottelun jälkeisessä haastattelussa hän pilkkasikin vahingoniloisena hävinnyttä Järvistä.⁹⁹

Halmeen ja Järvisen kaavailtu kolmas kohtaaminen jäi toteutumatta, ja miehet eivät enää kohdanneet nyrkkeilykehässä. Tallilla Halmeelle alettiin etsiä uutta vastustajaehdokasta, joka löytyi pian. Vastustajaksi tuli Mika Kihlström, jonka Halme oli aikaisemmin

⁹⁵ Tony Halmeen virallinen nyrkkeilytilasto.

⁹⁶ Nieminen, Antti, ”Halme tyrmäsi Armstrongin”. Helsingin Sanomat, 17.3.1998.

⁹⁷ Lahti, Johanna, ”Halmeen koukku tyrmäsi Järvisen. Raskaan sarjan ottelu päättyi runsaassa kahdessa minuutissa”. Helsingin Sanomat, 30.9.1997.

⁹⁸ Nieminen, Antti, ”Halme tyrmäsi Armstrongin”. Helsingin Sanomat, 17.3.1998.

⁹⁹ Nieminen, Antti, ”Halme tyrmäsi Armstrongin”. Helsingin Sanomat, 17.3.1998.

haastanut Suomen mestaruusotteluun.¹⁰⁰ Kihlström oli uskottava vastustaja ”ammattitappeliija” Halmeelle, joka oli voittanut vasta yhden vakavasti otettavan ottelun.

Toisin kuin sattuman kautta ammattilaiskehiin noussut Halme, Kihlströmillä oli takanaan pitkä amatööriura, jonka varrella hän oli voittanut EM-pronssia. Ammattilaissaldokin oli vaikuttava. Halmeen kohtaamishetkellä hänen tilillään oli yhdeksän voittoa ja vain yksi tappio.¹⁰¹ Kihlström oli uskottava vastustaja ja ottelun kiinnostavuutta lisäsi se, että hän oli taitojensa ja kokemuksensa lisäksi Järvisen kaveri ja vanha sparrausvastustaja.¹⁰² Kihlström saisi kostaa Järvisen nöyryytyksen.

Halme valmistautui puolustamaan mestaruuttaan ottelemalla kesän 1998 aikana useita epävirallisia näytösotteluita, kunnes oli aika kohdata Kihlström. Hallitseva Suomen mestari lähti puolustamaan mestaruuttaan kokeneempaa ja taitavampaa Kihlströmiä vastaan 14.9.1998 Helsingin jäähallissa.¹⁰³ Tällä kertaa ottelu oli todellinen raskassarjalaisten kohtaaminen, sillä Halme painoi 141 kiloa ja Kihlström 120 kiloa.¹⁰⁴ Halme myös esiintyi mestarille kuuluvalla arvokkuudella, suunsoitto oli jäänyt vähemmälle ja esiintyminen oli jopa maltillisen hillittyä.¹⁰⁵ Muutoksen syynä vaikutti olleen Halmeen ja Kihlströmin molemminpuolinen kunnioitus¹⁰⁶ sekä Halmeen halu nostaa imagoaan yleisön silmissä antamalla nyrkkeilytaitojensa puhua puolestaan. Jos Halme saisi voiton Kihlströmistä, kaikille olisi selvää, että hän olisi kiistattomasti suomalaisen nyrkkeilyn huippunimi.

Ottelua edeltänyt hillitty esiintyminen sopi illan tunnelmaan, sillä King’s talli juhli samalla kymmenvuotista taivaltaan.¹⁰⁷ Helsingin Sanomat uutisoi ottelun vetäneen jäähalliin 8000 nyrkkeilystä kiinnostunutta katsojaa.¹⁰⁸ Tunnelma oli selkeästi vähemmän latautunut kuin edellisessä mestaruusottelussa. Suunsoiton vähyydellä oli selvästi merkityksensä. Halmeen ja Kihlströmin välille ei tämän vuoksi ollut kehittynyt samanlaista vastakkainasettelua, kuin Halmeen ja Järvisen välille.

¹⁰⁰ Grönberg, Juhani ”Kings tallin stoori osa 2”. Ammattinyrkkeily.net, 19.6.2012.

¹⁰¹ Varvikko, Kimmo, ”Tony Halmeen nyrkkeilyura”. Team Voimalaitos ry, 9.11.2017.

¹⁰² Lahti, Markku & Westerbäck, Christian, ”Järvinen nyrkkeili, Halme tappeli Raskaan sarjan SM-titteli kuuluu ”Käpylän pyövelille””. Helsingin Sanomat, 10.9.1996.

¹⁰³ Grönberg, Juhani ”Kings tallin stoori osa 2”. Ammattinyrkkeily.net, 19.6.2012.

¹⁰⁴ Färdig, Jarmo, ”Kihlström löi Halmeen hulinaottelussa”. Helsingin Sanomat, 15.9.1998.

¹⁰⁵ ”Raskaansarjan SM, osa 3”. Ammattinyrkkeily.net, 14.3.2017.

¹⁰⁶ ”Raskaansarjan SM, osa 3”. Ammattinyrkkeily.net, 14.3.2017.

¹⁰⁷ Färdig, Jarmo, ”Kihlström löi Halmeen hulinaottelussa”. Helsingin Sanomat, 15.9.1998.

¹⁰⁸ Färdig, Jarmo, ”Kihlström löi Halmeen hulinaottelussa”. Helsingin Sanomat, 15.9.1998.

Halmeen ja Kihlströmin taitoero tuli tälläkin kertaa katsojille selväksi. Halme haki nopeaa tyrmäystä, mutta ei onnistunut yllättämään liikkuvampaa ja nopeampaa Kihlströmiä, joka sai torjuttua ja väistettyä lyönnit.¹⁰⁹ Kihlström oli selvästi oppinut Järvisen virheestä, mutta Halmekin oli kehittynyt nyrkkeilijänä niin paljon, että häntä ei helposti voitettu. Halme oli opetellut välttämään miehisen kunnian menetyksen nyrkkeilytaidoillaan, eikä hänen tarvinnut turvautua likaisiin temppuihin. Ottelu kesti viidenteen erään asti, jolloin Kihlström hyökkäsi Halmeen kimppuun jakaen useita peräkkäisiä osumia. Ne saivat kehätuomarin keskeyttämään ottelun Kihlströmin hyväksi Halmeen seisoessa vielä jaloillaan.¹¹⁰

Halme ja yleisö eivät arvostaneet päätöstä. Hallissa puhkesi huuto- ja vihellysmyrsky ja pettyneet katsojat heittelivät tavaraa kehään.¹¹¹ Tilanne uhkasi riistäytyä käsistä, mutta onneksi Kihlström rauhoitteli yleisöä lupaamalla heti uusintaottelun.¹¹² Halme raivosi erätuomarille vielä ottelun jälkeisissä haastatteluissa, mutta raivoaminen ei muuttanut sitä tosiasiaa, että Kihlström oli uusi Suomen mestari. Moni oli varmasti odottanut taidollisesti ylivertaisen Kihlströmin voittoa, mutta ennenaikaisen keskeytyksen vuoksi kiistatonta voittajaa ei saatu selville. Joka tapauksessa Suomessa oli nyt uusi raskaansarjan mestari ja skandaalinkäryinen lopetus toi paljon uutta julkisuutta tulevalle revanssiottelulle.

Häviössä menetetty kunnia oli pakko saada takaisin tälläkin kertaa. Häviö oli myös sotkenut Halmeen jatkosuunnitelmat. Hän halusi uusintaottelua palavasti, joten vain kaksi kuukautta tappiosta, 16.11.1998, Halme nousi takaisin kehään.¹¹³ Tarkoituksena oli saada helppo voitto, jotta revanssi olisi mahdollinen. Halmeen tuttu uho oli palannut. Hän retosteli tappomeiningin olevan päällä sekä lupasi iskeä vastustajalta pään irti.¹¹⁴ Halmeen vastustaja vaihtui yllättäen viime hetkellä, mutta siitä huolimatta hän tyrmäsi yhdysvaltalaisen Kenny Woodsin toisen erän alussa näytöstyylisesti.¹¹⁵ Illan alussa tapahtui kuitenkin vielä yllättävämpi käänne, sillä Mika Kihlström kävi ilmoittamassa uransa lopettamisesta ja luovutti vyönsä pois yleisön edessä.¹¹⁶

¹⁰⁹ ”Raskaansarjan SM, osa 3”. Ammattinyrkkeily.net, 14.3.2017.

¹¹⁰ Varvikko, Kimmo, ”Tony Halmeen nyrkkeilyura”. Team Voimalaitos ry, 9.11.2017.

¹¹¹ Färdig, Jarmo, ”Kihlström löi Halmeen hulinaottelussa”. Helsingin Sanomat, 15.9.1998.

¹¹² Färdig, Jarmo, ”Kihlström löi Halmeen hulinaottelussa”. Helsingin Sanomat, 15.9.1998.

¹¹³ Tony Halmeen virallinen nyrkkeilytilasto.

¹¹⁴ Aulio, Erkki, ”Halme lupaa kyytiä nyt Lorenzo Boydille”. Helsingin Sanomat, 13.11.1998.

¹¹⁵ Cygnell, Johanna, ”Halme takoi Boydin lattiaan toisessa erässä”. Helsingin Sanomat, 17.11.1998.

¹¹⁶ Cygnell, Johanna, ”Halme takoi Boydin lattiaan toisessa erässä”. Helsingin Sanomat, 17.11.1998.

Vastustajiensa haukkumisesta tunnettu Halme suhtautui asiaan jopa yllättävän herrasmiesmäisesti, kuten ottelun jälkeisestä kommentista käy ilmi:

”Se oli miestäkin miehekkäämpi teko. Hän tiesi itsekkin, että vyö ei hänelle kuulunut. Hänellä ei olisi ollut riittävästi rahaa ja aikaa päästäkseen sellaiseen kuntoon, että olisi pärjännyt minulle. En ehkä ole monien mielestä ammattinyrkkeilijä mutta olen ainakin ammattitappelija.”¹¹⁷

Halme jakoi kommenttejaan myös samana iltana otelleesta Järvisestä, joka Kihlströmin päätöksen jälkeen oli taas houkutteleva vastustaja uutta Suomen mestaruusottelua varten. Herrasmiesmäisyys kuitenkin unohtui Järvisen kohdalla:

”En osaa veikata, ketä vastaan ottelen vyöstä. Toivon vaan, ettei Järvinen tule vastaan, koska en halua tappaa vastustajaani. Hän oli niin onneton täälläkin.”¹¹⁸

Seuraava suurottelu jäi siis vielä avoimeksi ja Halme palasi takaisin kotiinsa Kaliforniaan. Tällä kertaa Halmeen tarkoituksena oli hakea Yhdysvaltain kansalaisuutta. Kansalaisuutta ei kuitenkaan tullut, vaan Halme karkotettiin maasta asesyitteiden vuoksi ja hän palasi takaisin Suomeen lopullisesti.¹¹⁹ Karkotusepisodin jälkeen Halme marssi taas King’s tallin puheille järjestämään uutta ottelua. Tällä kertaa puhe ei kuitenkaan ollut Suomen mestaruudesta vaan katset käännettiin Halmeen entiseen kotimaahan Yhdysvaltoihin. Halmeen vastustajaksi haluttiin kova nimi, mutta kuitenkin juuri niin kova, että Halme pärjäisi ottelussa.¹²⁰ Halmeen vastustajaksi tuli uransa loppua käyvä, mutta paljon saavuttanut yhdysvaltalainen Iran Barkley. Barkley oli entinen maailmanmestari ja vielä niin hyvässä kunnossa, että ottelusta tulisi tasokas. Kovan nimen lisäksi ottelu käytäisiin ”Amerikan mestaruudesta”, eli vähäisemmän

¹¹⁷ Cygnell, Johanna, ”Halme takoi Boydin lattiaan toisessa erässä”. Helsingin Sanomat, 17.11.1998.

¹¹⁸ Cygnell, Johanna, ”Halme takoi Boydin lattiaan toisessa erässä”. Helsingin Sanomat, 17.11.1998.

¹¹⁹ Tarkiainen 2020, 26.

¹²⁰ Grönberg, Juhani ”Kings tallin stoori osa 2”. Ammattinyrkkeily.net, 19.6.2012.

nyrkkeilyliitto World Boxing Federationin mestaruudesta.¹²¹ Vaikka liitto olikin vähäisempi ja Barkley uransa ehtoapuolella, raskaan sarjan ”Amerikan mestaruusottelu” oli silti jotain ennenkuulumatonta ja herätti suomalaisen yleisön kiinnostuksen.

Vaikka kummatkaan ottelijat eivät olleet parhaassa kunnossaan, ottelusta tuli silti todellinen speaktaakkeli. Jopa 25 kiloa edellisestä ottelustaan lihonut Barkley¹²² ja otteluun vajavaisesti valmistautunut Halme¹²³, kohtasivat 19.4.1999 Helsingin jäähallissa.¹²⁴ Ottelu käytiin 8000 katsojan edessä.¹²⁵ Yleisö sai nauttia nyrkkeilystä koko rahan edestä, sillä ottelu kesti täydet 12 erää ja lopulta Halmeen käsi nostettiin ylös. Hän oli uusi WBF-liiton mestari pistevoiton seurauksena.¹²⁶

Voitto Barkleysta oli nyrkkeilyllisesti Halmeen uran kohokohta. Lisäksi näin nimekkään nyrkkeilijän voittaminen sinetöi kansan silmissä sen, että Halme ei ollut hyvällä onnella voittava, suutaan soittava altavastaja, vaan uskottava nyrkkeilijä. Tom Sjöberg tosin muisteli myöhemmin, että Halme sai oikeastaan ”turpaansa” ja päätyi voittajaksi vain, koska selvisi hengissä ja seiso i loppuun asti omilla jaloillaan.¹²⁷ Kotikenttätetu vaikutti varmasti tulokseen, mutta yleisö sai silti nauttia todellisesta suuren maailman show’sta ja tuntea ylpeyttä maanmiehensä saavutuksesta.

WBF-liiton mestaruuden voitettuaan Halme otteli kaksi vähäisempää ammattilaisottelua, joista hän hävisi ensimmäisen ja voitti toisen.¹²⁸ King’s talli teki toisessa illassa jopa tappiota¹²⁹, joten suurta yleisöä kiinnostavaa ottelua tarvittiin taas. Ainoa ongelma oli sopivan vastustajan löytäminen.

Sopiva vastustaja löytyi nopeasti. Eläköitynyt Mika Kihlström palasi lajin pariin vuoden 1999 keväällä yhtä yllättävästi kuin oli lajista vetäytynytkin. Vaikka Kihlström oli aikaisemmin ilmoittanut uransa lopettamisesta julkisesti ja luovuttanut vyönsä pois, World Boxing Board-liitto oli saanut houkutelua hänet takaisin kehään tarjoamalla mestaruusottelua. Puoli vuotta kestänyt eläköityminen ei ollut hidastanut 120-kiloista

¹²¹ Kallonen, Kari, ”Viikinkilaivalla Valhallaan – Tony Halmeen nousu, uho ja traaginen tuho”. Päivänlehti, 7.1.2018.

¹²² Marttinen, Mikko, ”Näistäkin Tony Halme muistetaan - katso nyrkkeilyura videoina!”. Ilta-Sanomat, 15.1.2010.

¹²³ Varvikko, Kimmo, ”Tony Halmeen nyrkkeilyura”. Team Voimalaitos ry, 9.11.2017.

¹²⁴ Tony Halmeen virallinen nyrkkeilytilasto.

¹²⁵ Grönberg, Juhani ”Kings tallin stoori osa 2”. Ammattinyrkkeily.net, 19.6.2012.

¹²⁶ Tony Halmeen virallinen nyrkkeilytilasto.

¹²⁷ Grönberg, Juhani ”Kings tallin stoori osa 2”. Ammattinyrkkeily.net, 19.6.2012.

¹²⁸ Tony Halmeen virallinen nyrkkeilytilasto.

¹²⁹ Grönberg, Juhani ”Kings tallin stoori osa 2”. Ammattinyrkkeily.net, 19.6.2012.

helsinkiläistä ja hän voitti pisteillä vastustajansa Hermann Bendlin 22.5.1999 Oulussa järjestetyssä nyrkkeilyillassa. Voitto innosti jatkamaan ja Kihlström vannoi ottelun jälkeisessä haastattelussa jatkavansa uraansa.¹³⁰ Uusi Suomen mestaruusottelu Kihlströmin ja Halmeen välillä oli vauhdikkaiden käänteiden jälkeen taas todellisuutta.

Historian neljäs raskaansarjan Suomen mestaruusottelu käytiin 17.4.2000 Helsingin jäähallissa.¹³¹ Ottelua edeltävissä lehdistötilaisuuksissa oli tälläkin kertaa käyttäytytty asiallisesti ja kumpikin ottelija oli varma omasta voitostaan.¹³² Toisin kuin Halmeen ja Järvisen toisessa kohtaamisessa, tämä ottelu ratkaistaisiin reilusti kehässä psykologisen sodankäynnin sijaan. Tosin historia toisti tälläkin kertaa itseään, sillä Halmeen vastustaja oli valmistautunut taas huonosti. Kun Halme kävi hakemassa nyrkkeilytaitoja Australiasta asti, Kihlström ratkesi juomaan.¹³³

Juominen jatkui kehään asti, sillä Kihlström nähtiin juomassa helsinkiläisessä ravintolassa vain tunteja ennen ottelua.¹³⁴ Kihlström saattoi uskoa olevansa ”ammattitappelijaa” parempi pidemmän kokemuksensa ansiosta eikä ottanut Halmetta vakavasti. Vastustajan aliarvioiminen osoittautui tälläkin kertaa kalliiksi virheeksi.

Ottelusta tuli yleisön iloksi todellinen iskujuhla. Halme satutti Kihlströmiä heti ensimmäisessä erässä, mutta Kihlström osoitti vaarallisuutensa useaan otteeseen ja onnistui lyönneillään murtamaan Halmeen nenävarren.¹³⁵ Saatuaan itseluottamusta iskujensa mentyä perille hän valmistautui hyökkäämään, mutta Halme osui yllättäen oikealla suorallaan ja vastustaja kaatui kanveesiin. Kihlström nousi kuitenkin vielä ylös, mutta horjuen. Erätuomari joutui keskeyttämään ottelun neljännessä erässä ajassa 1.18.¹³⁶ Kihlström oli tyrmätty ensimmäisen kerran urallaan, ja Halmeesta tuli kaksinkertainen Suomen mestari.

Tyrmättyään Kihlströmin Halme oli noussut altavastaajana suomalaisen nyrkkeilyn huipulle. Asema huipulla vahvistui entisestään, kun Suomessa alkoi liikkua huhua, että Halme ja jo tuolloin legendaarinen Mike Tyson kohtaisivat nyrkkeilyottelussa Suomessa. Huhut paljastuivat pian todeksi. Suomalaisittain ennennäkemättömän kokoluokan

¹³⁰ Ivola, Pertti & Nieminen, Antti, ”Kihlström nyrkkeili WBB:n mestariksi”. Helsingin Sanomat, 23.5.1999.

¹³¹ Tony Halmeen virallinen nyrkkeilytilasto.

¹³² ”Raskaansarjan SM, osa 4”. Ammattinyrkkeily.net, 29.3.2017.

¹³³ Grönberg, Juhani ”Kings tallin stoori osa 2”. Ammattinyrkkeily.net, 19.6.2012.

¹³⁴ Mika ”Immu” Ilmenin haastattelu, Jean Mancini -podcast 051.

¹³⁵ ”Raskaansarjan SM, osa 4”. Ammattinyrkkeily.net, 29.3.2017.

¹³⁶ ”Raskaansarjan SM, osa 4”. Ammattinyrkkeily.net, 29.3.2017.

nyrkkeilyottelu oli tosiaan suunnitteilla, ja ottelun oli määrä toteutua elokuussa 2000. Ottelu ei kuitenkaan toteutunut Tysonin saaman kilpailukiellon takia,¹³⁷ mutta pelkästään ottelun suunnitteleminen Halmeen ja Tysonin välille oli kiistaton todiste Halmeen asemasta suomalaisen nyrkkeilyn huippunimenä.

Ottelusuunnitelmat olivat todellakin Halmeen uran kohokohta. Niiden kariuduttua nyrkkeilyura alkoi hiipumaan. Puoli vuotta Kihlströmin kohtaamisesta Halmeen oli taas määrä nousta jäähallin kehään. Vaikka Halme oli esiintynyt lehdistötilaisuuksissa rehvakkaasti ja haukkunut vastustajaansa Ranskan raskaansarjan mestaria Yacine Kingboa tuttuun tyyliin, jokin oli toisin. Nyrkkeily ei vaikuttanut olevan enää Halmeen elämän ykkösjuttu. Hän lupasi lopettaa uransa, jos tulisi tyrmätyksi seuraavassa ottelussaan.¹³⁸ Tom Sjöberg oli myös havainnut ensimmäisen kerran, että Halme pelkäsi nousta kehään ja tajunnut sen tarkoittavan uran loppulaskentaa.¹³⁹

Tuttu Helsingin jäähalli täyttyi tälläkin kertaa katsojista 3.10.2000, kun Halme ja Kingbo ottivat yhteen.¹⁴⁰ Ottelu käytiin vähäisemmän NBA-liiton (National Boxing Association) mestaruudesta. Halme oli uhonnut, että ”ottelun jälkeen neekeristä löytyy mustelmia”¹⁴¹, mutta mustelmat saikin Halme. Ranskalainen tyrmäsi Halmeen vasemmalla koukulla toisessa erässä, samalla hänelle merkattiin ensimmäinen perille mennyt lyönti.¹⁴² Halmeen pudotessa kanveesiin hän putosi samalla suomalaisen nyrkkeilyn huipulta, eikä otellut enää koskaan titteliottelua.

Häviö merkitsi miehisen kunnian menetystä. Halme oli hävinnyt tavalla, jossa ei ollut mitään epäselvää. Tilannetta pahensi se, että jäähalliin kerääntynyt 6000-päinen suomalaisyleisö¹⁴³ sai todistaa Halmeen häviötä kotikentällä ja Halmeen lupausta lopettaa uransa, jos tulisi tyrmätyksi.

Halme söi kuitenkin sanansa, ja neljä kuukautta myöhemmin 20.2.2001 hän nousi taas kehään, vastustajanaan venäläinen Alman Gismejev.¹⁴⁴ Ottelusta tuli enemmänkin painiottelu, ja Halmeen heiteltyä vastustajaansa ympäri kehää tämä joutui keskeyttämään

¹³⁷ Tarkiainen 2020, 29—30.

¹³⁸ ”Tony Halme tyrmättiin Helsingin nyrkkeily-yössä”. Yle.fi, 4.10.2000.

¹³⁹ Tarkiainen 2020, 27.

¹⁴⁰ Tony Halmeen virallinen nyrkkeilytilasto.

¹⁴¹ Grönberg, Juhani ”Kings tallin stoori osa 2”. Ammattinyrkkeily.net, 19.6.2012; Tarkiainen 2020, 27.

¹⁴² Lavonius, Leena, ”Tony Halme tyrmättiin toisessa erässä”. Helsingin Sanomat, 4.10.2000.

¹⁴³ ”Kingbo tyrmäsi Halmeen”. Mtvuutiset.fi, 4.10.2000.

¹⁴⁴ Tony Halmeen virallinen nyrkkeilytilasto.

loukattuaan jo ennestään vaurioituneen jalkansa.¹⁴⁵ Epärehellisesti voitettu ottelu mahdollisti kuitenkin seuraavan ja uran viimeiseksi jääneen ison ottelun, jonka jälkeen Halme kohdisti huomionsa politiikkaan nyrkkeilyn sijaan.

Epärehellisen voiton jälkeen Halme kutsuttiin Kööpenhaminaan, jossa Mike Tyson oli ottelemassa. Halmeen ottelu oli hieman erikoisesti illan pääottelun jälkeen, ja vastustajana oli Mike Tysonin harjoitusvastustaja Garing Lane.¹⁴⁶ Kutsu samaan iltaan Mike Tysonin kanssa oli silti hyvä syy leveilyyn. Illassahan oli suuren maailman tuntua, kun 20 000 ihmistä oli kokoontunut Kööpenhaminan Parken Stadionille. Tanskalaiset olivat kannustamassa maanmiestään Brian Nielsenä, joka otteli tasokkaan näytösottelun Tysonia vastaan.¹⁴⁷ Pääottelun jälkeen kansa alkoi kuitenkin valumaan pois lehtereiltä. Tunnelma oli latistunut, koska tanskalainen hävisi. Lopulta oli Halmeen vuoro nousta kehään. Puolityhjälle katsomolle nyrkkeily ottelu päättyi viidennessä erässä: yhdysvaltalaisen Lanen vauhti oli ollut liikaa ja Halmeen nenäkin oli murtunut.¹⁴⁸ Nyrkkeilyura oli tullut päätökseen.

¹⁴⁵ STT, ”Kjäll tyrmäsi, Halme sai luovutusvoiton”. Helsingin Sanomat, 21.2.2001.

¹⁴⁶ Grönberg, Juhani ”Kings tallin stoori osa 2”. Ammattinyrkkeily.net, 19.6.2012.

¹⁴⁷ Tarkiainen 2020, 27.

¹⁴⁸ STT AP AFP TT Reuters, ”Tyson havittelee yhä maailmanmestariksi”. Helsingin Sanomat, 15.10.2001.

4. Tuomiopäivä

Kööpenhaminan tappion jälkeen liikemies Veikko Vallin otti Halmeeseen yhteyttä ja värväsi hänet lisäravinnetuotteidensa mainoskasvoksi.¹⁴⁹ Yhteistyö Vallinin kanssa sujui hyvin ja miesten välille kehkeytyi nopeasti ystävyysuhde. Ystävyyttä vahvisti samanlainen tausta. Vallin oli Halmeen tavoin ponnistanut itsensä pohjalta menestykseen kovalla työllä ja osasi markkinoinnin siinä missä Halmekin, mutta toisin kuin Halmeella, hänellä oli aikaisempaa kokemusta politiikasta. Vallin oli toiminut nuoruudessaan SMP:n (Suomen Maaseudun Puolue) nuorisjärjestössä, jossa tämän kyvyt oli huomattu. Itse puolueen puheenjohtaja Veikko Vennamo oli tuolloin patistellut häntä ryhtymään politiikkaan, mutta Vallin ei halunnut vielä ryhtyä kansanedustajaksi.¹⁵⁰

Politiikkaan siirtyminen oli mahdollisesti ollut Halmeenkin mielessä jo ennen Vallinin tapaamista, mutta Vallinin ansiosta suunnitelma kansanedustajaksi ryhtymisestä lyötiin lukkoon. Ajankohta oli sopiva. Halme tarvitsi uutta työtä, sillä nyrkkeilyura oli käytännöllisesti katsottuna ohi. Hän pystyi kyllä nousemaan kehään, mutta rahakkaat ottelut olivat ohitse. Kansanedustajan työ oli myös houkuttelevampi vaihtoehto kuin tyhjille katsomoille nyrkkeileminen ja lyödyksi tuleminen. Kansanedustajana Halme pääsisi tekemään siistiä sisätyötä, johon kuului hyvä palkkaus ja varma neljän vuoden työsuhte. Houkuttelevaa oli myös se, että hän pystyisi vaikuttamaan Suomen asioihin. Läpimeno ei vaikuttanut myöskään ollenkaan mahdottomalta saavutukselta, olihan hän koko kansan tuntema julkisuuden henkilö. Suunnitelmat piti vain kertoa äänestäjille, ja kansanedustajan ura urkenisi. Halme alkoi työstämään uutta omaelämäkertansa, joka toimisi samalla hänen poliittisena manifestinaan.

Uudessa omaelämäkerrassa tuleva julistus politiikkaan siirtymisestä sopi oivallisesti aikaisemman omaelämäkerran altavastajanarratiiviin, joka oli ollut omiaan tekemään Halmeesta monien, varsinkin nuorempien lukijoiden sankarin. Julkisesti tehdyt saavutukset yhdistettynä omaelämäkerran todeksi väitettyihin tarinoihin olivat tuoneet Halmeelle paljon uskottavuutta. Kokonainen ikäluokka oli kasvanut Halmeen

¹⁴⁹ Tarkiainen 2020, 27.

¹⁵⁰ Jokinen, Juha Veli, ””Tampereen Trump” Veikko Vallin, 56, nosti eduskuntaan ensin Tony Halmeen ja nyt itsensä, mutta elämässä on riittänyt myös tragediaa – ”Isäni puukotettiin hengiltä””. Iltalehti, 17.4.2019.

nyrkkeilyuran mukana, ja nyt aikuisuuden kynnyksellä olevat ja sen ylittäneet ihailijat saivat mahdollisuuden äänestää sankariaan tulevissa eduskuntavaaleissa. Nuorimmat vuoden 2003 eduskuntavaalien äänestäjät olivat alkuvuodesta 1985 syntyneitä, eli vain 13-vuotiaita *Jumala armahtaa - Minä en* (1998) ilmestyessä ja 16-vuotiaita *Tuomiopäivän* (2001) ilmestyessä. Halmetta ihailut nuoriso pystyisi nyt auttamaan sankariaan konkreettisesti tämän viimeisimmässä koitoksessa kaikkia odotuksia vastaan.

Nuorison lisäksi Halme nautti muidenkin arvostusta. Iäkkäämmätkin äänestäjät olivat todistaneet nuorison tavoin Halmeen hienoimpia saavutuksia, ja heistä osa oli mahdollisesti ollut paikan päällä niitä todistamassa. Saavutusten lisäksi Halmeen raju elämäntarina kiehtoi iäkkäämpääkin yleisöä. Se sopi suomalaisten sankaritarinoiden perinteeseen, jossa sankari oli tyypillisesti alemman säädyn edustaja, kuten orpo, sotamies tai, kuten Halmeen tapauksessa, köyhä poika.¹⁵¹ Vaikka Halmeesta ei kaikkien lukijoiden sankaria tullutkaan, *Jumala armahtaa - Minä en* vahvisti Halmeen julkisuuskuvaa.

Joulusesonkiin julkaistusta *Tuomiopäivästä* tuli heti myyntimenestys, ja Helsingin Sanomat uutisoi sen päässeen joulukuun viidenneksi myydyimmäksi teokseksi yleisen tietokirjallisuuden luokassa.¹⁵² Teos oli ensimmäinen osa Halmeen vaalikampanjaa. Julistihan hän teoksessaan avoimesti pyrkivänsä kansanedustajaksi¹⁵³, ja kertoi poliittiset ajatuksensa lukijoilleen. *Tuomiopäivän* kirja-arvion tehnyt politiikan tutkija Pertti Hynynen nimitti kirjaa heti tuoreeltaan Halmeen vaalikirjaksi. Nimitys oli osuva, sillä teoksen sisällön lisäksi edustavaa kansikuvaa hyödynnettiin myös vaalikampanjoinnissa.¹⁵⁴

Edellisen teoksen tavoin *Tuomiopäivä* oli taas huomiota herättävä, mutta tällä kertaa salonkikelpoinen. Kansikuvassa tyylikkääseen pukuun sonnustautunut Halme poseerasi Eduskuntatalon portailta Suomen lakikirja kädessään. Yläreunan teksti toimi taas eräänlaisena varoituksena sisällöstä: ”Mestari ja kehien kovin taistelija iskee armotta asiat halki”. Kansikuvan lisäksi ero aikaisempaan omaelämäkertaan oli suuri, sillä kirjan lukijat saivat ihmetellä Halmeen värikkään elämäntarinan ohella mestarinyrkkeilijän värikkäitä poliittisia ajatuksia.

¹⁵¹ Tervo 2020, 42.

¹⁵² Törmä, Jouko, ”Joulukuun myydyimmät”. Helsingin Sanomat, 12.1.2002.

¹⁵³ Halme 2001, 112.

¹⁵⁴ Mattlar 2009, 9.

Mestarin päätös siirtyä poliittisiin kehiin oli yllättävä veto, mutta Halme esitti lukijoilleen taustatarinan, joka alkoi rajulla kertomuksella hänen kokemuksistaan yhdysvaltalaisen oikeusjärjestelmän hampaissa. Tarinan lopputuloksena Halme koki poliittisen heräämisen, eli kyseessä oli samanlainen Halmeesta riippumaton sattuma aivan kuten nyrkkeilyuran alkamisen kohdalla. Tällä kertaa puitteet tosin olivat huonommat kuin Las Vegasin Caesar's Palacessa. Tarina alkoi siitä, kun Yhdysvaltain kansalaisuutta hakemaan mennyt Halme pidätettiin henkivartija-aikaisten asesyytteiden vuoksi, tietysti hänen mukaansa syyttömänä, ja vietiin San Pedron säilytyskeskukseen odottamaan oikeudenkäyntiä. Oikeudenkäynnissä Halme valitsi mieluummin karkotuksen maasta odottelun sijaan, sillä San Pedron olot olivat hänen mukaansa todella huonot. Altavastaaja Halmeen unelmat oli jälleen murskattu. Säilytyskeskukseen joutuminen mursi hänen uskonsa Yhdysvaltoihin totaalisesti ja Halme haukkuikin aiemmin rakastamaansa maata antaumuksella.¹⁵⁵

Vankilareissu ja karkotus johtivat Halmeen poliittiseen heräämiseen. Yhdysvaltalainen oikeussysteemi teki kaltoinkohtelullaan Halmeesta kaltoinkohdeltujen puolustajan. Altavastaaja Halme oli taistellut aiemmin vain itsensä puolesta, mutta nyt huipulle noussut mestarinyrkkeilijä päätti lähteä jakamaan iskujansa politiikan kehiin, jossa hän taistelisi suomalaisten altavastaajien puolesta ja heidän mandaatillaan hänen erityisesti inhoamiaan virkamiehiä ja poliitikkoja vastaan. Halme kertoi lukijoilleen poliittisesta heräämisestään:

Se mitä mulle tapahtui jenkeissä oli saanut mut ajattelemaan asioita kokonaan uudella tavalla. Mä päätin ruveta taistelemaan Suomessa poliitikkojen ja virkamiesten mielivaltaa vastaan. Suomesta ei koskaan saa tulla samanlaista kuin Amerikasta! Mä haluan, että ihmiset voi olla täällä aidosti vapaita ja sanoa ja puhua mitä huvittaa. Mä olen aina sanonut just mitä mä haluan ja mä tiedän, että helvetin moni suomalainen on mun kanssa asioista ihan samaa mieltä. Tässä kirjassa mä puhun omien kokemusteni kautta niistä ongelmista ja epäkohdista, joista mä olen tuhansien ihmisten kanssa keskustellut viimeisten vuosien aikana joka puolella Suomea.¹⁵⁶

¹⁵⁵ Halme 2001, 7—37.

¹⁵⁶ Halme 2001, 39—40.

Tämän julistuksen jälkeen Halme aloitti ensimmäisen poliittisen monologinsa, joille oli omistettu omat lukunsa. Kirjan luvut 3/III-erä, 7/VII-erä ja 9/IX-erä käsittelivät Halmeen poliittisia ajatuksia, ja kirjan loput yhdeksän lukua käsittelivät yleisesti Halmeen elämää ja nyrkkeilyuraa sekä hänen ajatuksiaan muun muassa urheilusta, julkisuudesta ja tulevaisuuden näkymistä. Licensiaatintyössään *Tuomiopäivän* poliittista sisältöä analysoinut Markus Mattlar eritteli Halmeen eniten käsittelemät teemat seuraavasti:

Tulosteni perusteella Halme käsittelee selvästi muita laajemmin kolmea toisistaan erottuvaa teemaa: kriminaalipolitiikkaa (27,6% tekstikappaleista), edustuksellisen demokratian toimivuutta (21,8%) sekä ulkomaalaispolitiikkaa (17,9%). Neljänneksi keskeiseksi teemaksi tulkitsin isänmaallisuuden, koska Halme itse nimeää sen kaikkein tärkeimmäksi asiaksi, vaikka ei sitä määrällisesti kovin laveasti käsittelekään.¹⁵⁷

Tarkasteltuani Halmeen poliittista sanomaa minulle kävi selväksi, että sanomassa oli selvä syy-seuraussuhde. Halmeen mukaan kaikkien Suomea piinaavien ongelmien syy oli poliitikkojen ja virkamiesten sekä yleisemmin valta- ja kulttuurieliitin vehkeilyissä, joiden seurauksena tavallisista suomalaisista oli tehty altavastaajia omassa maassaan. Tavalliset suomalaiset, eli altavastaajat olivat Halmeen narratiivissa niitä, jotka eivät olleet eliitin jäseniä, poliitikkoja, virkamiehiä, maahanmuuttajia, rikollisia tai sosiaalipummeja, mutta kärsivät edellä mainittujen päätöksistä, toimista ja olemassaolosta voimattomina. Halme voisi kuitenkin korjata tilanteen jokseenkin helposti, mutta ensin altavastaajien pitäisi äänestää häntä. Esittelen seuraavaksi kirjan kolme laajinta teemaa, jossa tämä syy-seuraussuhde ja altavastaajanarratiivi erottuu selkeästi.

Halme käsittelee laajinta teemaansa, kriminaalipolitiikkaa kirjan yhdeksännessä luvussa. Mestariyrkkeilijä Halme aloitti toteamalla, että hän kyllä pärjäsi rikosten piinaamalla kaduilla, mutta oli huolissaan rikollisten uhrien, altavastaajien, kuten naisten, lasten ja vanhusten puolesta, joita rikolliset vaanivat. Halmeelta ei liennyt ymmärrystä rikostentekijöitä kohtaan. Rikolliset olivat hänen mielestään yhteiskunnan vihollisia, joita

¹⁵⁷ Mattlar 2009, 9—10.

piti rangaista ja jotka piti eristää tavallisista suomalaisista. Suomalaiset ”pehmopoliitikot” ja ”hippivirkamiehet” olivat kuitenkin Halmeesta tätä vastaan, ja he olivat tehneet suomalaisesta oikeusjärjestelmästä niin ”lepsun”, että rikolliset nauroivat sille.¹⁵⁸

Lepsuja rangaistuksia rakastavat poliitikot ja virkamiehet olivat myös kääntäneet oikeusjärjestelmän pääläelleen. Suomessa oli alettu suojelemaan tavallisten suomalaisten, altavastaajien, sijaan rikollisia. Halme perusteli mielipidettään omakohtaisella esimerkillä, jossa hän oli joutunut ongelmiin käräjäoikeuden kanssa ”läpsytelyään” ateriointiaan häirinnyttä ”paikallista ongelmatapausta”, joka oli uhannut häntä rikkinäisellä pullolla. Halmeen mukaan käräjäoikeudessa tästä ”väkivaltaisesta kylähullusta” tehtiin viaton uhri ja hänestä hullu ammattinyrkkeilijä, joka kiersi kylästä kylään hakkaamassa ihmisiä.¹⁵⁹

Halmeen mielestä itsepuolustus ei voi olla laitonta, mutta koska ”rikollistenrakastajakommunistit” eivät tätä asiaa tajunneet, niin itsepuolustuksesta oli tehty laitonta Suomessa. Tämän seurauksena rikolliset saivat mellastaa mielensä mukaan, eikä kukaan uskaltanut rangaistuksen pelossa puuttua asiaan. Rikollisten uhreista, tavallisista suomalaisista, oli tehty valtion toimenpiteestä altavastaajia, joilla ei ollut mitään keinoa puuttua asiaan. Halme ihmettelikin, miten päättäjät saattoivat kehua, kuinka vähän Suomessa oli aseita ja kuinka vaikeaa niitä oli hankkia. Halme muistutti, että rikolliset ostivat aseensa pimeiltä markkinoilta, eivätkä tarvinneet aseenkantolupia. Poliitikot ja virkamiehet olivat saattaneet asiat siihen tilanteeseen, että ainoastaan rikollisilla oli aseet, mutta tavallisilla suomalaisilla ei. Halmeen mielestä tavallisilla suomalaisilla pitäisi olla oikeus puolustaa kotiaan aseellisesti esimerkiksi murto miesten varalta, aivan kuin Yhdysvalloissa konsanaan.¹⁶⁰ Halme tosin pärjäsi pelkin nyrkein rikollisia vastaan, mutta tiedosti, että tavallisten suomalaisten aseeton itsepuolustustaito oli huonompi. He olivat altavastaajia väkivaltaan tottuneita rikollisia vastaan. Aseet tasoittaisivat tilannetta, ja tarjoaisivat altavastaajille parhaan mahdollisuuden puolustaa itseään ja omaisuuttaan. Halme takaisi tämän mahdollisuuden yksinkertaisesti lainsäädäntöä muuttamalla.

On huomionarvoista, että Halme vannoi kirjassaan, että ”Suomesta ei koskaan saa tulla samanlaista kuin Amerikasta”, mutta hän vaikutti silti ihailevan Yhdysvaltain ase- ja

¹⁵⁸ Halme 2001, 140—141.

¹⁵⁹ Halme 2001, 144—145.

¹⁶⁰ Halme 2001, 146—148.

itsepuolustuslakeja sekä tiukkaa rikoslainsäädäntöä. Ase- ja itsepuolustuslakien muokkaamisen lisäksi myös rikoslainsäädännöstä pitäisi muokata Yhdysvaltain mallin mukainen.¹⁶¹ Halme muistutti paljon yhdysvaltalaisia kovan linjan ”law and order” - ehdokkaita, eli lakiin ja järjestykseen tukeutuvia poliitikkoja, jotka lupasivat Halmeen tavoin säätää kovempia rangaistuksia rikollisille ja taata yhteiskuntajärjestyksen säilymisen tiukan lainsäädännön ja tehokkaan lainvalvonnan avulla. Tällaiset ehdokkaat arvostivat myös Yhdysvaltain perustuslain toista lisäystä, joka takasi kansalaisille laajat aseenkanto-oikeudet. Halmeestakin perustuslain toinen lisäys vaikutti ilmeisen hyvältä ja käyttökelpoiselta idealta, johon perustuvia aselakeja pitäisi soveltaa myös Suomessa.

Aselakien ja itsepuolustusosoikeuden lisäksi Halme suojelisi altavastaajia rikollisilta kovempien rangaistusten avulla. Hän vaati kovempia rangaistuksia rikollisille yleisesti, mutta erityisesti toistuviin rikoksiin syyllistyneiden rikollisten rangaistuksissa oli Halmeesta koventamisen varaa. Halmeen mukaan Suomessa sai tehdä vaikka kuinka karmeita rikoksia vuosikausien ajan, eikä kukaan voinut asialle mitään. Hyvä ratkaisu jatkuvien rikosten estämiseksi olisi antaa kolmannelta törkeästä väkivaltarikoksesta aito elinkautinen, kuten Yhdysvalloissa tehtiin. Halme kysyikin lukijoiltaan, kumpi oli tärkeämpää: antaa rikollisille jatkuvasti uusi mahdollisuus sopeutua yhteiskuntaan vai suojella yhteiskuntaa rikollisilta? Rikolliset kävivät Halmeen mukaan jatkuvasti röyhkeämmäksi, koska he saivat jatkaa rikoksiaan ilman kunnollisia rangaistuksia. Rikosten uhrit, altavastaajat, eivät taas saaneet minkäänlaista oikeutta ja korvauksetkin olivat naurettavia, varsinkin kuolemaan johtaneissa tapauksissa. Halme totesikin kyynisesti ihmishengen hinnan olevan noin 15 000—20 000 markan kieppeillä.¹⁶²

Suomen kansalaisten koskemattomuus ja turvallisuus pitäisi Halmeesta olla perustuslain mukaisesti valtiovallan erityisessä suojeluksessa, mutta 2000-luvun Suomessa se koski vain rikollisia. Tavalliset suomalaiset, altavastaajat, puolestaan joutuivat pelkäämään ”sossuämmien ja risupartahomojen hyysäämiä sekopäitä”, jotka pitäisi eristää lopullisesti yhteiskunnasta. Halme sanoi tietävänsä, että suomalaisten ylivoimainen enemmistö oli samaa mieltä. Altavastaajien pitäisi panna kova kovaa vastaan, jotta tilanne korjaantuisi. Tämä onnistuisi Halmetta äänestämällä. Hän huolehtisi, että tuomioita kovennettaisiin ja siitä, että rikolliset istuisivat ne päivälleen sen mukaan, mitä tuomiossa määrättäisiin. Halmeen mukaan kovilla tuomioilla voitaisiin myös estää nuorison ajautuminen

¹⁶¹ Halme 2001, 148—149.

¹⁶² Halme 2001, 148—150.

rikollisuuden pariin. Lepsuilla tuomioilla nuorista tehtiin piittaamattomia ja moraalittomia ja samalla niillä pilattiin nuorten elämä. Kovien rangaistusten tehtävänä olisi opettaa, että rikos ei kannata.¹⁶³

Halme näki kovemmat rangaistukset ratkaisuna lähes kaikkeen, myös Suomen ”kansainvälisesti hälyttävän korkeaan rikosten uusimisprosenttiin”. Halmeen mukaan samat tekijät tekivät suurimman osan rikoksista, mutta kunnon tuomioilla rikostilastot kaunistuisivat heti, koska rikolliset istuisivat vankilassa tuomionsa päivälleen ilman vankilalomia. Halme väitti, että Suomessa oli ”tutkitusti Euroopan lievimmät tuomiot väkivaltarikoksista”, mutta ”pehmopoliitikot” ja ”kommariprofessorit” olivat silti lieventämässä niitä entisestään, ellei heitä saataisi kuriin. Lieventämisen sijaan Halme vaati kolmenkertaista kovennusta väkivaltarikoksiin. Taposta pitäisi saada 20—30 vuotta, murhasta taas vähintään 40 vuoden elinkautinen.¹⁶⁴ Näin altavastaajia suojeltaisiin heitä vaanivilta väkivaltarikollisilta.

Halmeen mukaan tietämättömät poliitikot ja ”pelletutkijat” kehtasivat valehdella, etteivät suomalaiset haluaisi kovempia rangaistuksia. Hän väitti, että mielipidetiedustelujen mukaan puolet suomalaisista kannatti kuolemanrangaistusta kaikkein törkeimmistä rikoksista. Tavalliset suomalaiset eivät siis lepsuilisi tuomioissa, vaan todellisuudesta vieraantuneet ”räpälemäiset poliitikot” ja ”juopot villatakkivirkkamiehet”, jotka eivät olleet koskaan joutuneet minkäänlaisten rikosten uhreiksi.¹⁶⁵

Kovemmat tuomiot koskisivat kaikkia rikollisia. Pikkurikolliset, väkivaltarikolliset ja talousrikolliset saisivat pelätä uutta lainsäädäntöä. Halme lupasi tehdä heti ensimmäisenä kansanedustajan työpäivänään lakialoitteen, joka määräisi rikolliset sovittamaan tuomionsa ”päivästä päivään tekemällä joka päivä ruumiillista työtä”. Suomen rangaistuspolitiikan suunta piti korjata ja pian. Vankiloista oltiin Halmeen visioiden sijaan tekemässä verorahoin kustannettuja viiden tähden hotelleja, jonne ei hänen mukaansa kohta tarvitsisi edes mennä, jos halusi mieluummin suorittaa törkeät rikoksensa esimerkiksi yhteiskuntapalvelulla. Halme lopetti kriminaalipolitiikka-monologinsa jokseenkin humoristisesti toteamalla, että tavalliset suomalaiset, altavastaajat, joutuivat

¹⁶³ Halme 2001, 150—152.

¹⁶⁴ Halme 2001, 152—154.

¹⁶⁵ Halme 2001, 154.

pian menemään vankiloihin karkuun rikollisia, sillä ne olivat Suomen ainoita paikkoja, joissa rikollisia ei ollut.¹⁶⁶

Kriminaalipolitiikan epäonnistuminen oli siis poliitikkojen ja virkamiesten syytä, ei tavallisten suomalaisten. Tavalliset suomalaiset olivat tosin äänestäneet poliitikot virkoihinsa luullen naiivisti, että he auttaisivat heitä. Halmeen mukaan edustuksellinen demokratia ja virkamiesten täyttämä hallintokoneisto ei toiminut suomalaisten edun mukaisesti, ja heitä oli syyttäminen maan ongelmista. Halme rakensi kirjassaan varsin synkkää kuvaa edustuksellisen demokratian toimivuudesta kaikissa monologeissaan, mutta erityisesti kirjan seitsemännessä luvussa.

Halmeen mukaan poliitikot ja virkamiehet olivat pettäneet Suomen kansan ja tehneet maasta epäkohtien vaivaaman paikan, jossa rikollisista ja muukalaisista pidettiin parempaa huolta kuin tavallisista suomalaisista. Tavalliset suomalaiset, altavastaajat, olivat poliitikkojen ja virkamiesten armoilla. Heiltä ei apua heruisi, koska Halmeen mukaan he halveksuivat Suomea ja suomalaisia. Halme perusteli väitettään kertomalla esimerkkejä poliitikkojen käytöksestä. Johtavat poliitikot menivät hänen mukaansa paljon mieluummin ulkomaille tai muotinäytöksiin, kuin talvisodan päättymisen 60-vuotisjuhlaan tai marsalkka Mannerheimin kuoleman 50-vuotismuistojuhlaan. Tällainen toiminta oli Halmeesta loukkaus kaikkia isänmaallisia suomalaisia kohtaan, osoittaen samalla sen halveksunnan, jota poliitikot kokivat Suomea ja suomalaisia kohtaan.¹⁶⁷

Poliitikkojen toimintaa selitti Halmeen mukaan myös se, että heiltä oli hävinnyt täysin rehellisyys, kunniantunto, miehekkyyys ja ihanteet. He olivat kaiken tämän lisäksi myös tekopyhiä. Työväenpuolueiden kansanedustajille eivät kelvanneet työläisten asuinalueet, vaan he asuivat kalliissa palatseissaan hienostoalueilla. Vihreiden kansanedustajat saarnasivat luontoarvoista, mutta asuivat silti kaupungeissa ja nauttivat nykyajan mukavuuksista. Halmeen mukaan ei ollut ihme, että tällaiset poliitikot eivät toimineet Suomen ja suomalaisten edun mukaisesti. Varsinkaan, kun eduskunnassa sai istua myös kommunisteja ja maanpettureita, jotka olivat kirjaimellisesti suomalaisvastaisia. Olivathan he toimineet vieraan vallan vakoojina ja ilmiantajina. Heidän sisä- ja ulkopoliittikkansa tavoite oli heikentää Suomea. Sisäpolitiiset ratkaisut olivat tehneet

¹⁶⁶ Halme 2001, 155—157.

¹⁶⁷ Halme 2001, 40.

tavallisista suomalaisista altavastaaajia ja ulkopolitiikan tavoite oli tehdä Suomesta heikko ja yksinäinen altavastaaaja vastustamalla Natoa ja samalla Puolustusvoimia.¹⁶⁸

Halmeen mukaan poliitikkojen oli turha valittaa kunnioituksen ja arvostuksen puutetta, sillä he olivat itse tuhonneet täysin eduskunnan arvoallan. Halme pönkitti mielipidettään luettelemalla useita esimerkkejä kohujen kohteeksi joutuneiden kansanedustajien toilailuista. Halmeesta poliitikot olivat hyviä vain valittamisessa ja verorahojen huijaamisessa. Kaiken huipuksi kansanedustajat eivät jaksaneet käydä edes töissä, vaan istuivat mieluummin yhtiöiden johtoelimissä tai ravintoloissa kuin tekemässä kunniakkainta mahdollista työtä, tavallisten suomalaisten asioiden hoitamista. Halmeesta ei ollut ihme, ettei mikään edennyt eduskunnassa, koska puolet kansanedustajista oli koko ajan poissa ja toinen puoli koko ajan ”kännissä tai krapulassa”.¹⁶⁹

Kuitenkin hieman yllättävästi huomioiden Halmeen vihamielisen suhtautumisen poliitikkoihin, he olivat hänen mukaansa silti korkeat palkkansa ansainneet, sillä suomalaisten asioiden hoitaminen oli hänestä kaikkein arvokkain työ. Ikävä kyllä he hoitivat asioita huonosti, mutta huonoa työtä tekevät poliitikot pystyi sentään äänestämään ulos virasta, toisin kuin virkamiehet. Virkamiehet olivat Halmeesta poliitikkojakin pahempia, sillä he nostivat korkeita palkkoja tekemättä mitään, ja joita kansa ei koskaan pystynyt erottamaan. Halmeesta poliitikkojen pitäisi laittaa virkamiehet kuriin, mutta vieläkin parempi olisi, että virkamieskunta vaihtuisi aina uuden hallituksen mukana Yhdysvaltojen tavoin. Halmeen mukaan virkamiehistä oli tullut poliitikkoja voimakkaampia ja näin pääsyyllisiä altavastaaajien ongelmiin. Useat Suomen ongelmat, kuten esimerkiksi lepsut vankilatuomiot johtuivat siitä, että ”lihava” ja ”röyhkeä” virkamiesmafia teki mitä halusi, eikä kuunnellut poliitikkoja. Asia saataisiin Halmeen mukaan helposti korjattua lainsäädännöllä, mutta poliitikot pelkäsivät virkamiesten valtaa liian paljon, että olisivat edes ehdottaneet moista.¹⁷⁰ Kansanedustaja Halme olisi kuitenkin toista maata ja laittaisi virkamiehet kuriin.

Poliitikot ja virkamiehet olivat Halmeen mukaan syyllisiä kaikkiin ongelmiin. He olivat kaiken pahan takana. Maan talousongelmat, korkea verotus ja verorahojen syyttäminen vääriin osoitteeseen olivat myös heidän syytään. Tavalliset suomalaiset kustansivat verorahoillaan hyvinvointivaltion, jonka etuuksien pitäisi kuulua vain heille. Nyt niitä

¹⁶⁸ Halme 2001, 113—115.

¹⁶⁹ Halme 2001, 115—118.

¹⁷⁰ Halme 2001, 118—119.

kuitenkin jaettiin poliitikkojen ja virkamiesten toimesta kaikille muille paitsi tavallisille suomalaisille. Sosiaalipummit ja maahanmuuttajat olivat etusijalla, ja tavalliset suomalaiset, altavastaajat, jäivät ilman. Verotusta aiottiin Halmeen mukaan lisätä entisestään, koska rahaa tarvittiin edellä mainittujen elätyksen lisäksi ”turhuuksiin”, kuten Kansallisoopperaan, Oopperataloon, Finlandiatalon ”seinätiliin” tai Kiasman rakentamiseen. Halmeen mukaan samaan aikaan vanhukset makasivat ilman hoitoa laitoksissa, koska hoitajia ei ollut varaa palkata lisää. Lapset istuivat hengityснаamarit päässä homekouluissa ja kadut olivat täynnä heitteillä olevia mielisairaalausta ulos heitettyjä avohoitopotilaita, mutta näiden ongelmien korjaaminen verorahoin ei ollut poliitikkojen ja virkamiesten mielissä.¹⁷¹

Nämä verorahoilla kustannetut valtavasti maksavat ”turhuudet”, kuten Oopperatalo tai Kiasma oli rakennettu Halmeen mukaan vain sitä varten, että poliitikot ja virkamiehet saisivat ulkomailla kehua, kuinka kulturelleja Suomessa ollaan. Heidän ylpeytensä meni siis altavastaajien ongelmien korjaamisen edelle. Halmeesta verorahoilla ei pitäisi tukea ”muutamana kymmenen rikkaan ihmisen kulttuuriharrastusta”. Hänen mukaansa tavalliset suomalaiset, altavastaajat joutuivat aina maksamaan ”elitistipingviinien” kulttuuritavalla tai toisella, mutta poliitikot, joiden pitäisi pitää näissä asioissa heidän puoliaan, eivät uskaltaneet sanoa ”kulttuurihörhöille” vastaan.¹⁷² Lukijat voisivat tosin olla varmoja siitä, että Halmeen päästyä kansanedustajaksi Suomessa olisi ainakin yksi poliitikko, joka uskaltaisi pitää heidän puoliaan.

Halmeesta tälle tuhoisalle kierteelle oli saatava loppu ja pian. Se onnistuisi helposti tavallisten suomalaisten avulla, joiden täytyisi vastaisuudessa äänestää vain sellaisia poliitikkoja, kuten esimerkiksi Halmeen kaltaisia, jotka pitäisivät vaalilupauksensa verorahojen laittamisesta suomalaisten lasten peruskoulutukseen, vanhustenhoitoon tai rikollisuuden hoitamiseen. Jos lupaukset petettäisiin ja rahoja laitettaisiin ”kulttuurihuijareille” tai kehitysapuun, niin silloin pitäisi saada potkut työstään, eli äänestäjien täytyisi jättää äänestämättä tällaisia ehdokkaita.¹⁷³

Altavastaajilla oli siis pieni mahdollisuus vaikuttaa asioihin demokraattisesti, mutta Halmeen mukaan heidän mielipiteellään ei kuitenkaan yleisesti ottaen ollut mitään väliä Suomessa. Poliitikot toimivat avoimen suomalaisvastaisesti, ja vähät välittivät

¹⁷¹ Halme 2001, 119—123.

¹⁷² Halme 2001, 124—125.

¹⁷³ Halme 2001, 125—126.

altavastaajien huolista. Halmeen mukaan poliitikot eivät ottaneet kuuleviin korviinsa tavallisten suomalaisten huolia kehitysavusta, elintasopakolaisista tai sotaveteraanien asioista, vaan tyytyivät hyssyttelemään. Halmeesta poliitikoilta löytyi suvaitsevaisuutta vain ulkomaalaisia, rikollisia ja toisiaan kohtaan, mutta asioista huolissaan olevia suomalaisia kohtaan suvaitsevaisuutta ei löytynyt.¹⁷⁴

Poliitikot pelottelivat tavallisia suomalaisia esimerkiksi leimaamalla huolestuneita kyselijöitä rasisteiksi, mutta Halmeesta he olivat itse pelkureita. Suomalaiset poliitikot eivät uskaltaneet sanoa asioita, niin kuin ne kansan mielestä olivat. Halme tietysti uskaltaisi puhua kansan kielellä ja kansan tärkeinä pitämistä asioista, mutta se ei tulisi olemaan helppoa. Pitkään jatkuneen poliitikkojen pelkuruuden vuoksi Suomessa julkisen keskustelun olivat kaapanneet tavallisia suomalaisia, altavastaajia vihaavat ja halveksuvat ”kommunistit, viherpellet ja terroristit”, jotka ohjasivat maata kohti katastrofia. Halme näki ainoaksi korjausliikkeeksi suoran kansanvallan. Koska edustuksellinen demokratia ei toiminut ja poliitikot eivät uskaltaneet ajaa tavallisten suomalaisten asioita, niin suomalaisten pitäisi ottaa itse ohjat politiikasta kansanäänestyksillä, mutta niitäkään ei uskallettu hänen mukaansa järjestää, koska poliitikot pelkäsivät kansan mielipidettä.¹⁷⁵

Halmeesta poliitikot ja virkamiehet olivat kaiken huipuksi täysin maan todellisuudesta vieraantuneita, joka osittain selitti heidän huonot päätöksensä. He eivät tieneet suomalaisen yhteiskunnan todellista tilannetta, koska kukaan poliitikoista ei asunut tavallisten suomalaisten keskuudessa maan suurissa lähiöissä, vaan kalliilla luksusalueilla, joista käsin oli helppo olla humaani ja suvaitsevainen sekä vaatia rikollisille enemmän lomia ja lyhempiä tuomioita. Hienostoalueilla ei tarvinnut myöskään joutua kosketuksiin maahanmuuton ongelmien, häiriköivien narkkarien tai rikollisuuden kanssa. Ne kaikki olivat tavallisten suomalaisten, altavastaajien, ongelmia. Suvaitsevaisuus ulkomaalaisia kohtaan oli Halmeesta helppoa, jos ulkomaalaiset eivät muuttaneet samaan taloon, missä itse asui. Ehkä päättäjätkin ymmärtäisivät maan menoa paremmin, jos he jalkautuisivat tavallisten suomalaisten keskuuteen. Halme haastoikin ravintoloissa viihtyvät kansanedustajat menemään vaihteeksi todellisten altavastaajien joukkoon lähiöpukeihin, joissa he voisivat jopa oppiakin jotain.¹⁷⁶

¹⁷⁴ Halme 2001, 126—127.

¹⁷⁵ Halme 2001, 127.

¹⁷⁶ Halme 2001, 157—159.

Rikollisuusongelma, edustuksellisen demokratian toimimattomuus ja poliitikkojen sekä virkamiesten aiheuttamat lukuisat epäkohdat olivat Halmeen narratiivissa kuitenkin vielä helposti korjattavissa, mutta kaikista pahin ja hankalimmin korjattava epäkohta oli maahanmuuttopolitiikka. Hän aikoi korjata tilanteen, mutta se ei tulisi olemaan helppoa. Maahanmuuttajia oli tuotu Suomeen jo niin paljon, ja muilla poliitikoilla ei ollut aikomustakaan korjata tilannetta. Sen sijaan he perustelivat maahanmuuton lisäämisen tarvetta useilla erilaisilla tekosyillä, kuten esimerkiksi ulkomaalaisen työvoiman tarpeella. Halmeesta tilanne oli absurdi, olihan Suomessa jo valmiiksi satoja tuhansia työttömiä. Halmeen mielestä kaikille suomalaisille työttömille pitäisi löytyä työtä, jotta ulkomaalaisen työvoiman perään voitaisiin edes alkaa haaveilemaan. Poliitikoilla ei kuitenkaan ollut päällimmäisenä mielessä suomalaisten työllistäminen tai hyvinvointi, vaan maahanmuuttajien määrän lisääminen, joka meni kaiken muun edelle.¹⁷⁷

Halmeesta asiat oli käännetty maahanmuuttopolitiikankin kohdalla täysin pääläelleen. Ulkomaalaisia täysin kriitikittömästi ihailevat ja palvovat poliitikot eivät nähneet heissä koskaan mitään vikaa ja avustivat heitä enemmän kuin missään muualla maailmassa. Maahanmuuttajien kohtelu osoitti Halmeesta virallisesti sen, että tavallisista suomalaisista oli tehty altavastaajia ja toisen luokan kansalaisia omassa maassaan. Poliitikot ja virkamiehet olivat jatkuvalla ylistyksellään saaneet ulkomaalaiset uskomaan, että he olivat suomalaisia parempia. Halmeen mukaan osoitus tästä nähtiin, kun ”somalimukulat” olivat alkaneet uhoamaan lehdissä olevansa Helsingin kovin jengi. Halmeesta suomalaisnuorison olisi aika näyttää ”kuka on isäntä talossa”, jotta ulkomaalaiset saataisiin kuriin ja harhaluulot ulkomaalaisten paremmuudesta murskattua. Halme kannatti omankädenoikeutta ulkomaalaisten kuriin laittamisessa, koska poliisi ei siihen pystynyt. Halmeen mukaan poliisista oli tullut voimaton puuttumaan ulkomaalaisten rikoksiin rasismisyttösten pelossa.¹⁷⁸

Tämä oli aiheuttanut sen, että tavalliset suomalaisetkin pelkäsivät rasistiksi leimaamista, eivätkä siksi puuttuneet ulkomaalaisten tekemisiin. Halme pönkitti väittämänsä kahdella esimerkillä. Ensimmäisessä tapauksessa kaksi ulkomaalaista käveli röyhkeästi ulos Stockmannilta varastamansa vaatteet yllään, eikä kukaan uskaltanut tehdä mitään. Toisessa tapauksessa eräs vanhus oli kirjoittanut Halmeelle ja ihmetellyt, kun heidän taloonsa muuttanut pakolaisperhe oli pitänyt ovea auki yötä päivää häiriten muita

¹⁷⁷ Halme 2001, 43—44.

¹⁷⁸ Halme 2001, 44—45.

asukkaita. Uudet asukkaat olivat selittäneet tapausta sillä, että he karkottivat näin edellisten asukkaiden pahoja henkiä. Rasismisyytösten pelossa kukaan ei ollut puuttunut asiaan.¹⁷⁹

Halme maalasi esimerkeillään painajaismaista kuvaa Suomesta, jossa röyhkeät ja kiittämättömät ulkomaalaiset saivat tehdä mitä halusivat ja tavalliset suomalaiset, altavastaajat, joutuivat rangaistusten ja rasismisyytösten pelossa katsomaan vierestä voimattomina. Halmeen mukaan ulkomaalaiset inhosivat suomalaisia ja Suomea, ja arvostivat ainoastaan maan ”löperöjä” lakeja ja olemattomia rangaistuksia. Ulkomaalaiset eivät hänestä olleet Suomessa opiskelemassa kieltä tai töissä, ainoastaan valittamassa. Erityisesti muslimit loukkaantuivat Halmeen mukaan kaikesta, kuten esimerkiksi suvirirrestä tai porsaita esittäivistä ajoesteistä. Tavalliset suomalaiset eivät kuitenkaan valituksista välittäneet, mutta muslimeja ”hännystelevät” suomalaiset veivät valituksia eteenpäin. Jos maahanmuuttajia piti Halmeen mukaan ottaa, niin heillä pitäisi olla sama uskonto kuin suomalaisilla, jotta yhteiselo ja kulttuuriin sopeutuminen onnistuisi.¹⁸⁰

Halmeen mukaan todellisuudesta vieraantuneiden politiikkojen oli helppo kehottaa tavallisia suomalaisia avoimuuteen ulkomaalaisia kohtaan, koska heidän tuntemansa ulkomaalaiset olivat hyväkäyttöksisiä jazz-muusikoita tai diplomaatteja. Tavalliset suomalaiset, eli altavastaajat puolestaan joutuivat kokemaan ja sietämään maahanmuuton karua todellisuutta. Halme pohtiikin kirjassaan, miksi suomalaisten pitäisi suvaita ihmisiä, jotka tulivat Suomeen asumaan, elämään ja kouluttautumaan ilmaiseksi, mutta eivät menneet töihin. Hän muistutti lukijoitaan, mitä tapahtuisi, jos suomalaiset menisivät Afrikkaan, vaatisivat ilmaisen asunnon, paljon rahaa sekä ilmoittaisivat, että työnteko ei maistu, kuluttaisivat aikaa palmun alla juomassa limua, ahdistelemalla paikallisia naisia ja ryöstelemällä ajankulukuksi ohikulkijoita. Tällöin ei varmaan menisi kovin kauaa, että suomalaisia hinattaisiin ketjuissa autojen perässä ja riiputettaisiin hirressä ilman käsiä ja jalkoja. Halmeen mukaan mustat olivat rasistisia valkoisia kohtaan, sekä väkivaltaisia ja vaarallisia. Tästä esimerkkinä Halme mainitsi Zimbabwen presidentti Robert Mugaben antaman ohjeen, jonka mukaan kaikkia Zimbabwen valkoisia piti vainota ja kiduttaa.¹⁸¹

Lukijoiden olikin pohdittava, odottaisiko sama kohtalo tavallisia suomalaisia, jos mustat pääsisivät enemmistöksi Suomessa? Halmeen ulkomaalaisvastaisessa narratiivissa

¹⁷⁹ Halme 2001, 45.

¹⁸⁰ Halme 2001, 46.

¹⁸¹ Halme 2001, 46—48.

vastaus oli kyllä. Olivathan mustat hänen mukaansa ylivoimaisesti kaikkein vaarallisin ryhmä. Hän todisti tätä useiden esimerkkien ja jopa yhdysvaltalaisen rikostilastojen avulla. Halme kertoi lukijoilleen, että Yhdysvalloissa mustia asui 12 prosenttia väestöstä, mutta vankiloissa mustia oli 82 prosenttia kaikista vangeista. Mustat olivat siis vaarallisuuden lisäksi rikollisuuteen taipuvainen rotu, mutta Halmeen mukaan tämä tosiasia sivuutettiin ja tilastojen syyksi tarjottiin rasismia. Rasismi ei ollut Halmeen mukaan oikein uskottava peruste, koska mustien rikollisuudesta oli niin paljon todistusaineistoa. Mustat olivat Halmeesta myös laiskoja ja taakaksi valkoisten yhteiskunnille. Halmeen mielestä rasismista itkevät mustat voisivat aina palata takaisin Afrikkaan, mutta valkoisen yhteiskunnan työttömyyskorvaukset ja televisionkatselu kotisohvalta oli houkuttelevampi vaihtoehto.¹⁸²

Halmeella oli tilastojen lisäksi myös omakohtaista kokemusta mustien vaarallisuudesta. Yhdessä tarinassa Halmeen kimppuun hyökkäsi kadulla afrikkalaistaustainen jengi. Halmeen mukaan hänet valikoitiin uhriksi syyttä suotta, mutta kirjassa implikoidaan samalla, että hyökkäys johtui Halmeen ihonväristä ja olemuksesta. Tarina toimi siis pelottavana esimerkkinä mustien vihasta valkoisia kohtaan sekä heidän väkivaltaisuudestaan. Ammattinyrkkeilijä Halme kuitenkin osasi pitää puolensa ja tyrmäsi osan hyökkääjistä, jonka seurauksena muut luikkivat pakoon, mutta miten olisi käynyt tavallisen suomalaisen vastaavassa tilanteessa? Poliisiasemalla loput afrikkalaisista väittivät Halmeen hyökänneen heidän kimppuunsa ja esittivät uhria. Halmeen onneksi mukana oli todistaja ja juttu selvisi ilman syytteitä.¹⁸³

Halmeen kirjassaan esittämät lausunnot ja suhtautuminen afrikkalaistaustaisia ihmisiä kohtaan sekä suoranainen rasismi oli jotain ennenkuulumatonta tuolloisilta kansanedustajaehdokkailta ja ne herättivätkin valtavasti huomiota heti ilmestymishetkellään. Kirjan sisällöstä tehtiin tuoreeltaan myös tutkintapyyntöjä, jotka kaatuivat myöhemmin oikeusministeriön päätöksellä maaliskuussa 2003.¹⁸⁴

Afrikkalaistaustaiset eivät kuitenkaan olleet ainoa ryhmä, johon Halme suhtautui negatiivisesti. Halmeen narratiivissa muutkin ulkomaalaistaustaiset ryhmät toivat mukanaan ongelmia ja rikollisuutta. Halmeen kaltainen riuska mies pystyi kyllä

¹⁸² Halme 2001, 52—54.

¹⁸³ Halme 2001, 131—139.

¹⁸⁴ Laitinen, Jaana, ”Kiusattu taistelee rasismia vastaan”. Helsingin Sanomat, 21.3.2003; Aakko, Merja, ”Tony Halmeen suojeluksessa”. Kaleva.fi, 26.3.2003.

laittamaan ulkomaalaiset kuriin kadulla, ja aikoi jatkaa samaa eduskunnassa. Kirjassa Halme esitteli useita esimerkkejä taisteluistaan ulkomaalaisten kanssa, mutta kolme tapausta oli ylitse muiden, joista aikaisemmin mainittu taistelu mustan katujengin kanssa oli ensimmäinen. Toisessa tapauksessa Halme heitti ulkomaalaisen naisia ahdistelleen miehen ulos ravintolasta, mutta tämä usutti poliisit Halmeen perään valehtelemalla tapauksen kulusta. Todistajalausunnot kuitenkin pelastivat Halmeen pulasta, mutta tämä ulkomaalainen yritti silti saada Halmeen uudelleen pulaan muka loukkaantuneen selän vuoksi. Halmeen mukaan lääkärintodistus oli saatu uhkailemalla erään terveyskeskuksen naislääkäriä.¹⁸⁵

Viimeisessä ja lennokkaimmin kerrotussa tapauksessa Espanjassa lomailemassa olleen Halmeen kimppuun hyökkäsi kokonainen marokkolaisten roistojen lauma, kun Halme yritti saada varastettua lompakkoaan takaisin. Espanjan poliisi oli jälkiseurausten osalta tehtäviensä tasalla ja tiesi heti syylliset tilanteeseen, mutta taistelun aikana ei poliisia näkynyt, vaan Halme sai rangaista roistoja saaden pahoja vammoja. Useista eri lyömäaseista ja jopa puukosta saanut Halme kutsuttiin sairaalareissun jälkeen oikeuteen todistajaksi. Marokkolaiset saivat nopeasti tuomionsa ja paikalliseksi kuuluisuudeksi noussut Halme jäi jatkamaan lomaansa.¹⁸⁶

Esimerkkien avulla Halme maalasi lukijoilleen maahanmuuttajista epärehellistä, häikäilemätöntä ja vaarallista kuvaa. Rauhalliset ja rehelliset suomalaiset olisivat alakynnessä, jos maahanmuuttajista tulisi enemmistö Suomessa. Halmeen täytyisi estää se. Maahanmuutto oli kirjan narratiivissa vain haitaksi suomalaisille ja Halme pohtiikin sen tarpeellisuutta:

*Mihin helvettiin me tällaisia pakolaisia mahdetaan tarvita, mä kysyn vaan? Samat jätkät seisoo lippalakki vinossa steissillä keskellä päivää joka päivä, kesät talvet. Miksei ne ole töissä? Miksei ne ole opiskelemassa suomea? Onhan suomalaistenkin lasten pakko opiskella kieliä sillä perusteella, että me pärjättäisiin isona ulkomailla. Minkä perkeleen takia tänne tulevilta ulkomaalaisilta ei edellytetä samaa?*¹⁸⁷

¹⁸⁵ Halme 2001, 48—50.

¹⁸⁶ Halme 2001, 177—194.

¹⁸⁷ Halme 2001, 50.

Halmeen mukaan syy siihen, että asiat olivat tällaisessa tilanteessa oli jälleen kerran poliitiikkojen, eikä tavallisten suomalaisten. Halmeesta tilanne korjaantuisi helposti, eikä tilanteen tarvitsisi jatkua ikuisesti, mutta kiltit suomalaiset kärsivät hiljaa, vaikka tiedostivat epäkohtien olemassaolon. Halmeen mielestä aika oli kypsä kertoa ”Arkadianmäen pingviineille”, että suomalaiset eivät enää halunneet elättää ”pakolaispummeja”, sillä poliitikot itse eivät tulisi koskaan puuttumaan asiaan, koska he pelkäsivät rasistiksi leimaamista.¹⁸⁸

Halme ei kuitenkaan esittänyt kovin konkreettisia ratkaisuja maahanmuuton ongelmien korjaamiseen. Tärkeimpänä Halmeen visiossa oli kuitenkin se, että Suomi oli pidettävä suomalaisten omana maana. Eli ulkomaalaistaustaiset ihmiset pitäisi jotenkin saada poistumaan Suomesta, todennäköisesti karkottamalla. Halme ei vaikuttanut pitävän karkotusurakkaa ollenkaan mahdollisena, väittihän hän tilanteen korjautuvan helposti. Käsitukseen vaikutti se, että Suomessa asuvien ulkomaalaistaustaisten lukumäärä ei ollut vuonna 2001 kovin suuri. Halmeen visioimat ulkomaalaistaustaisten massakarkotukset olisivat koskeneet noin 125 000 ihmistä, joista eurooppalaisten osuus oli alle 80 000, ja heitä Halme olisi tuskin karkottanut. Afrikkalaistaustaisten osuus vuonna 2001 oli alle 15 000 ja esimerkiksi Irakista tai Afganistanista tulleiden pakolaisten osuus vain muutamia tuhansia.¹⁸⁹ Tämän joukon Halme olisi varmuudella karkottanut, joten ei ole ihme, että hän oletti sen käyvän suhteellisen helposti.

Halme oli tietysti onnellinen siitä, että ulkomaalaisten osuus Suomessa oli varsin vähäinen ja Suomi oli säilynyt valtaosaksi suomalaisena. Halme ylistikin Suomen monokulttuurisuutta, sekä varoitti monikulttuurisuuden toimimattomuudesta:

”Mä olen asunut 16 vuotta ulkomailla ja joka kerta kun mä olen tullut käymään täällä mä olen kiittänyt ja siunannut sitä, että on vielä olemassa maa jossa mä saan olla omieni ja kaltaisten joukossa. Kaikissa maissa missä mä olen asunut on samat ongelmat eri kulttuureista tulevien ihmisten välillä. Minkä takia meidän pitää väkisin yrittää tehdä Suomesta

¹⁸⁸ Halme 2001, 50—51.

¹⁸⁹ Väestö syntyperän ja taustamaan mukaan 1990-2021, Stat.fi.

sekakulttuurista maata? Ei jääkarhu ja pingviinikään tule toimeen keskenään ja sen takia ne asuukin eri navoilla.”¹⁹⁰

Suomi oli isänmaallisesta Halmeesta maailman paras maa, joka piti vain laittaa kuntoon. Todellisuudesta vieraantuneet poliitikot eivät siihen pystyneet. Siksi poliitikot oli saatava heräämään todellisuuteen sellaisella viestillä, joka menee perille. Halme lopettikin viimeisen poliittisen monologinsa lupautumalla viestinviejäksi:

Tällainen saatanan pelleily ei voi enää jatkua, se on selvä. Meidän suomalaisten pitää nyt lähettää noille saamattomille poliittikopingviineille sellainen viesti, että se menee perille.

Muuten me ollaan kusessa.¹⁹¹

Halme antoi kirjassaan myös vaalilupauksensa. Ensinnäkin Halme pyrki eduskuntaan tavallisten suomalaisten, altavastaajien vaatimuksesta, eikä etujen ja korkean palkan houkuttelemana. Sadat Halmeen tapaamat ihmiset eri puolilta Suomea olivat rohkaisseet häntä pyrkimään eduskuntaan, ja Halme päätti vihdoinkin puuttua tilanteeseen korjatakseen maan painajaismaisen nykytilan. Tavallisten suomalaisten parissa viihtyvällä Halmeella oli omasta mielestään erittäin hyvä käsitys siitä, mitä he oikeasti halusivat. Toisin kuin valehtelevat ja kiertelevät kansanedustajat Halme lupasi mennä eduskuntaan puhumaan asioista suoraan ja kansankielisesti niin, että jokainen taatusti ymmärtäisi. Halme aikoi myös laittaa hallintokoneiston järjestykseen ja käydä henkilökohtaisesti joka virastossa katsomassa, mitä virkamiehet milloinkin tekivät ja laittamassa laiskottelijat kuriin. Isoa miestä ei myöskään voisi tulla määräämään, ja Halme tulisi olemaan vastuussa ainoastaan äänestäjilleen. Kaiken huipuksi, jos peli menisi kovaksi, ei Halmetta voitaisi kantaa yhtä helposti pihalle eduskunnasta kuin Vennamoa.¹⁹²

Halme kaavaili myös voivansa hyvin toimia kansanedustajantyön ohessa ovimiehenä ja järjestysmiehenä laittaen muut kansanedustajat konkreettisesti kuriin:

¹⁹⁰ Halme 2001, 53.

¹⁹¹ Halme 2001, 159.

¹⁹² Halme 2001, 112—113.

Mä menen pääovelle seisomaan ennen täysistuntoa ja pidän huolen siitä, että sisään pääsee vain syntyperäisiä Suomen kansalaisia niin kuin laissa sanotaan. Kommunistivakoojat ja pedofilit mä lupaan pitää pihalla.¹⁹³

Suomen eduskuntaan pitää palauttaa kuri ja järjestys ja multa se käy. Mulla on nimittäin järjestysmieskortti. Mä olen tottunut heittämään huligaanit pihalle ja pitämään liian känniset ulkona.¹⁹⁴

Jos Halmetta ei valittaisikaan eduskuntaan, se ei olisi hänestä maailmanloppu, sillä työtä pelkäämätön Halme jatkaisi elämäänsä ja ryhtyisi taas ovimieheksi tai vaikkapa kalakauppiaksi. Kyseessä on vain pyyteetön yritys auttaa suomalaisia altavastaajia.¹⁹⁵ Tulevissa eduskuntavaaleissa nähtäisiin, ottaisivatko he Halmeen avun vastaan.

¹⁹³ Halme 2001, 115.

¹⁹⁴ Halme 2001, 128.

¹⁹⁵ Halme 2001, 203.

5. Altavastaja Halme nousee kansanedustajaksi

Halmeen julkisuuteen nostaneesta *Gladiaattorit* -ohjelmasta ja laman synkistä vuosista ei ollut ehtinyt kulua edes kymmentä vuotta, kun Halme yllätti lukijansa kertomalla *Tuomiopäivässä* suunnitelmistaan ryhtyä kansanedustajaksi. *Tuomiopäivän* ja ohjelman välisenä aikana Halmeen elämässä oli ehtinyt tapahtua paljon. *Gladiaattorit* -ohjelman jälkeen ulkomaille palannut Halme oli ponnistanut itsensä kovalla työllä menestykseen niin ammattipainin kuin viihdeteollisuudenkin riveissä pudotakseen kerta toisensa jälkeen pohjalle jonkin vahvemman tai vaikutusvaltaisemman osapuolen toimesta.

Pohjalta oli kuitenkin löytynyt aina uusi suunta ylöspäin, ja lopulta Halme päätyi ammattinyrkkeilyn pariin, johon panostaminen kantoi hedelmää. Halmeen omistautuminen nyrkkeilylle palkittiin useaan otteeseen. Suomen mestaruudet Halme voitti kiistattomasti komeilla tyrmäyksillä. Ottelut olivat todellisia yleisömenestyksiä, ja Halmeen ansiosta suomalainen nyrkkeily oli kokenut todellisen nousukauden lajin kiinnostavuudessa ja otteluiden yleisömäärissä, jotka putosivat nopeasti Halmeen poistuttua nyrkkeilykehistä.¹⁹⁶

Halme tiedosti asian itsekin. Hän oli julistanut jo vuonna 1998 ilmestyneessä omaelämäkerrassaan, *Jumala armahtaa – Minä en*, olevansa ammattinyrkkeilyn uusi tuleminen ja otti nyrkkeilyotteluidensa yleisöennätykset omiin nimiinsä.¹⁹⁷ Seuraavassa omaelämäkerrassaan, *Tuomiopäivässä*, Halme otti kunnian myös nyrkkeilyn harrastajamäärien kasvusta sekä suomalaisen ammattinyrkkeilyn uudesta nosteesta. Tämän lisäksi Halme muistutti lukijoitaan saavuttaneensa Suomen mestaruudet, ja WBF-liiton mestaruuden altavastajana ja ilman aiempaa lajitaustaa.¹⁹⁸

Halmeen väitteet olivat mahtipontisia, mutta eivät vailla perusteita. Hän oli kiistattomasti saavuttanut paljon omin avuin. Väitteiden uskottavuutta tuki Halmeen itsestään luoma julkisuuskuva. Omaelämäkertoissaan Halme näyttäytyi lukijalle lähes yli-inhimillisen uutteruuden omaavana sisukkaana sankarina, joka taisteli itsensä altavastajana väsymättä huipulle kerta toisensa jälkeen lukuisista vastoinkäymisistä huolimatta. Tämä

¹⁹⁶ Tarkiainen 2020, 29.

¹⁹⁷ Halme 1998, 178—179.

¹⁹⁸ Halme 2001, 82—83.

omaelämäkerroissa luotu sankarimyytti perustui ainakin osittain tositapahtumiin ja oli siksi todella uskottava. Oman osuutensa uskottavan sankarikuvan muodostumisessa oli myös Halmeen ulkonäkö ja edesottamukset. Pitkä ja lihaksikas Halme ei vain näyttänyt samalta kuin Hollywoodin kovanaamaiset toimintaelokuvien sankarit, vaan myös käyttäytyi samoin. Vaikutelman kruunasivat Halmeen tatuoinnit, jotka kaikki symboloivat väkivaltaa tai kuolemaa.¹⁹⁹ Halme oli kaikin tavoin sopiva uudenlaiseksi ja uskottavaksi suomalaiseksi sankariksi, jota yleisö kaipasi.

Tuomiopäivässä julistettu ilmoitus kansanedustajaksi ryhtymisestä sopi sankarikuvaan. Lupasihan Halme lähteä eduskuntaan taistelemaan väsymättä altavastajien, eli tavallisten suomalaisten puolesta ja vaatimuksesta roistomaisten virkamiesten ja poliitikkojen mielivaltaa vastaan. Kansanedustajaksi pyrkiminen olisi samalla altavastaja Halmeen viimeisin taistelu kaikkia odotuksia vastaan, mutta toisin kuin aiemmilla kerroilla Halme ei pystyisi tähän saavutukseen yksin. Nyt kannattajat saisivat yhtyä mukaan taisteluun ja auttaa häntä nousemaan jälleen altavastajana huipulle vastoin kaikkia odotuksia. Suorapuheisen mestarinyrkkeilijän taistelukutsu onnistui herättämään varsinkin aiemmin politiikalle selkänsä kääntäneiden miesten huomion.²⁰⁰ Heistä moni oli oppinut tuntemaan Halmeen miehenä, joka seisojensa takana ja teki mitä lupasi. Samalla mahdollisuus auttaa lapsuuden tai nuoruuden sankaria tämän viimeisimmässä taistelussa oli varmasti houkutteleva mahdollisuus.

Yhteiskunnalliset olosuhteet olivat samalla kehittyneet otolliseksi Halmeen viimeisimmälle taistelulle. Jos Halmeen elämässä oli tapahtunut paljon *Gladiaattoreiden* ja *Tuomiopäivän* välisenä aikana, niin myös Suomen yhteiskunnallisessa ja poliittisessa kehityksessä oli ehtinyt tapahtumaan paljon. Halmeen noustessa suomalaisen nyrkkeilyn huipulle altavastajana Suomikin oli hiljalleen nousemassa laman alhosta. Vuoden 2003 eduskuntavaaleihin mennessä talouskasvu oli jatkunut myönteisenä jo kymmenen vuotta. Suomen kansantuote henkeä kohden oli vuoden 2003 eduskuntavaalien alla 16. sijalla maailmassa.²⁰¹ Asioilla oli kuitenkin kääntöpuolensa. Talouskasvun mahdollistama hyvinvointi ei kuitenkaan kuulunut kaikille, vaan oli jakautunut epätasaisesti.²⁰²

¹⁹⁹ Junno 2012, 14.

²⁰⁰ Kovala & Pöysä 2017, 269.

²⁰¹ Nevakivi 2004, 335.

²⁰² Nevakivi 2004, 349.

Tuloerojen kasvun lisäksi 1990-luvun lamavuosina saavutettu synkkä ennätys, 515 000 työtöntä, oli korjaantunut vain hieman talouskasvusta huolimatta. Vaikka Suomen talous kasvoi 1990-luvun lopulla voimakkaimmin kuin koskaan, työttömien määrä ei kuitenkaan vähentynyt yhtä voimakkaasti.²⁰³ Esimerkiksi vuoden 1999 eduskuntavaalien alla työttömien määrä oli kolminkertainen lamaa edeltäneeseen tasoon verrattuna.²⁰⁴ Tilannetta ei helpottanut se, että poliitikot muistivat jatkuvasti luvata työttömien määrän vähentämistä, mutta epäonnistuivat tavoitteissaan.²⁰⁵

Työttömyyden vähentäminen ei onnistunut talouskasvusta huolimatta, ja tämän epäonnistumisen seurauksena Suomeen oli syntynyt noin 200 000 ihmisen joukko, joka oli syrjäytymässä tai jo täysin syrjäytynyt työmarkkinoilta. Laman tuomat leipäjonot olivat tulleet Suomeen jäädäkseen.²⁰⁶ Tilanne aiheutti syystäkin tyytymättömyyttä, kun yhtäällä jonotettiin leipäjonossa räntäsateessa ja toisaalla juhlittiin talouskasvun huumassa. Lamanjälkeinen Suomi oli alkanut jakaantumaan voittajiin ja häviäjiin.

Tilanne näkyi äänestyskäyttäytymisessäkin tyytymättömien ja syrjäytyneiden jäädessä pois vaaliurnilta. Äänestysaktiivisuus olikin selvästi laskenut 1990-luvun loppua kohden. Vuoden 1995 eduskuntavaaleissa äänestysprosentti oli ollut vielä 71,9²⁰⁷, mutta laskenut huomattavasti vuoden 1999 eduskuntavaaleihin, jolloin äänestysprosentti oli 68,3.²⁰⁸ Tulos oli alhaisin toisen maailmansodan jälkeen.²⁰⁹

Äänestysaktiivisuuden lasku oli vielä isompi asuinalueita tarkastellessa, varsinkin pääkaupunkiseudun suurissa lähiöissä. Esimerkiksi vuoden 1999 eduskuntavaaleissa yhden Helsingin suurimman lähiön, Kontulan, omistusasuntojen asukkaista äänesti 78 prosenttia, mutta vuokratulojen asukkaista vain 56 prosenttia. Vuokratuloihin kasaantuneet ongelmat näkyivät selvästi vaalitulastoja tarkastellessa, sillä alueilla tyypillisesti asuvien eronneiden, pienituloisten ja vain peruskoulun käyneiden alemman sosioekonomisen aseman omaavien ihmisten äänestysaktiivisuus romahti laman seurauksena 20 prosenttia.²¹⁰

²⁰³ Kalela, Jorma 2005, 252.

²⁰⁴ Ruostetsaari 2003, 21.

²⁰⁵ Nevakivi 2004, 335.

²⁰⁶ Kalela, Jorma 2005, 252.

²⁰⁷ Nevakivi 2004, 332.

²⁰⁸ Borg & Pesonen 2005, 30.

²⁰⁹ Nevakivi 2004, 338.

²¹⁰ Kokko, Karri & Pöntinen, Petri, ”Ostomatka itään”. Suomen Kuvalehti, 22.2.2007.

Erityisesti pääkaupunkiseudun lähiöihin oli syntynyt suuri tyytymättömien ihmisten joukko, joiden tilannetta perinteiset puolueet ja poliitikot eivät selvästikään pystyneet parantamaan tai edes innostamaan äänestämään oman asiansa puolesta. Perinteisten poliittisten toimijoiden epäonnistuessa moni kaipasi vaihtoehtoista ratkaisua. Myös tutkijat olivat huomioineet tilanteen. Helsingin yliopiston valtio-opin professori Tuomo Martikainen oli havainnut jo vuoden 1995 eduskuntavaalien jälkeisessä nuorten vaalikäyttäytymistä koskeneessa tutkimuksessaan, että pääkaupunkiseudulle oli syntynyt markkinarako oikeistopopulismille. Martikaisen mukaan lähes kolmannes nuorista aikuisista kuului ryhmään, jolle oli tyypillistä vahvan johtajuuden, nationalismin ja etnisyyden korostaminen sekä sosiaalivaltion ankara kritiikki. Ilmiölle ei kuitenkaan ollut tällöin tarjolla purkautumiskanavaa.²¹¹ Purkautumiskanavan puuttuessa moni jätti äänestämättä.

Martikainen oli löytänyt äänestämättömyydelle myös muita syitä vuonna 2001 julkaistussa äänestysaktiivisuuden hiipumista käsittelevässä tutkimuksessaan ja antamissaan arvioissaan. Hän oli havainnut, että tarpeeksi kiinnostavassa tilanteessa tavallisesti äänestämättä jättävät ihmiset saataisiin kyllä houkuteltua uurnille, mutta perinteiset suuret puolueet eivät tähän pystyneet. Äänestämättömyyteen oli löydetty tämän lisäksi myös paljon huono-osaisuuteen liittyviä syitä, mutta perinteiset puolueet olivat selvästi menettäneet kiinnostavuutensa. Puolueet olivat samankaltaistuneet keskenään ja vastakohta-asetelmat olivat poissa. Nyt ”vanhat luokkaviholliset” istuivat sovinnossa keskenään ja tarjosivat kädenlämpöisiä ratkaisuehdotuksia keskeisiin ongelmiin. Martikainen kutsuikin suurten puolueiden vuoden 2003 eduskuntavaaleihin tarjoamia ratkaisuehdotuksia keskeisten ongelmien korjaamiseen silkaksi näpertelyksi. Suoralle puheelle oli selvästi tilausta, mutta kenelläkään ei ollut uskallusta vaatia radikaaleja ja uudenlaisia ratkaisuja. Kun peruskysymyksiin, kuten esimerkiksi maahanmuuton ongelmiin tai työttömyyteen, ei pystytty tai edes uskallettu vastata, moni äänestäjä turhautui ja jätti äänestämättä.²¹²

²¹¹ Sinerkari, Kaarina, ”Tyytymättömyys purkautui”. Helsingin Sanomat, 18.3.2003; Nuorten vaalikäyttäytymistä koskeva tutkimus johon Sinerkarin artikkelissa viitataan: Martikainen, Tuomo & Pekonen, Kyösti 1996: *Nuoret ja urbaani politiikka: Tutkimus pääkaupunkiseudun nuorten aikuisten poliittisesta suuntautumisesta*. Helsingin kaupunki.

²¹² Sinerkari, Kaarina, ”Tyytymättömyys purkautui”. Helsingin Sanomat, 18.3.2003; Vuoden 2001 tutkimus johon Sinerkarin artikkelissa viitataan: Martikainen, Tuomo & Wass, Hanna 2001: *Vaienneet äänet: äänestäminen vuosien 1987 ja 1999 eduskuntavaaleissa*. Tilastokeskus.

Tilanne oli siis kuin luotu Halmeelle, jonka omaelämäkerta *Tuomiopäivässä* julkaistut poliittiset ajatukset olivat muihin poliitikoihin verrattuna aivan kuin toisesta todellisuudesta. Kirjassa esitetyt ajatukset kriminaalipolitiikasta, demokratian toimivuudesta ja maahanmuutosta sanottiin suoraan ilman minkäänlaista suodatinta, kansankielisesti kirosanoja ja muita alatyylisiä ilmauksia kaihtelematta. Halme tarjosi kirjassaan laman murjomille ja ilkeiden poliitikkojen ja virkamiesten päähän potkimille altavastaaajille helppoja ja nopeita ratkaisuja vaikeisiin ongelmiin sekä lupauksen turvallisemmasta Suomesta. Tavallisten poliitikkojen paperinmakuisista puheista poikennut ronski teksti herätti nopeasti monen äänestäjän huomion, mutta erityisesti huomiota herätti Halmeen rankka maahanmuuttokritiikki, joka oli tuolloin aivan uutta, sillä poliitikot olivat vielä tällöin haluttomia keskustelemaan maahanmuutosta. Osin siksi, että maahanmuutto ei vielä tällöin ollut kovin laajamittaista, mutta osin myös siksi, että muilla puolueilla ei ollut sisäistä konsensusta asiaan ja puolueiden jäsenien suhtautuminen vaihteli henkilökohtaisen mielipiteen mukaan.²¹³

Maahanmuutto ei 2000-luvun alussa myöskään ollut samalla tavalla koko valtakuntaa koskettava asia kuin nykyisin, mutta pääkaupunkiseudulla maahanmuutto kuohutti jo tuolloin. Maahanmuuttajia oli eniten pääkaupunkiseudulla, jonka suuriin lähiöihin heidät oli asutettu. Tämä oli kuitenkin aiheuttanut suurta tyytymättömyyttä. Kun keskellä syvintä lamaa pääkaupunkiseudun suomalaisten työttömien seuraksi Kelan jonoihin oli ilmestynyt uusia ryhmiä, kuten venäläisiä, virolaisia ja somaleja, se oli omiaan aiheuttamaan ulkomaalaisvastaisuutta ja suoranaista rasismia.²¹⁴ Pääkaupunkiseudun lähiöissä pinnalle nousi 1990-luvun lopulla maahanmuuttajien herättämänä vastareaktion avoimen rasistinen skinhead -liike. Skinheadit kävivät useita väkivaltaisia yhteydenottoja ulkomaalaistaustaisten ryhmien kanssa, joista yhtenä kuuluisimpana Kontulan kentän joukkotappelu vuonna 1997.²¹⁵ Kasvaneiden jännitteiden ja muiden poliitikkojen hiljaisuuden vuoksi Halmeen maahanmuuttokritiikki ja rasistiset lausunnot huomioitiin nopeasti Helsingin lähiöissä.

Tuomiopäivän jälkeen Halmeella oli kuitenkin vielä pitkä tie edessään kohti kansanedustajan uraa. Kirjan ilmestymisen jälkeen vuoden 2003 eduskuntavaaleihin ei ollut kuin puolitoista vuotta ja Halmeella ei ollut edes puoluetta, jonka listoilta pyrkiä

²¹³ Kurttila 2019, 14.

²¹⁴ Kokko, Karri & Pöntinen, Petri, ”Ostomatka itään”. Suomen Kuvalehti, 22.2.2007.

²¹⁵ Hakkarainen, Kaisa, ”Skinihyökkäys katkaisi somalien palloilun Kontulassa Poliisi oli varustautunut rähinään, mutta ei voinut sitä estää”. Helsingin Sanomat, 24.5.1997.

eduskuntaan. Kampanjatiimi sentään oli kasattu jo valmiiksi. Median ja markkinoinnin ammattilaisista kasattu joukko käsitti ehdokkaan lisäksi kampanjapäällikkö Vallinin ja Halmeen tuntemat toimittajat Kari Kalloksen ja Jonni Ahon, joka oli Halmeen omaelämäkertojen toimittaja ja haamukirjoittaja.²¹⁶

Kampanjatiimin jälkeen tarvittiin vielä puolue, jonka listoilta pyrkiä eduskuntaan. Halme oli aikaisemmin tutustunut tunnettuun uusnatsiin Väinö Kuismaan ja olisi halunnut pyrkiä hänen puolueensa listoilta eduskuntaan. Kampanjapäällikkö Vallin tiedosti heti tapauksen imagohaitan ja ilmoitti, ettei aio lähteä kampanjaan mukaan, jos Halme päättää liittyä Kuisman uusnatseihin.²¹⁷ Siispä puolueeksi valittiin pienpuolue Perussuomalaiset, jonka riveistä Halme lähtisi ehdolle sitoutumattomana ehdokkaana. Halme ja Vallin olivat suunnitelleet myös oman itsenäisen puolueen perustamista²¹⁸, mutta lopulta Halme päätyi Perussuomalaisiin uuden puolueen perustamiseen vaadittavan ajan ja työmäärän vuoksi.

Ajatus omasta puolueesta jäi silti kytämään Vallinin ja Halmeen mieleen ja oman puolueen perustamista kaavailtiin uudelleen vaalien jälkeen.²¹⁹ Tämän vuoksi Halme ei liittynyt Perussuomalaisten jäseneksi kuin vasta valituksi tultuaan, vaikka puolue olikin ideologisesti lähellä Halmeen omia ajatuksia.²²⁰ Tosin tilanteeseen saattoi vaikuttaa sekin, että Halmeen ja puolueen puheenjohtajan Timo Soinin kemia ei aluksi kohdanneet. Ensitapaamisella Soini ei halunnut näyttäytyä Halmeen kanssa julkisesti kutsumalla tätä luokseen Eduskuntataloon, jossa Soini työskenteli tällöin puolueen ainoan kansanedustajan Raimo Vistbackan eduskunta-avustajana, vaan tapaaminen pidettiin muutaman korttelin päässä sijainneessa Fazerin kahvilassa. Halme taas ei pitänyt Soinista, vaan piti häntä ”poliittisena broilerina, joka ei ollut koskaan ollut oikeissa töissä.”²²¹ Halme ei tarvinnut Perussuomalaisia muuhun kuin eduskuntaan pääsemiseen, sillä olihan hän jo valmiiksi kansan tuntema julkisuuden henkilö. Puolueeksi olisi siis kelvannut mikä tahansa Halmetta kiinnostava eduskuntakelpoinen ryhmä, mutta valinta osui lopulta Perussuomalaisiin.

²¹⁶ Halme & Porvali 2010, 32—35.

²¹⁷ Vallin, Veikko, ”Perussuomalaisten nousu ja tuho (?)”. Uusi Suomi Blogit, 26.8.2016.

²¹⁸ Ristämäki, Juha, ”Tony Halme halusi oman Viikinkipuolueen, mutta ”Soini ja Vistbacka puhuivat ilmeisesti ympäri””. Iltalehti, 27.6.2017.

²¹⁹ Ristämäki, Juha, ”Tony Halme halusi oman Viikinkipuolueen, mutta ”Soini ja Vistbacka puhuivat ilmeisesti ympäri””. Iltalehti, 27.6.2017.

²²⁰ Mattlar 2009, 24—25.

²²¹ Vallin, Veikko, ”Perussuomalaisten nousu ja tuho (?)”. Uusi Suomi Blogit, 26.8.2016.

Puolueen valinnan jälkeen tarvittiin vaalipiiri. Kampanjatiimi valitsi pohdiskelun jälkeen Helsingin vaalipiirin, joka toi mukanaan haasteita. Puolueella ei ollut valtakunnallista vaaliliittoa kenenkään kanssa, joten Halmeen läpimenoon tarvittaisiin yli 10 000 ääntä. Halme otti kuitenkin haasteen vastaan.²²²

Puolue ja vaalipiiri oli nyt saatu selville, ja kampanjatiimin tarvitsi vain hoitaa rahoitus kampanjaa varten. Perussuomalaisilta ei herunut taloudellista tukea, joten kampanjatiimi rahoitti kampanjaa pääosin henkilökohtaisesti, mutta pieniä lahjoituksia saatiin myös kannattajakunnalta.²²³ Vallin rahoitti kampanjaa henkilökohtaisesti 10 000 eurolla ja vuonna 2002 julkaistu kuntosaliharjoittelua käsittelevän *Viikingin voimaopas* -teoksen tuotto käytettiin myös lyhentämättömänä vaalikampanjaan. Teos oli myynyt 6000 kappaletta ja vaalikampanja sai siitä 20 000 euroa lisää.²²⁴

Puolueen, vaalipiirin ja tarvittavan rahoituksen selvittyä Halmeen vaalikampanja alkoi. Altavastaajien puolustaja Halme jalkautui alusta asti altavastaajina esittämänsä tavallisen kansan pariin ja kierteli paikasta toiseen kertomassa ajatuksiaan mahdollisimman kansanomaisesti ja ilman minkäänlaista suodatinta. Vaalikampanjointi ja Halmeen työ Vallinin lisäravinteiden maskottina hoidettiin usein samanaikaisesti, sillä samalla kun hän kierteli ostoskeskuksissa ja messuilla mainostamassa lisäravinteita, hän puhui myös vaaliteemoistaan asiakkaiden kanssa.²²⁵ Tilanne sopi hyvin Halmeen työtä pelkäämättömään imagoon, sillä hän ei seissyt tyhjän panttina vaalikojuullaan, vaan teki töitä kampanjoidessaankin.

Työn lisäksi Halme osasi yhdistää onnistuneesti vapaa-ajan ja kampanjoinnin. Tom Sjöberg, Halmeen entinen promoottori King's tallin ajoilta, muisteli toimineensa Halmeen kuskina erityisesti Jakomäessä, mutta myös ”muissa paikoissa”. Näillä kierroksilla Halme vieraili eri alueiden lähiöpubeissa kampanjoimassa ja osasi nopeasti voittaa alkuun epäilevän, joskus hieman vihamielisenkin yleisön onnistuneesti puolelleen. Sjöberg muistelikin, että jos asiakaskunta oli aluksi huudellutkin Halmeelle asiattomuuksia, niin kymmenen minuutin päästä huuteluiden sävy oli muuttunut

²²² Halme & Porvali 2010, 35—38.

²²³ Halme & Porvali 2010, 39—40.

²²⁴ Vallin, Veikko, ”Perussuomalaisten nousu ja tuho (?)”. Uusi Suomi Blogit, 26.8.2016.

²²⁵ Vallin, Veikko, ”Perussuomalaisten nousu ja tuho (?)”. Uusi Suomi Blogit, 26.8.2016.

kannustavaksi ja lupauksiksi äänestää Halmetta.²²⁶ Halmeen retoriikka upposi lähiöpubien asiakaskuntaan.

Lamanjälkeisessä Suomessa lähiöubeista oli muodostunut paikkoja, joissa työttömäksi joutuneet kuluttivat päivänsä tuopin ääressä. Helsingin lähiöissä oli muutenkin paljon ongelmia. Niitä voitiin pitää todellisten altavastaajien asuinpaikkoina. Siksi oli luonnollista, että altavastaajien puolustaja suuntasi myös lähiöihin ja niiden asukkaiden suosiimiin ajanviettopaikkoihin. Alueiden ja niiden asukkaiden ongelmathan olivat Halmeen mukaan virkamiesten ja poliitikkojen aiheuttamia. Hän laittaisi valituksi tultuaan nämä kuriin, minkä jälkeen ongelmat korjaantuisivat kuin itsestään. Mestariyrkkeilijän vierailut lähiöissä olivat selvä osoitus siitä, että menestynyt Halme ei pitänyt itseään paremman luokan ihmisenä ja siitä, että hän vilpittömästi välitti lähiöiden asukkaista ja heidän ongelmistaan. Näin Halme osoitti konkreettisesti ottavansa altavastaajien puolustajan roolin tosissaan. Hän ei pelännyt jalkautua heidän joukkoonsa, kuunnella heidän asioitaan ja tarjota apuaan heidän ongelmiinsa. Halme oli myös haukkunut *Tuomiopäivässä* paremmilla asuinalueilla asuvat poliitikot todellisuudesta vieraantuneiksi, joiden tulisi mennä lähiöihin oppimaan millainen maan tila oikeasti oli.²²⁷ Vierailut olivat näin konkreettinen todiste siitä, että Halme seisoi omaelämäkerran julistuksen takana.

Vierailut välittivät lähiön asukkaille selkeästi sen, että Halme oli eri maata kuin haukkumansa poliitikot. Niillä oli iso vaikutus Halmeen vaalimenestykseen, mutta samalla ne vaikuttivat suuresti myös Perussuomalaisten tulevaisuuteen. Timo Soini muisteli, että Halmeen vierailut Jakomäen lähiöpubi Bumerangissa johtivat heti vuonna 2003 valtavaan äänisaaliiseen lähiön asukkailta ja jopa jonojen muodostumiseen äänestyspaikoille, mikä oli Soinin mukaan ennennäkemätöntä. Vierailut vaikuttivat osaltaan siihen, että alueesta muovautui tulevaisuudessa Perussuomalaisten vahva tukialue.²²⁸

Halme kulki myös Uudellamaalla Soinin mukana antamassa vetoapua niin Soinille kuin puolueellekin. Soini muisteli, että maailmaa nähnyt ja yleisöön tottunut Halme osasi toimia kampanjoissaan edukseen juttelemalla sujuvasti kaikenlaisten ihmisten

²²⁶ Tom Sjöbergin haastattelu, Jean Mancini -podcast 044.

²²⁷ Halme 2001, 158.

²²⁸ Timo Soinin haastattelu, Jean Mancini -podcast 044.

kanssa.²²⁹ Halme huomioi kampanjoinnin lomassa myös lapset, mikä osoitti yleisölle pehmeämmän puolen hänen imagostaan. Soini muisteli, että Halmeen ollessa Espoossa häntä auttamassa paikalle tuli lyhyen arkailun jälkeen pieni poika kysymään Halmeen nimikirjoitusta, jolloin Halme kysyi pojalta, pelottiko tätä koskaan yöllä pienen kokonsa vuoksi. Poika vastasi myöntävästi, jolloin Halme antoi hänelle oman kuvansa ja sanoi, että ”pistä toi kuva sängyn päähän, niin ei tuu mörköjä!”.²³⁰ Tapaus on hyvä osoitus Halmeen tilannetajusta ja toiminnasta yleisön edessä. Se vahvisti omalta osaltaan hänen imagoaan rehtinä ja maanläheisenä, altavastaajien puolustajana.

Kansan pariin jalkautumisen lisäksi Halmeen kampanjassa hyödynnettiin internetiä. Kampanjapäällikkö Vallinin edistyksellisen idean mukaisesti vaalikampanjaa varten avattiin omat internetsivut. Internetsivujen ansiosta kansalaiset pystyivät saamaan Halmeeseen yhteyden helposti kotoaan. Sivujen pääidea oli, että äänestäjät pystyivät lähettämään sivulle heitä askarruttaneita kysymyksiä, joihin Halme pyrki aina vastaamaan. Jos Halmetta ei saatu kiinni ja kysymykseen vastasi avustaja, niin tämä ilmoitettiin avoimesti yleisölle.²³¹

Vertaansa vailla olevista nettisivuista tuli heti suosittu. Ne olivat visuaalisesti omaa luokkaansa ja Halmeen imagolle uskolliset, sillä sivun auettua ruudulle lävähti heti nyrkki päin näköä.²³² Erityisesti verkkosivuilta löytynyt keskustelupalsta ”Kansan ääni” sai kansan suosion. Palsta jouduttiin jopa sulkemaan välillä ruuhkautumisen vuoksi.²³³ Kampanjapäällikkö Vallinin mukaan sivuilla ehti käydä ennen vaaleja jopa 70 000 vierailijaa.²³⁴ Halme muisteli, että sähköposteja ja chat -viestejä tulvi tuhansittain, ja ihmiset kyselivät hänen mielipidettään maahanmuutosta tai verorahojen tuhlaamisesta.²³⁵ Halme jatkoi sivustollaan *Tuomiopäivästä* tutulla linjalla. Sivujen viestinä oli, että eliitti ja ulkomaalaiset mälläävät verovarjoilla, mutta tavalliset suomalaiset, altavastaajat jonottivat palveluja ja asuntoja. Pedofiilit, raiskaajat ja ryöstelevät ulkomaalaiset taas saivat heilua melkein vapaasti, mutta altavastaajilla ei ollut turvaa.²³⁶

²²⁹ Teronen & Vuolle 2011, 150.

²³⁰ Teronen & Vuolle 2011, 143.

²³¹ Halme & Porvali 2010, 42.

²³² Halme & Porvali 2010, 42–43.

²³³ Railo & Ruohonen 2016, 272.

²³⁴ Vallin, Veikko, ”Perussuomalaisten nousu ja tuho (?)”. Uusi Suomi Blogit, 26.8.2016.

²³⁵ Halme & Porvali 2010, 44.

²³⁶ Sinerkari, Kaarina, ”Tyytymättömyys purkautui”. Helsingin Sanomat, 18.3.2003.

Ihmisten pariin jalkautumisen ja internetsivujen lisäksi Halmeen kampanjassa hyödynnettiin myös painettua sanaa. Jatkuvien rahoitusongelmien kanssa painiva kampanjatiimi päätti kuitenkin olla laittamatta rahojaan kalliisiin lehti- ja televisioilmoituksiin. Siispä kampanjointia varten tehtiin oma vaalilehti, joka laitettiin Helsingissä joka talouteen jaettavaan ilmaislehti Alueutisten sisään. Kampanjatiimi sai päättää, että mihin kaupunginosiin vaalilehti jaettaisiin. Tavoitteena oli saada lehti jaettua jokaiseen helsinkiläiseen kotiin asukkaan taustasta ja varallisuudesta riippumatta.²³⁷

Halmeen kampanjoissa Suomessa keskusteltiin äänestysaktiivisuudesta ja sen puutteesta. Äänestysaktiivisuuden hälyttävä lasku leimasikin vuoden 2003 eduskuntavaaleja edeltänyttä keskustelua. Poliitiikan kärkinimet, kuten tasavallan presidentti Tarja Halonen ja eduskunnan puhemies Riitta Uosukainen, toivat useissa yhteyksissä esiin huolensa äänestysaktiivisuuden laskusta ja kehottivat kansalaisia äänestämään. Äänestysaktiivisuuden puolesta kampanjoi myös Suomen suurin ammatillinen keskusjärjestö SAK (Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö), jonka näkyvän osallistumisaktivointikampanjan tarkoitus oli aktivoida erityisesti äänestämättä jättämiseen taipuvaista työväestöä.²³⁸ Uuden vaaliasetelman toivottiin myös nostavan äänestysaktiivisuutta. Vuonna 2000 voimaan tulleen perustuslain myötä pääministerin valinta kuului nyt yksinomaan eduskunnalle. Vuoden 2003 eduskuntavaalit markkinoitiinkin pääministerivaaleina. Uudistuksen oli kaavailtu hyödyttävän erityisesti vanhoja suuria puolueita, sillä liikkuvien äänestäjien oletettiin haluavan vaikuttaa siihen, mikä puolue nousisi suurimmaksi puolueeksi.²³⁹

Näkyvät kampanjat ja keskustelu äänestysaktiivisuuden laskusta saivat todennäköisesti monet pääkaupunkiseudun nukkuvat äänestäjät pohtimaan äänestämistä uudelleen. Varsinkin, kun vaalipiirissä kampanjoi altavastaajien protestin kanavaksi tarjoutunut Tony Halme, jonka vaalikampanja ja poliittiset ajatukset erottuivat silmiin pistävästi perinteisistä puolueista ja poliitikoista. Tämän lisäksi muiden puolueiden kiinnostavuutta rajoitti Halmeeseen verrattuna tylsäkö vaalikampanjointi, sillä vuoden 2003 eduskuntavaalien alla mitenkään innostavista vaalikampanjoista ei voitu puhua. Etenkin

²³⁷ Halme & Porvali 2010, 45; Vallin, Veikko, ”Perussuomalaisten nousu ja tuho (?)”. Uusi Suomi Blogit, 26.8.2016.

²³⁸ Borg & Pesonen 2005, 30.

²³⁹ Borg & Pesonen 2005, 29.

isot perinteiset puolueet varoivat tekemästä virheitä ja sitomasta itseään liiallisiin vaalilupauksiin.²⁴⁰

Pääministerin paikka kiinnosti suuria puolueita selvästi enemmän kuin suurien tunteiden herättäminen. Tilanne sopi hyvin Halmeelle, joka puhui äänestäjiä lähinnä olevista ongelmista luvaten niihin helppoja ratkaisuja, samalla kun valtakunnan kärkipoliitikot olivat suunnanneet katseensa kotimaan ongelmien sijaan ulkopoliitikkaan. Vaalien räiskyvin kamppailu käytiinkin Paavo Lipposen ja Anneli Jäätteenmäen välillä, kun Jäätteenmäki syytti Lipposen antaneen Yhdysvaltain hallinnon ymmärtää, että Suomi kuului Yhdysvaltain johtamaan Irakin vastaiseen liittoutumaan.²⁴¹ Asiasta nousi kohu ja tapaus johti myöhemmin Jäätteenmäen eroon pääministerin tehtävistä.²⁴² Kotimaassa esiintyvien ongelmien kanssa kamppaileville ihmisille ulkopoliittiset asiat olivat tärkeyslistan häntäpäässä, mutta kärkipoliitikkojen keskittyminen niihin eikä maata vaivaavaan työttömyyteen tai maahanmuuton ongelmiin oli selkeä viesti heidän huomionkohteistaan. Ulkopoliitikkaan keskittyneet kärkipoliitikot saivat Halmeen erottumaan edukseen maanläheisenä kotimaan ongelmista välittävänä ehdokkaana.

Halme vieraili kampanjoimassa myös televisiossa. Vain kuukautta ennen vaaleja Halmeen saattoi nähdä *Urheiluchat* -ohjelmassa tiistaina 11.2.2003 ja vaalitentissä keskiviikkona 12.2.2002 MTV3-kanavan ohjelmassa *Politiikan itsepuolustus*. Enemmän nuorille suunnatussa *Urheiluchat* -ohjelmassa katselijat saivat lähettää Halmeelle tekstiviestikysymyksiä, joihin tämä pyrki vastaamaan. Halme keskusteli ohjelmassa vapaapainista, vapaaottelusta ja nyrkkeilystä, mutta sivusi myös ajatuksiaan huumepolitiikasta, eläinten oikeuksista sekä rikollisten rangaistuksista.²⁴³

Politiikan itsepuolustuksessa Halme osallistui vaalitenttiin seuranaan Suomen Kommunistisen Puolueen ehdokas Kari Peitsamo. Ohjelmassa Peitsamo ja Halmetta oli tarkoitus ”grillata” kokeneempien kansanedustajien Ben Zyskoviczin, Antti Kalliomäen ja Mauri Pekkarisen toimesta. Halme aloitti heti tutulla kansanedustajavastaisella linjallaan väittämällä, että alun perin hänen olisi ollut määrä ”grillata” kansanedustajia, mutta asia olikin käännetty päinvastoin. Halme siis implikoi ohjelman ja kansanedustajien olevan epärehellisiä. Samaan hengenvetoon hän kertoi yleisölle

²⁴⁰ Borg & Pesonen 2005, 45.

²⁴¹ Borg & Pesonen 2005, 45.

²⁴² Borg & Pesonen 2005, 46.

²⁴³ *Urheiluchat* Tony Halme 11.2.2003.

pyrkivänsä eduskuntaan sitoutumattomana Perussuomalaisten riveistä, koska puolue oli ”ainoa rehellinen ja järkevä puolue”. Halme esiintyi ohjelmassa vain lyhyen ajan, mutta asiaa oli senkin edestä. Halme lupasi muun muassa hoitaa maahanmuuttopolitiikan kuntoon vain kahdessa kuukaudessa ja esitti työttömyysongelman ratkaisuksi yksityisyrittäjyyden helpottamista sekä vastaili nasevasti kansanedustajien kommentteihin. Verbaalisesti lahjakas Halme osoitti, ettei ollut esiintymis- ja väittelytaidoiltaan altavastaaja kansanedustajiin verrattuna, vaan mahdollisesti parempikin. Altavastaajat saivat Halmeesta sanavalmiin ja verbaalisesti taitavan puolustajan. Vaalitenttin loppupuolella Halme muistutti myös äänestämisen tärkeydestä. Muutos tapahtuu vain äänestämällä ja nyt muutosta olisi tarjolla, Halme sanoi osoittaen samalla itseään ja sai yleisöltä aplodit.²⁴⁴

Ensimmäiset merkit kampanjoinnin onnistumisesta saatiin, kun vuoden 2003 nuorisovaalien tulos julkaistiin tiistaina 11.3.2003.²⁴⁵ Kampanja ja Halmeen ajatukset olivat selvästi uponneet nuorisoon ja ääniharava Halme keräsi nuorisovaaleissa komeat 501 ääntä, jättäen taakseen toiseksi eniten ääniä saaneen Kokoomuksen Ville Itälän, joka sai 376 ääntä.²⁴⁶

Sunnuntaina 16.3.2003 kansalaisten oli aika äänestää ja vaalipäivän kääntyessä iltaa kohti eduskuntavaalien tulos alkoi hiljalleen selvitä. Vaalien voittajaksi selviytyi Suomen Keskusta, joka kasvatti eduskuntaryhmäänsä seitsemällä paikalla 48:sta 55:een. Vaalien toinen voittaja oli Suomen Sosialidemokraattinen Puolue, joka kasvatti paikkojaan 51:stä 53:een edustajaan. Kolmanneksi tullut Kansallinen Kokoomus oli vaalien häviäjä. Puolue menetti kuusi paikkaa ja edustajaluku painui 46:sta 40:een. Listan häntäpäässä oli pienipuolue Perussuomalaiset, joka yllätti lisäämällä paikkojaan yhdestä kolmeen.²⁴⁷ Helsingin vaalipiirissä todelliseksi yllättäjäksi nousi kuitenkin Tony Halme mahtavalla 16 390 suuruisella äänisaalillaan. Altavastaajiksi itsensä mieltäneet äänestäjät olivat kelpuuttaneet Halmeen puolustajakseen. Hän oli jälleen ylittänyt kaikki odotukset, mutta vaalivoiton koko skaala alkoi vasta selvitä.

Vaaleja seuranneena maanantaina uutisoitiin, että vaalipäivän aamuna Jakomäessä oli todistettu pienimuotoista ihmettä. Äänestyspaikkojen auetessa kaupungin laiskimman

²⁴⁴ Poliitiikan itsepuolustus 12.2.2003.

²⁴⁵ Kaleva, ”Nuorisovaalitkin lähestyvät”. Kaleva.fi, 4.3.2003.

²⁴⁶ Jääskeläinen, Atte, ”Läyssäke, hintalappu ja koalitio”. Helsingin Sanomat, 15.3.2003.

²⁴⁷ Borg & Pesonen 2005, 31—32.

äänestyspaikan oven taakse oli kertynyt innokkaita äänestäjiä jonoksi asti. Puoleenpäivään mennessä urnilla oli käynyt jo 247 äänestäjää. Jakomäki oli selvästi herännyt äänestämään. Helsingin Sanomat oli haastatellut paikalla käyneen monet vaalit väliin jättäneen Halmeen äänestäjän, joka kertoi Halmeen jyrkän pakolaispolitiikan innostaneen hänet käyttämään äänioikeuttaan.²⁴⁸ Toinen jakomäkeläinen äänestäjä kuvaili ratkaisuaan seuraavasti: ”Äänestin Tony Halmetta, koska hän voisi saada rotia tähän hommaan. Jos vaikka saataisiin Jakomäki takaisin jakomäkeläisille.”²⁴⁹

Halmeen rankka suhtautuminen maahanmuuttoa ja maahanmuuttajia kohtaan sai vastakaikua sellaisilta alueilta, joiden asukkailla oli eniten kokemusta asumisesta erilaisten etnisten ryhmien kanssa.²⁵⁰ Halmeen tukialueilla asuikin lähtökohtaisesti eniten maahanmuuttajia kuin muualla kaupungissa keskimäärin.²⁵¹ Alueiden äänestäjillä oli siis eniten konkreettista omakohtaista kokemusta maahanmuuttajista, ja suhtautuminen heihin oli ilmeisen negatiivista. Pääkaupunkiseudun äänestäjien tyytymättömyys maahanmuuttoa ja maahanmuuttajia kohtaan oli nyt löytänyt Halmeesta ensimmäisen purkautumiskanavansa.

Halmeen yksi keskeisin vaaliteema, ulkomaalaisvastaisuus, oli selvästi tehnyt vaikutuksen äänestäjiin, mutta myös muut teemat oli huomioitu. Tukialueita yhdisti suuren maahanmuuttajien määrän lisäksi se, että niiden asukkaat elivät työttömyyden ja syrjäytymisongelmien keskellä.²⁵² Vaalikirjan ja kampanjan kovat puheet ja suuret lupaukset olivat herättäneet alueiden äänestäjissä toivoa ongelmien korjaantumisesta. Lupasihan pystyväksi mieheksi osoittautunut Halme laittaa ongelmat aiheuttaneet poliitikot ja virkamiehet kuriin. Kurinpalautuksen jälkeen Halme korjaisi Suomen suunnan ja altavastaajien ongelmat. Työttömyys ja sen tuomat lieveilmiöt jäisivät historiaan. Rikollisetkin alkaisivat kunnioittaa koventunutta lakia. Keskiössä oli kuitenkin maahanmuutto kuten Halmetta äänestäneen helsinkiläisen taksikuskin voitonriemuisesta kommentista käy ilmi: ”On se hieno juttu. Vihdoin joku panee liikettä mutiaisiin ja muuhun paskajengiin. Äänestin Halmetta ja niin teki koko meidän kuntosali.”²⁵³

²⁴⁸ Rätty, Reetta, ”Jakomäessäkin äänestäjiä jonoksi asti”. Helsingin Sanomat, 17.3.2003.

²⁴⁹ ”Peilasin ehdokkaan taustaa omaan...”. Helsingin Sanomat, 17.3.2003.

²⁵⁰ Sinerkari, Kaarina, ”Tyytymättömyys purkautui”. Helsingin Sanomat, 18.3.2003.

²⁵¹ Pyykkönen, Anna-Leena, ”Suurin kannatus vuokratuloalueilla”. Helsingin Sanomat, 19.3.2003.

²⁵² Sinerkari, Kaarina, ”Tyytymättömyys purkautui”. Helsingin Sanomat, 18.3.2003.

²⁵³ Räisänen, Kari, ”Älä nyt viitsi”. Helsingin Sanomat, 20.3.2003.

Moni Halmetta äänestänyt uskoi varmasti täysin vilpittömästi edustajansa pystyvän hoitamaan altavastaajien ja Suomen ongelmat kuntoon omin käsin. Olihan tämä osoittanut oman elämänsä varrella, että pystyi selviämään rankemmastakin työstä ja tilanteista. Käsitykseen saattoi vaikuttaa osaltaan se, että monella äänestäjällä oli todennäköisesti todella hatara kuva eduskunnan toiminnasta, varsinkin kun moni oli aikaisemmin viitannut kintaalla politiikalle.

Asiaan realistisemmin suhtautuville ja enemmän eduskunnan toiminnasta perillä oleville äänestäjille Halmeen vaalivoitto merkitsi puolestaan sitä, että Halmeen politiikan keskeisiltä teemoilta ja häntä äänestäneiden ihmisten ongelmilta ei voisi enää paeta eduskunnassa. Kyseessä oli äänestäjien protesti, vastaisku, jolla päättäjät palautettaisiin takaisin todellisuuteen. Jos muut poliitikot olivatkin vaalien alla kartelleet puhumasta maahanmuutosta, ulkomaalaisten aiheuttamista ongelmista ja muista hankalista aiheista, Halmeen vaalivoitto pakotti asiat jatkossa esille ja poliitikkojen olisi otettava näihin asioihin kantaa.²⁵⁴

Jokaisella Halmetta äänestäneellä oli tietysti omat syynsä äänestämiseen ja erilaiset odotukset tulevan kansanedustajan saavutuksista, mutta tuskin kukaan olisi osannut odottaa Halmeen saavuttavan paljon jo pelkästään äänestyspäivän aikana. Äänestysalueiden tarkastelu paljasti, että Halme todella oli onnistunut nukkuvien äänestäjien aktivoinnissa nostaan kokonaisten alueiden äänestysprosenttia.

Esimerkiksi Jakomäen äänestysprosentin nousun voidaan katsoa olevan täysin Halmeen ansiota. Halme ei kuitenkaan onnistunut aktivoimaan kaikkia asukkaita vaaliuurnille, sillä äänestysinnosta ja jonoista huolimatta Helsingin vaalipiirin alhaisin äänestysprosentti 57,2 löytyi näissäkin vaaleissa Jakomäen eteläosasta, äänestysalueelta 41C. Alueen äänestysprosentti oli kokenut kuitenkin yhtäkkisen 4,2 prosentin nousun edellisiin eduskuntavaaleihin verrattuna.²⁵⁵ Kun kyseinen äänestysalue oli vielä suhteellisesti Halmeen paras alue, jonka äänistä hän kahmi yli 14 prosenttia, äänestysprosentin nousun voidaan todeta olleen Halmeen ansiota.²⁵⁶

²⁵⁴ Pääkirjoitus, ”Tony Halme on haaste eduskunnalle”. Helsingin Sanomat, 19.3.2003.

²⁵⁵ Erkkilä, Jorma, ”Äänestysinto nousi eniten Kivikossa ja Herttoniemenrannassa”. Helsingin Sanomat, 20.3.2003.

²⁵⁶ Pohjanpalo, Olli & Sinerkari, Kaarina, ”Lipponen voitti äänikuninkuuden 126 alueella”. Helsingin Sanomat, 22.3.2003.

Halme oli herättänyt Jakomäen ja tehnyt siitä tukialueensa, mutta Jakomäki ei ollut ainoa alue, jossa Halme oli suosituin ehdokas. Hän onnistui keräämään itselleen eniten ääniä kahdellatoista alueella, häviten kolmannentoista äänestysalueen, Töyrynummen, vain yhdellä äänellä kokoomuksen Sirkka Lekmanille. Kahdentoista ykkössijan lisäksi Halme oli toiseksi eniten ääniä saanut ehdokas 51 äänestysalueella.²⁵⁷

Nukkuvat äänestäjät olivat selvästi heränneet äänestämään Halmetta, mikä näkyi läpi vaalipiirin äänestysalueiden aktiivisuuden muutospiikkeinä. Johdannossa mainitut Halmeen tukialueet, kuten Kivikon, Kurkimäen, Meri-Rastilan, Vesalan Tuukkalantien ja Herttoniemen Siilitien äänestysalueiden äänestysprosentit olivat kokeneet selvän nousun.²⁵⁸ Joillakin Halmeen tukialueilla äänestysinto oli noussut jopa 8 prosenttia. Vaalien äänestystulosta analysoinut Helsingin Sanomien tietokeskuksen erikoistutkija Markku Lankinen huomasi, että äänestysaktiivisuuttaan eniten kasvattaneet Kivikko ja Herttoniemenrannan eteläosa, joissa nousua oli 8,5 ja 8,8 prosenttia, olivat samalla alueita, joissa Halmeella oli hyvin vahva kannatus. Lankinen ei kuitenkaan antanut Halmeelle kaikkea kunniaa äänestysprosentin nostamisesta vaan esitti poikkeuksellisen suurille kasvuluville myös muita syitä, kuten alueiden väestörakenteen muutoksen.²⁵⁹

Väestörakenteen muutoksen lisäksi myös aiemmin mainitut huippupoliitikkojen äänestyskehotukset ja äänestysaktiivisuuskampanja nostivat varmasti osaltaan äänestysaktiivisuutta, mutta Halmeen osuutta ei ole syytä unohtaa. Vuoden 2003 eduskuntavaaleja käsittelevässä *Vaalit ja demokratia Suomessa* -tutkimuksessa Halmeen osuutta Helsingin vaalipiirin aktivoimisessa ei vähätellä.

Tutkimuksessa Helsingin vaalipiirin aktivoitumiselle esitetään kaksi syytä: pääministerivaalit ja onnistunut ehdokasasettelu, jonka osalta korostetaan Tony Halmeen ehdokkuuden merkitystä ja tätä seurannutta lähiöiden äänestysaktiivisuuden nousua. Tämän lisäksi tutkimuksen äänestysalueotoksesta käy ilmi, että jokin tekijä oli mobilisoinut voimakkaasti helsinkiläisten matalan tulo- ja koulutustason alueiden nuoria (25—28-vuotiaita) ja nuoria keski-ikäisiä (29—34-vuotiaita) äänestäjiä.²⁶⁰ Juuri niitä ikäluokkia, joita lama oli runnellut pahoin, ja jonka seurauksena moni oli jättänyt

²⁵⁷ Pohjanpalo, Olli & Sinerkari, Kaarina, ”Lipponen voitti äänikuninkuuden 126 alueella”. Helsingin Sanomat, 22.3.2003.

²⁵⁸ Pyykkönen, Anna-Leena, ”Suurin kannatus vuokrataloalueilla”. Helsingin Sanomat, 19.3.2003.

²⁵⁹ Erkkilä, Jorma, ”Äänestysinto nousi eniten Kivikossa ja Herttoniemenrannassa”. Helsingin Sanomat, 20.3.2003.

²⁶⁰ Grönlund & Paloheimo & Wass 2005, 141—142.

äänestämättä. Heistä moni oli myös varmasti mieltänyt itsensä altavastajaksi. Vaikka tätä äänestäjiä mobilisoinutta tekijää ei tutkimuksessa nimeltä mainitakaan, on siitä huolimatta selvää, että vuoden 2003 eduskuntavaaleissa Helsingin lähiöt herätti Tony ”Viikinki” Halme.

Loppulause

Tarkastelin tutkielmassani Tony Halmeen eduskuntavaalivoittoa altavastaja-asetelman kautta. Altavastaja-asetelma syntyi, ja sitä rakennettiin Halmeen nyrkkeilyuran seurauksena, kun hän nousi kerta toisensa jälkeen mestariksi altavastajana vastoin kaikkia odotuksia. Nyrkkeilyura oli kiistattomasti komea tarina täydellisestä altavastajasta, joka nousi mestariksi kovalla työllä ja tahdonvoimalla. Tarina ei olisi kuitenkaan ollut yhtä komea ilman Halmeen ensimmäistä omaelämäkertaa *Jumala armahtaa – Minä en* (1998). Paljastihan Halme teoksessaan rankan elämäntarinansa, joka oli kertomus ikuisen altavastajan taistelusta kaikkia odotuksia vastaan. Tämä elämäntarina yhdistettynä nyrkkeilysaavutuksiin teki Halmeesta uskottavan suomalaisen sankarin.

Tuomiopäivän (2001) aattona nyrkkeilyuran loppupuolta käyvä Halme jätti nyrkkeilyn sivummalle ja siirsi huomionsa politiikkaan. Sankariksi noussut Halme päätti ryhtyä taistelemaan muiden puolesta. Altavastaja-asetelma siirrettiin taitavasti politiikkaan. Halmeen teoksessa tavalliset suomalaiset esitettiin altavastajina, joita poliitikot ja virkamiehet alistivat. Halme puolestaan lähtisi eduskuntaan altavastajien puolustajana ja heidän vaatimuksestaan. Vuorossa oli altavastaja Halmeen viimeisin taistelu kaikkia odotuksia vastaan.

Siirtyminen politiikkaan oli vilpitön yritys korjata Suomen asiat ja auttaa suomalaisia alistettuja altavastajia. Siksi jalkautuminen heidän joukkoonsa oli erityisen tärkeää vaalikampanjassa. Kampanjointi kansan keskuudessa ja vierailut todellisten altavastajien asuinalueilla Helsingin lähiöissä herätti huomiota vaalipiirissä. Jos alueilla tai sen asukkailla olikin ongelmia, niin niiden juurisyy oli poliitikkojen ja virkamiesten toimissa, jotka Halme laittaisi kuriin.

Kampanja tavoitti tehokkaasti myös ne, joita Halme ei ehtinyt tavata. Helsinkiläisiin koteihin jaettu vaalilehti sekä innovatiiviset ja aikaansa edellä olevat internetsivut toivat valtavasti näkyvyyttä. Suositujen internetsivujen merkitys oli suuri. Ne tarjosivat suoran keskusteluyhteyden Halmeeseen, ja sivuilta löytynyt keskustelupalsta kokosi samanmielisiä yhteen.

Vaalipäivänä kävi selväksi, että Halme oli jälleen onnistunut liki mahdottomassa. Altavastajaana eduskuntaan pyrkinyt Halme sai epäilijöistään todellisen tyrmäysvoiton. Altavastajat olivat päättäneet antaa vastaiskunsa äänestämällä. He olivat selvästi kelpuuttaneet Halmeen puolustajakseen. Heidän hyväksyntänsä konkretisoitui vaalipiirin äänestysalueiden äänestysprosenttien selkeinä nousupiikkeinä ja valtavana 16 390 suuruisena äänisaalina. Halme oli herättänyt Helsingin lähiöt, mikä oli valtava saavutus ja loistava todiste siitä, mihin yksi mies voi kyetä rautaisen tahdonvoiman ja itseluottamuksen avulla.

Vaalivoiton jälkeen vain taivas oli rajana Halmeen poliittiselle menestykselle, mutta Halmeen pahimmaksi vastustajaksi osoittautui lopulta Halme itse. Holtiton käytös ja ammattipainiaikoina syntynyt lääkeriippuvuus yhdistettynä Halmeen rankkaan päihiteidenkäyttöön tuhosi lupaavasti alkaneen eduskuntauran. Vuoden 2003 heinäkuussa tapahtunut ampumistapaus pilasi Halmeen maineen ja terveyden. Halme joutui lääkkeiden ja alkoholin yhteisvaikutuksen vuoksi koomaan ja sai hapen puutteen vuoksi aivovamman. Aivovamma vaikutti merkittävästi ennen niin verbaalisesti lahjakkaan Halmeen puhetaitoon ja sukkeluuteen, eikä hänellä ollut enää valmiuksia yrittää toteuttaa suuria lupauksiaan.

Poliittinen ura jäi lopulta pettymykseksi, mutta Halme ehti silti vaikuttamaan pysyvästi Suomen poliittiseen historiaan. Perussuomalaisten myöhempi nousu valtakunnan yhdeksi suurimmista puolueista on osaltaan seurausta Halmeen eduskuntavaalivoitosta. Timo Soinia ei myöskään olisi valittu eduskuntaan vuoden 2003 vaaleissa ilman Halmeen vetoapua. Halmeen vaalivoitto avasi tien myös suomalaisen oikeistopopulismin nousulle, ja erityisesti maahanmuuttovastaisuudesta tuli Halmeen myötä pysyvä osa suomalaista politiikkaa.

Halmeen kuolemasta on kulunut jo 13 vuotta, mutta hänen muistonsa ei ole himmenemässä. Vuonna 2022 julkaistu *Viikinki* -dokumenttielokuva ja seuranneet lehtiartikkelit toivat Halmeen elämäntarinan jälleen suomalaisten tietoisuuteen. Halmeen nyrkkeilymestaruudet ja vaalivoitto, mutta myös lopun surullinen syöksykierre ovat asioita, joita muistellaan ja jotka herättävät yhä paljon tunteita ja keskustelua. Tony Halme jakaa mielipiteitä edelleen, mikä on selvä osoitus siitä, että Halme jätti politiikan lisäksi jälkensä monen suomalaisen elämään sekä lopulta myös Suomen historiaan. Tietysti jälleen kerran altavastajaana ja vastoin kaikkia odotuksia.

Lähteet ja tutkimuskirjallisuus

I Lähteet

Lähdeteokset

Halme, Tony 1998: *Jumala armahtaa – Minä en*. Toimittanut Jonni Aho. 6. Painos. Kustannusosakeyhtiö Revontuli.

Halme, Tony 2001: *Tuomiopäivä*. Toimittanut Jonni Aho. 2. Painos. Kustannusosakeyhtiö Revontuli.

Halme, Tony & Porvali, Seppo 2010: *Testamentti*. 1. Painos. Kustannusosakeyhtiö Revontuli.

Teronen, Arto & Vuolle Jouko 2011: *Urheilijat maineen poluilla. Kiveen hakatut*. Kirjapaja, Helsinki.

Helsingin Sanomat

Ahola, Merituuli, ”Tony Halme nousi valtuustoon Helsingissä”. Helsingin Sanomat, 25.10.2004. <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000004262064.html> (Luettu 19.1.2022)

Aulio, Erkki, ”Halme lupaa kyytiä nyt Lorenzo Boydille”. Helsingin Sanomat, 13.11.1998. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000003758113.html> (Luettu 10.2.2023)

Cygnell, Johanna, ”Halme takoi Boydin lattiaan toisessa erässä”. Helsingin Sanomat, 17.11.1998. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000003759093.html> (Luettu 10.2.2023)

Erkkilä, Jorma, ”Äänestysinto nousi eniten Kivikossa ja Herttoniemenrannassa”. Helsingin Sanomat, 20.3.2003. <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000004127905.html> (Luettu 5.3.2023)

Färdig, Jarmo, ”Kihlström löi Halmeen hulinaottelussa”. Helsingin Sanomat, 15.9.1998. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000003744625.html> (Luettu 10.2.2023)

Hakkarainen, Kaisa, ”Skinihyökkäys katkaisi somalien palloilun Kontulassa Poliisi oli varustautunut rähinään, mutta ei voinut sitä estää”. Helsingin Sanomat, 24.5.1997. <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000003626941.html> (Luettu 5.3.2023)

”Helsingin ääniharavia”. Helsingin Sanomat, 17.3.2003. <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000004127267.html> (Luettu 19.1.2022)

HS-STT, ”Tony Halme yhä sairaalassa”. Helsingin Sanomat, 5.7.2003. <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000004151477.html> (Luettu 19.1.2022)

Härkönen, Hasse & Jaakkola, Marie, ”Tony Halmeen epäillään ampuneen asunnossaan”. Helsingin Sanomat, 4.7.2003. <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000004151424.html> (Luettu 19.1.2022)

Ivola, Pertti & Nieminen, Antti, ”Kihlström nyrkkeili WBB:n mestariksi”. Helsingin Sanomat, 23.5.1999. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000003801887.html>

Jokinen, Jouko & Koskinen, Pentti, ”Ammattinyrkkeilylle lasketaan taas lukua”. Helsingin Sanomat, 5.3.1996. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000003513453.html> (Luettu 9.2.2023)

Jääskeläinen, Atte, ”Läyssäke, hintalappu ja koalitio”. Helsingin Sanomat, 15.3.2003. <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000004126632.html> (Luettu 5.3.2023)

Lahti, Johanna, ”Halmeen koukku tyrmäsi Järvisen Raskaan sarjan ottelu päättyi runsaassa kahdessa minuutissa”. Helsingin Sanomat, 30.9.1997. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000003662092.html> (Luettu 10.2.2023)

Lahti, Markku & Westerback, Christian, ”Järvinen nyrkkeili, Halme tappeli Raskaan sarjan SM-titteli kuuluu ”Käpylän pyövelille””. Helsingin Sanomat, 10.9.1996. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000003559957.html> (Luettu 9.2.2023)

Laitinen, Jaana, ”Kiusattu taistelee rasismia vastaan”. Helsingin Sanomat, 21.3.2003. <https://www.hs.fi/i ihmiset/art-2000004128141.html> (Luettu 1.3.2023)

Lavonius, Leena, ”Tony Halme tyrmättiin toisessa erässä”. Helsingin Sanomat, 4.10.2000. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000003916599.html> (Luettu 1.3.2023)

Nieminen, Antti, ” Halme tyrmäsi Armstrongin”. Helsingin Sanomat, 17.3.1998. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000003703127.html> (Luettu 10.2.2023)

- Paakkanen, Mikko, ”Lehti: Halme surmasi itsensä”. Helsingin Sanomat, 12.1.2010. <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000004704474.html> (Luettu 19.1.2022)
- ”Peilasin ehdokkaan taustaa omaan...”. Helsingin Sanomat, 17.3.2003. <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000004126987.html> (Luettu 5.3.2023)
- Pohjanpalo, Olli & Sinerkari, Kaarina, ”Lipponen voitti äänikuninkuuden 126 alueella”. Helsingin Sanomat, 22.3.2003. <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000004128436.html> (Luettu 5.3.2023)
- Pyykkönen, Anna-Leena, ”Suurin kannatus vuokratuloalueilla”. Helsingin Sanomat, 19.3.2003. <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000004127645.html> (Luettu 5.3.2023)
- Pääkirjoitus, ”Tony Halme on haaste eduskunnalle”. Helsingin Sanomat, 19.3.2003. <https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000004127675.html> (Luettu 5.3.2023)
- Räisänen, Kari, ”Älä nyt viitsi”. Helsingin Sanomat, 20.3.2003. <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000004127904.html> (Luettu 5.3.2023)
- Räty, Reetta, ”Jakomäessäkin äänestäjiä jonoksi asti”. Helsingin Sanomat, 17.3.2003. <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000004126990.html> (Luettu 5.3.2023)
- Sinerkari, Kaarina, ”Tyytymättömyys purkautui”. Helsingin Sanomat, 18.3.2003. <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000004127579.html> (Luettu 7.12.2022)
- STT, ”Kjäll tyrmäsi, Halme sai luovutusvoiton”. Helsingin Sanomat, 21.2.2001. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000003949360.html> (Luettu 1.3.2023)
- STT AP AFP TT Reuters, ”Tyson havittelee yhä maailmanmestariksi”. Helsingin Sanomat, 15.10.2001. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000004003896.html> (Luettu 1.3.2023)
- ”Tony Halme tyrmäsi vastustajansa Helsingin ammattinyrkkeilyllä”. Helsingin Sanomat, 28.5.1996. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000003534473.html> (Luettu 9.2.2023)
- Törmä, Jouko, ”Joulukuun myydyimmät”. Helsingin Sanomat, 12.1.2002. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000004023916.html> (Luettu 7.12.2022)

Vuoristo, Pekka & STT, ”Tony Halme jää työkyvyttömyys-eläkkeelle”. Helsingin Sanomat, 1.2.2007. <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000004458160.html> (Luettu 19.1.2022)

Ilta-Sanomat

Enqvist, Niina, ” Muistatko Gladiaattoreiden pelätyn Mohikaanin? Timanttisessa tikissä oleva Mika, 54, tekee paluun legendaariseen sarjaan – näin hänellä menee nyt”. Ilta-Sanomat, 6.11.2018. <https://www.is.fi/viihde/art-2000005890244.html> (Luettu 9.2.2023)

IS-STT, ”Timo Soini järkyttyi Halmeen kuolemasta”. Ilta-Sanomat, 10.1.2010. <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000000200979.html> (Luettu 19.1.2022)

Kantola, Iida & Manninen, Tea, ”Tony Halmeen kuolemasta 7 vuotta – kollega muistelee: Halmeella oli kaksi hyvin erilaista puolta”. Ilta-Sanomat, 9.1.2017. <https://www.is.fi/viihde/art-2000005037541.html> (Luettu 9.2.2023)

Kuisma, Joonas, ”Muistatko Tony Halmeen UFC-ottelun? Lähti "tappamaan" vastustajaansa, mutta kesti alle minuutin: ”Tony ei tiennyt yhtään, mitä piti tehdä””. Ilta-Sanomat, 2.7.2021. <https://www.is.fi/urheilu/art-2000008089098.html> (Luettu 9.2.2023)

Kuisma, Joonas, ”Tony Halme toi 90-luvun puolivälissä yhdysvaltalaisen show'n suomalaiseen nyrkkeilyyn – ”Ajattelin, että pelle pullistelee USA:ssa”. Ilta-Sanomat, 9.1.2020. <https://www.is.fi/nyrkkeily/art-2000006366842.html> (Luettu 9.2.2023)

Marttinen, Mikko, ”Näistäkin Tony Halme muistetaan - katso nyrkkeilyura videoina!”. Ilta-Sanomat, 15.1.2010. <https://www.is.fi/muutlajit/art-2000000192436.html> (Luettu 1.3.2023)

”Tony Halme nimitteli Tarja Halosta lesboksi radiohaastattelussa”. Ilta-Sanomat, 18.3.2003. <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000000242988.html> (Luettu 19.1.2022)

Muu aineisto

Aakko, Merja, ”Tony Halmeen suojeluksessa”. Kaleva.fi, 26.3.2003. <https://www.kaleva.fi/tony-halmeen-suojeluksessa/2123783> (Luettu 1.3.2023)

”Ex-Cannonball Mika ”Immu” Ilmén ja alamaailman koodisto”. 2.2.2022, Jean Mancini -podcast 051, 2.2.2022. <https://www.youtube.com/watch?v=5hJNnh3zKKQ> (Katsottu 5.3.2023)

Grönberg, Juhani ”Kings tallin stoori osa 2”. Ammattinyrkkeily.net, 19.6.2012. <http://ammattinyrkkeily.net/nyrkkeily.php?main=artikkelit&sub=2012-06-19-01-Kings%20tallin%20Stoori%20osa%202> (Luettu 7.12.2022)

”Halme tyrmäsi Järvisen”. Mtvuutiset.fi, 29.9.1997. <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/halme-tyrmasi-jarvisen/5411528#gs.z9ilxa> (Luettu 9.2.2023)

”Halme törmäsi Järvisen nyrkkeihin”. Mtvuutiset.fi, 10.9.1996. <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/halme-tormasi-jarvisen-nyrkkeihin/5385920#gs.p011gq> (Luettu 9.2.2023)

”Jakomäki on Helsingin perussuomalaisin”. Yle.fi, 18.4.2011. <https://yle.fi/uutiset/3-5345217> (Luettu 19.1.2022)

Jokinen, Juha Veli, ””Tampereen Trump” Veikko Vallin, 56, nosti eduskuntaan ensin Tony Halmeen ja nyt itsensä, mutta elämässä on riittänyt myös tragediaa – ”Isäni puukotettiin hengiltä””. Iltalehti, 17.4.2019. <https://www.iltalehti.fi/eduskuntavaalit-2019/a/baa5ee30-1a83-4e9b-882a-b3fde4a77f68> (Luettu 1.3.2023)

Kaleva, ”Nuorisovaalitkin lähestyvät”. Kaleva.fi, 4.3.2003. <https://www.kaleva.fi/nuorisovaalitkin-lahestyvat/2145468> (Luettu 5.3.2023)

Kallonen, Kari, ”Viikinkilaivalla Valhallaan – Tony Halmeen nousu, uho ja traaginen tuho”. Päivänlehti, 7.1.2018. <https://www.paivanlehti.fi/viikinkilaivalla-valhallaan-tony-halmeen-nousu-uhon-ja-traaginen-tuho/> (Luettu 9.2.2023)

”Kingbo tyrmäsi Halmeen”. Mtvuutiset.fi, 4.10.2000. <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/kingbo-tyrmasi-halmeen/3581720#gs.g0qptf> (Luettu 1.3.2023)

Kokko, Karri & Pöntinen, Petri, ”Ostosmatka itään”. Suomen Kuvalehti, 22.2.2007. <https://suomenkuvalehti.fi/politiikka-ja-talous/ostosmatka-itaan/> (Luettu 5.3.2023)

”Politiikan itsepuolustus”. MTV3, 12.2.2003. <https://www.youtube.com/watch?v=AQRuXlZJ93E> (Luettu 5.3.2023)

”Raskaansarjan SM, osa 3”. Ammattinyrkkeily.net, 14.3.2017. <http://ammattinyrkkeily.net/nyrkkeily.php?main=artikkelit&sub=2017-03-14-02-Raskaansarjan%20SM,%20osa%203> (Luettu 7.12.2022)

”Raskaansarjan SM, osa 4”. Ammattinyrkkeily.net, 29.3.2017. <http://ammattinyrkkeily.net/nyrkkeily.php?main=artikkelit&sub=2017-03-29-02-Raskaansarjan%20SM,%20osa%204> (Luettu 7.12.2022)

Ristamäki, Juha, ”Tony Halme halusi oman Viikinkipuolueen, mutta ”Soini ja Vistbacka puhuivat ilmeisesti ympäri””. Iltalehti, 27.6.2017. <https://www.iltalehti.fi/politiikka/a/201706262200229098> (Luettu 5.3.2023)

Robert Swensonin virallinen nyrkkeilytilasto. <https://boxrec.com/en/proboxer/186585> (Luettu 9.2.2023)

Suhonen, Pete, ”Tony Halme, Herra täystuho Cityssä vuonna 1998”. City.fi, 5.6.1998. <https://www.city.fi/ilmiot/tony+halme/3316> (Luettu 9.2.2023)

”Tony Halme -special - Vieraina Tom Sjöberg, Timo Soini ja Christer Markusas”. Jean Mancini -podcast 044, 27.10.2021. <https://www.youtube.com/watch?v=Zbit6r1PIFQ> (Katsottu 5.3.2023)

”Tony Halme tyrmättiin Helsingin nyrkkeily-yössä”. Yle.fi, 4.10.2000. <https://yle.fi/a/3-5931923> (Luettu 1.3.2023)

Tony Halmeen virallinen nyrkkeilytilasto. <https://boxrec.com/en/proboxer/7863> (Luettu 9.2.2023)

Tony Halmeen virallinen vapaaottelutilasto. <https://fighters.mixedmartialarts.com/Tony-Halme:65D1AE66D5C7B790> (Luettu 9.2.2023)

Tony Messengerin virallinen nyrkkeilytilasto. <https://boxrec.com/en/proboxer/59107>
(Luettu 9.2.2023)

Urheiluchat Tony Halme, 11.2.2003. https://www.youtube.com/watch?v=j-8ScYTheUQ&list=PLrv9fIFIETR_szwY-9HkNQnW6b0EE-85 (Katsottu 5.3.2023)

Vallin, Veikko, ”Perussuomalaisten nousu ja tuho (?)”. Uusi Suomi Blogit, 26.8.2016.
<https://puheenvuoro.uusisuomi.fi/veikko-vallin/221831-perussuomalaisten-nousu-ja-tuho/> (Luettu 14.2.2023)

Varvikko, Kimmo, ”Tony Halmeen nyrkkeilyura”. Team Voimalaitos ry, 9.11.2017.
<https://www.voimalaitos.ws/arkisto/20171109halme.html> (Luettu 14.2.2023)

Väestö syntyperän ja taustamaan mukaan 1990-2021, Stat.fi.

https://vertinet2.stat.fi/VERTI/graph/viewpage.aspx?ifile=quicktables/Maahanmuuttajat/tausta_1&lang=3&rind=3&gskey=2 (Luettu 11.5.2023)

II Tutkimuskirjallisuus

Hentilä, Seppo & Jussila, Osmo & Nevakivi, Jukka 2004: *Suomen poliittinen historia 1809—2003* (4. uudistettu painos). WSOY, Helsinki.

Junno, Outi 2012: ”Nyrkki tuo, nyrkki vie” - *Performatiivinen maskuliinisuus ja väkivalta Tony Halmeen teoksissa Jumala armahtaa – Minä en ja Tuomiopäivä*. Naistutkimuksen pro gradu – tutkielma. Tampereen yliopisto.

Kurttila, Anton 2019: *Maahanmuuttopolitiikan kritiikin käsittely Helsingin Sanomissa ja muussa suomalaisessa journalismissa vuosina 2001—2011*. Tieteiden ja aatteiden historian pro gradu -tutkielma. Oulun yliopisto.

Mattlar, Markus 2009: *Protesti, vitsi vai äärioikeiston nousu? Tony Halmeen vaalivoitto ja radikaali oikeistopopulismi suomalaisessa politiikan journalismissa*. Journalistiikan lisensiaatintyö. Jyväskylän yliopisto.

Kalela, Jorma & Mylly, Juhani & Niemi, Mari K. & Paavonen, Tapani & Pernaa, Ville & Saarikoski, Vesa & Soikkanen, Timo 2005: *Suomalaisen yhteiskunnan poliittinen historia*. Toimittaneet Ville Pernaa & Mari K. Niemi. Edita Prima Oy, Helsinki.

Paloheimo, Heikki & Pesonen, Pertti & Borg, Sami & Moring, Tom & Mattila, Mikko & Sänkiäho, Risto & Grönlund, Kimmo & Sundberg, Jan & Wass, Hanna & Bengtsson, Åsa & Reunanen, Esa & Suhonen, Pertti & Karvonen, Lauri 2005: *Vaalit ja demokratia Suomessa*. Toimittanut Heikki Paloheimo. WSOY, Helsinki.

Palonen, Emilia & Tuija Saresma & Urpo Kovala & Tuuli Lähdesmäki & Laura Parkkinen & Jyrki Pöysä & Maria Ruotsalainen & Tuula Vaarakallio 2017: *Jätkät & Jytkyt: Perussuomalaiset Ja Populismien Retoriikka*. Toimittaneet Emilia Palonen & Tuija Saresma. Vastapaino, Tampere.

Railo, Erkkä & Mari K. Niemi & Ville Pitkänen & Sini Ruohonen 2016: *Kamppailu vallasta: Eduskuntavaalikampanjat 1945—2015*. Docendo, Jyväskylä.

Ruostetsaari, Ilkka 2003: *Valta muutoksessa*. WSOY, Helsinki.

Sarajärvi, Anneli & Tuomi, Jouni 2002: *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Tammi, Jyväskylä.

Tarkiainen, Alekski 2020: *TONY HALME –ILMIÖ. Tony Halmeen julkisuuskuvan luomisen ja käytön tarkastelua nyrkkeilyuran sekä elämäkertojen kautta*. Historian kandidaatintutkielma. Oulun yliopisto.

Tervo, Jussi 2020: ”*OLETKO SÄ VIKINKI VAI OLETKO SÄ ÄMMÄ!*”: *Sankarimyytin ja maskuliinisuuden ongelmallisuus suomalaisten kamppailu-urheilijoiden omaelämäkerroissa*. Kirjallisuuden pro-gradu –tutkielma. Oulun yliopisto.